

Dag-Øyvind Engtrø og Raymond Sauvage

Arkeologisk undersøkelse, Schirmers gate 1, Trondheim

**NTNU Vitenskapsmuseet
arkeologisk rapport 2015-13**

NTNU Vitenskapsmuseet arkeologisk rapport 2015:13

Dag-Øyvind Engtrø og Raymond Sauvage

**Arkeologisk undersøkelse, Schirmers gate
1, Trondheim**

NTNU Vitenskapsmuseet arkeologisk rapport

Dette er en elektronisk serie fra 2014. Serien er ikke periodisk, og antall nummer varierer per år. Rapportserien benyttes ved endelig rapportering fra prosjekter eller utredninger, der det også forutsettes en mer grundig faglig bearbeidelse.

Tidligere utgivelser: <http://www.ntnu.no/vitenskapsmuseet/publikasjoner>

Referanse

Engtrø, D. og Sauvage, R. 2015: NTNU Vitenskapsmuseet arkeologisk rapport 2015: 13. Arkeologisk undersøkelse, Schirmers gate 1, Trondheim

Trondheim, april 2015

Utgiver

NTNU Vitenskapsmuseet
Seksjon for arkeologi og kulturhistorie
7491 Trondheim
Telefon: 73 59 21 16/73 59 21 45
e-post: post@vm.ntnu.no

Ansvarlig signatur

Birgitte Skar (seksjonsleder)

Kvalitetssikret av

Ellen Grav Ellingsen (serieredaktør)

Publiseringstype

Digitalt dokument (pdf)

Forsidefoto

Feltleder formidler om gravrøys S200444 for besøkende på felt. Bildet er tatt mot nordvest (Da57911_569).
Foto: Åge Hojem 2014, NTNU Vitenskapsmuseet.

www.ntnu.no/vitenskapsmuseet

ISBN 978-82-8322-036-0

ISSN 2387-3965

Sammendrag

Engtrø, D. og Sauvage, R. 2015: NTNU Vitenskapsmuseet arkeologisk rapport 2015: 13. Arkeologisk undersøkelse, Schirmers gate 1, Trondheim

Den arkeologiske undersøkelsen, som ble gjennomført av NTNU Vitenskapsmuseet, ble utført i løpet av fem uker i 2014. Under utgravningen i Schirmers gate ble det påvist en kokegrop og flere ildsteder som er datert til slutten av Yngre Bronsealder og/eller tidlig Førromersk Jernalder. Omtrent samtidig, antagelig i løpet av 400-tallet f. Kr., ble det også anlagt en lav gravrøys helt på sydspissen av neset.

Røysa ble bygget akkurat i overgangen til skråningen ned mot elva, antagelig for å se imponerende ut sydfra. Store mengder sand under røysa tyder på at den ble støttet opp for at den skulle unngå å rase ned den bratte skråningen. Sammen med noen få beinbiter og kvartsbiter, ble det funnet små fragmenter av kull og brent leire fra likbålet.

Noe lengre nord ble det anlagt en annen kokegrop og flere ildsteder. To av disse er datert til midten av Førromersk Jernalder. Tre av ildstedene hadde store mengder hjerteskjell i, antagelig hentet fra elva like ved. Flere av disse strukturene bar tydelige preg av å ha blitt overpløyd. Daterte strukturer over og under dyrkningslaget indikerer at man begynte å dyrke i dette området i løpet av det første århundret f. Kr.

Nøkkelord: Gravrøys – Brannflak – Aktivitetsspor - Yngre Bronsealder – Eldre Jernalder – Nyere tid

Dag-Øyvind Engtrø og Raymond Sauvage, NTNU Vitenskapsmuseet, Seksjon for arkeologi og kulturhistorie, NO-7491 Trondheim.

Summary

Engtrø, D. og Sauvage, R. 2015: NTNU Vitenskapsmuseet arkeologisk rapport 2015: 13. Arkeologisk undersøkelse, Schirmers gate 1, Trondheim

An excavation in Schirmers gate 1 in Trondheim was carried out by three archaeologists from NTNU Vitenskapsmuseet, during five weeks in September – October 2014. The excavation was initiated because of the need for a new catholic cathedral when the old one had to be removed, and because there had been found a possible grave cairn at the site.

The grave cairn was affirmed, and turned out to be from the Late Bronze Age or – more probably – from the Early Iron Age. In the middle of the cairn was a cremation layer covering most of the cairn.

In the north end of the site were a cooking pit and a fire place which were dated to the same period as the cairn. A collection of similar structures in the middle of the site were slightly younger, according to the carbon datings from two of them. These datings, and two datings from structures dug into the cultivation layer above, suggests that this area was cultivated approximately in the first century BC. The structures dug into the layer has been carbon dated to the first century AD. Above this was a 0,5 – 3,5 meters thick clay layer, which was previously known to have covered most of this area of Trondheim after a landslide sometime during the first couple of centuries AD.

The top of this clay layer had been removed sometime during the last centuries, probably to level out the terrain before construction. Because of this, no prehistoric structures were found dug into the clay layer.

Dag-Øyvind Engtrø and Raymond Sauvage, Museum of Natural History and Archaeology, The Norwegian University of Science and Technology, NO-7491 Trondheim, Norway

Arkivreferanser

Arkeologisk undersøkelse av tomt for ny katolsk kirke, Schirmers gate 1, Trondheim.

Intrasisnavn	2014_279_Trondheim_St_Olavs_kirke
AskeladdenID	171296
Saksnummer (ePhorte)	2013/13218
Aksesjonsnummer	2014/279
Tilvekstnr	T26629, T26630
Fotonr	Da57911
Kartskapnr	10280
Fylke	Sør-Trøndelag
Kommune	Trondheim
Gårdsnavn	
Gårdsnummer	403
Lokalitet	Schirmers gate 1
Kulturminnetype	Gravrøys, dyrkningsspor, aktivitetsspor
Datering	Yngre Bronsealder, Eldre Jernalder, Nyere tid

Innhold

Sammendrag	3
Summary	4
Arkivreferanser	5
1. Bakgrunn for undersøkelsen	9
1.1. Områdebeskrivelse	10
1.2. Kulturhistorisk bakgrunn og tidligere registreringer	11
2. Undersøkelsens rammer	14
2.1. Tid, deltagere	14
2.2. Problemstillinger	14
2.3. Metode	15
2.4. Dokumentasjon	17
2.5. Formidling	17
3. Gjennomføring av utgravingsprosjektet	18
3.1. Beskrivelse av utgravde felt	18
3.1.1 Fase 1	22
3.1.2 Fase 2	33
3.1.3 Fase 3	36
3.1.4 Fase 4	39
3.1.5 Fase 5	42
3.1.6 Fase 6	44
3.1.7 Fase 7 og 8	50
4. Funnmateriale	53
4.1. Gjenstandsfunn	53
4.2. Dateringer	56
4.3. Naturvitenskaplige prøver og analyser	58
5. Resultat	59
6. Litteratur	62
7. Vedlegg	63

Figurliste

Figur 1: Periodetabell. Illustrasjon: NTNU Vitenskapsmuseet.....	9
Figur 2. Oversiktskart som viser utgravningens lokalisering på Kalvskinnet i Trondheim.	10
Figur 3. Et utvalg av fortidsminner påvist i nærheten av planområdet.	12
Figur 4. Utgravningsfeltets plassering mellom Prinsens gate og tidligere kirkebygning.	18
Figur 5. Rentegnet profilvegg, lokalisert på nordøstsiden av Felt 1.	19
Figur 6. Fasematrise med definerende karakteristikk.....	20
Figur 7. Matrise med alle strukturene og lagene på feltet representert.....	21
Figur 8. Strukturell matrise for Fase 1.....	22
Figur 9. Kart over Fase 1.....	23
Figur 10. Oversiktsbilde tatt mens den siste avdekkingen pågikk.....	24
Figur 11. Røys S200444 og skråningen nedenfor nylig avdekket.....	24
Figur 12. Gravrøys, med steinene fra alle utgravningsnivåene representert.....	25
Figur 13. Ortofoto av nivå 1 i gravrøys, generert fra 3D-modell.....	26
Figur 14. Prinsippskisse av røysa.....	27
Figur 15. Ortofoto av nivå 4 i gravrøys, generert fra 3D-modell.....	28
Figur 16. Nivå 7 i gravrøys, hvor nesten bare de største steinene i røysa lå igjen.....	29
Figur 17. Nivå 7 i gravrøys rentegnet.....	29
Figur 18. Ortofoto av overflatenivå L2794 under gravrøys, generert fra 3D-modell.....	30
Figur 19. Detaljebilde av mulige ardspor påvist under undersøkelsen av ildsted.....	31
Figur 20. Ildsted S1162 snittet i feltets avgrensning.....	32
Figur 21. Kokegrop S1663 delvis snittet i feltets avgrensning.....	32
Figur 22. Strukturell matrise for Fase 1.....	33
Figur 23. Kart over strukturene tilhørende Fase 2.....	34
Figur 24. Oversiktsbilde over område med flere ildsted.....	35
Figur 25. Kokegrop S1735 i plan.....	35
Figur 26. Strukturell matrise for Fase 3.....	36
Figur 27. Kart over Fase 3.....	37
Figur 28. Gravemaskinsjåfør og arkeologer diskuterer strategien videre.....	38
Figur 29. Dyrkningslag L645 og ardspor synlig under leiremassene.....	38
Figur 30. Strukturell matrise for Fase 4.....	39
Figur 31. Kart over Fase 4.....	40
Figur 32. Kullfleck S644 før strukturen ble undersøkt.....	41
Figur 33. Ildsted S1780 før undersøkelse.....	41
Figur 34. Fasematrise for Fase 5.....	42
Figur 35. Tverrsnitt gjennom feltet, sett mot vest.....	42
Figur 36. Kart over Fase 5.....	43
Figur 37. Utsnitt av nordre feltavgrensning.....	44
Figur 38. Matrise for Fase 6.....	45
Figur 39. Kart over Fase 6.....	46
Figur 40. Steinkonstruksjonen i grøft.....	47
Figur 41. Utgravningsfeltet omtrentlig plassert på kart fra 1695 (t.v.) og 1761 (t.h.).....	47
Figur 42. Utgravningsfeltet omtrentlig plassert på kart fra 1830 (t.v.) og 1868 (t.h.).....	48
Figur 43. Vannkum i grøft S202.....	49
Figur 44. Nærbilde av kum i grøft S202 i det den skal til å fjernes med gravemaskina.....	49
Figur 45. Utgravningsfeltet omtrentlig plassert på kart fra 1883 (t.v.) og 1904 (t.h.).....	50
Figur 46. Strukturell matrise for fasene 7 og 8.....	50
Figur 47. Kart over Fase 7 og Fase 8.....	51
Figur 48. Opprenset profilvegg i feltets nordre avgrensning.....	52
Figur 49. Noen av kvartsbitene funnet i lag L200128 i gravrøys S200444.....	53
Figur 50. Spredningen av innmålt kvarts i gravrøys S200444.....	54
Figur 51. Fragmenter av brente bein, brent leire og knust kvarts funnet i gravrøys.....	55
Figur 52. Et utvalg skjell innsamlet fra ildsted.....	56
Figur 53. Dateringsdiagram for prøvene som er datert etter utgravningen i 2014.....	57
Figur 54. De eldste dateringene fra utgravningen.....	61

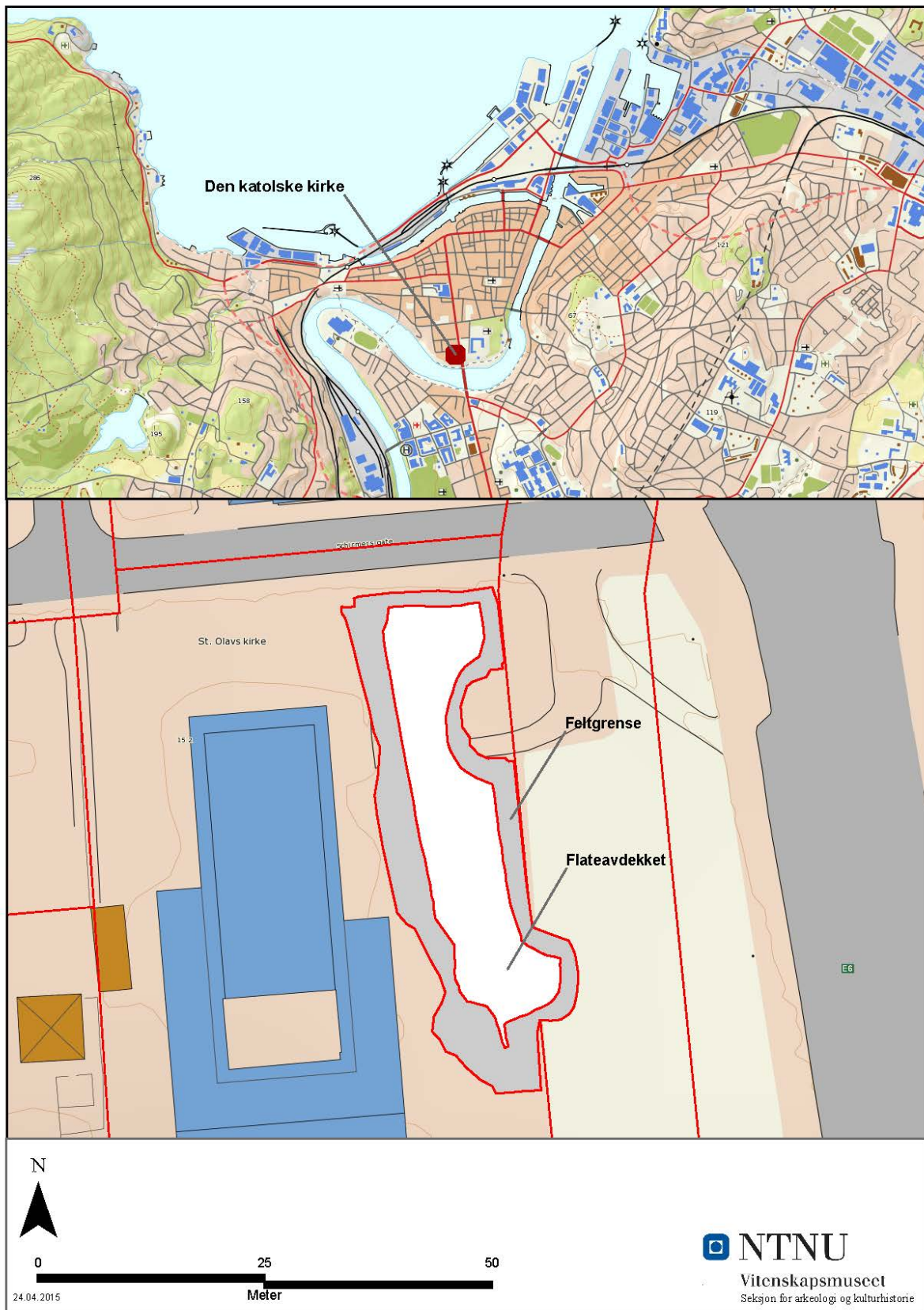
1. Bakgrunn for undersøkelsen

I forbindelse med reguleringsplan for nytt kirkebygg i Schirmers gate 1 i Trondheim gjennomførte Sør-Trøndelag Fylkeskommune en arkeologisk registrering innenfor planområdet i 2013. Ved registreringen ble det påvist automatisk freda kulturminner i form av eldre dyrkningslag og en gravrøys. Planformål ble vurdert til ikke å være forenelig med videre vern av de påviste kulturminner, og det ble derfor søkt om dispensasjon fra kulturminnelovens fredningsbestemmelser. NTNU Vitenskapsmuseet anbefalte dispensasjon på vilkår om en arkeologisk undersøkelse før realisering av reguleringsplanen. Den arkeologiske undersøkelsen ble gjennomført september-oktober 2014.

<p>Steinalder Eldre steinalder (9200-1800 f.Kr.) Tidligmesolitikum (9200-8100 f.Kr.) Mellommesolitikum (8100-6400 f.Kr.) Senmesolitikum (6400-4000 f.Kr.) Yngre steinalder (4000-1800 f.Kr.) Tidligneolitikum (4000-3300 f.Kr.) Mellomneolitikum (3300-2300 f.Kr.) Senneolitikum (2300-1800 f.Kr.)</p> <p>Bronsealder Eldre bronsealder (1800-1200 f.Kr.) Yngre bronsealder (1200-500 f.Kr.)</p> <p>Jernalder Eldre jernalder (500 f.Kr. – 575 e.Kr.) Førromersk jernalder (500 f.Kr.-0) Romertid (0-400 e.kr.) Eldre romertid (0-150 e.Kr.) Yngre romertid (150-400 e.Kr.) Folkevandringstid (400-575 e.Kr.) Yngre jernalder (575-1030 e.Kr.) Merovingertid (575-800 e.Kr.) Vikingetid (800-1030 e.Kr.)</p> <p>Middelalder Tidlig Middelalder (1030 – 1130) Høymiddelalder (1130 – 1350) Senmiddelalder (1350 -1537) Nyere tid (1537 -)</p>

Figur 1: Periodetabell. Illustrasjon: NTNU Vitenskapsmuseet

1.1. Områdebeskrivelse

Figur 2. Oversiktskart som viser utgravningens lokalisering på Kalvskinnet i Trondheim. Kart: Raymond Sauvage 2015, NTNU Vitenskapsmuseet.

Planområdet ligger sør på Nidarneset i Trondheim by (Figur 2). Nidarnes, som muligens opprinnelig var et gårdsnavn, er navnet på en halvøy og en del av elvesletta ved osen av Nidelva (Sandvik 2006: 40). Halvøya henger sammen med omlandet gjennom en landbru over Ila mot Byåsen i vest, og er avgrenset av Nidelva og Trondheimsfjorden mot sør, øst og nord. Området er i dag dominert av bygninger for ulike formål og med ulik alder og størrelse, og ferdselsårer dekket av asfalt og stein innimellom parker og parkeringsplasser (Sandvik 2006: 240). Opprinnelig var «Trondheim» navnet på det større området hvori kaupangen «Nidaros» ble grunnlagt. Navnet «Nidaros» (norrønt *Niðaróss*) betyr «Nids elvemunning», og var til rundt 1300 e. kr. det vanligste navnet på byen (NSL 2007: 329). Navnet «Trondheim (norrønt *þróndheimr*) betyr «Trøndernes hjem», og ble opprinnelig brukt om bygdene rundt Trondheimsfjorden. Ved siden av «Nidaros» og «Kaupang» (kjøpsted) ble «Trondheim» fra 1100-tallet også brukt om byen, trolig utviklet etter uttrykk som «*kaupangr i þróndheimi*» (NSL 2007: 463). Både «Nidaros» og «Nidarnes» har tatt navn fra Nidelva, som på norrønt bare het «*Nið*». Betydningen av dette navnet er usikkert, men usammensatte elvenavn som dette og «Ork» («Orkla» i dag) er trolig blant de aller eldste bevarte navnene vi har, og er muligens rester fra førgermansk tid (NSL 2007: 38, 329).

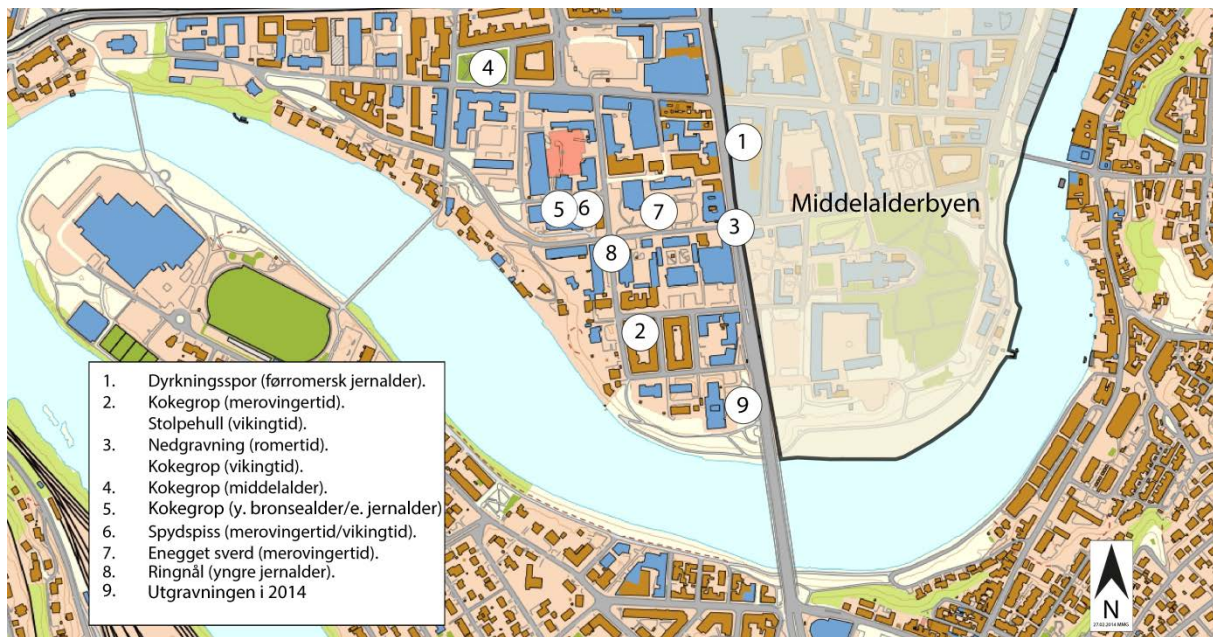
Utgravningen i 2014 foregikk i den sørvestre delen av Nidarneset, et område som har blitt kalt «Kalvskinnnet» i hvert fall siden midt på 1500-tallet. Navnets opprinnelse er noe usikkert, men stammer antagelig fra at det i en periode på årlig basis ble betalt et kalveskinn som leie for stedet, en ordning som er dokumentert for ødegårder med dette navnet på samme tid (NSL 2007: 250). Navnet er ikke nevnt i middelalderkilder. «Slaget på Kalvskinnnet», altså mellom Kong Sverre og Erling Skakke i 1179, foregikk i følge Sverres saga på dette området, som bare ble kalt «Åkeren». Deler av Kalvskinnnet forble åker lenge. Etter en større bybrann i 1681 gav kong Christian V ordre om at byen skulle omreguleres, og de som mistet eiendommene sine som følge av dette skulle få tomter på Kalvskinnnet som erstatning. Dette var lite populært siden området lå langt fra sjøen og ble ansett som egnet kun som kål- og åkerjord. Innimellom den gradvis ekspanderende bebyggelsen var store deler av Nidarnes fortsatt åker og eng fram til 1700-tallet, da store områder ble inndelt i nye boligtomter (Sandvik 2006: 284 – 286).

1.2. Kulturhistorisk bakgrunn og tidligere registreringer

Undersøkelsen i 2014 ble gjort utenfor området definert som middelalderbyen (ID 90288), men arkeologiske undersøkelser og løsfunn har vist at det var jordbruksbosetning på Nidarneset i hvert fall fra begynnelsen av jernalder. Noen av disse undersøkelsene og løsfunnene er gjort i nærheten av utgravningsfeltet (Figur 3) og vil bli omtalt her. Lokalitetene blir henviset til med numrene fra Figur 3, og – for de som har det – med ID-nr fra Riksantikvarens kulturminnedatabase Askeladden. Kulturminner som er lagt inn i Askeladden er tilgjengelige for publikum som wms-tjeneste og via nettstedet www.kulturminnesok.no. Gjenstandsfunn er henviset til via nummer i NTNU Vitenskapsmuseets tilvekstkatalog (T-nr). En oversikt over gjenstander som er innlevert til museum er tilgjengelig på www.unimus.no/arkeologi. En del av gjenstandene er kartfestet og fotografert.

I 1998 og 1999 utførte NIKU en arkeologisk utgravning ved Statens Hus (nr 1 på Figur 3. ID 90288). Her ble det påvist en nordlig avgrensning av rasmassene som dekket store deler av Nidarneset en gang i løpet av Eldre Romertid (Petersén, Sandvik og Sveistrup 2015: 396). I tillegg ble det påvist bosettings- og dyrkingsspor i form av ardspor, staurhull, mulige stolpehull, kokegroper, ildsted og dyrkingsslag. Kullprøver fra et utvalg av disse strukturene er datert mellom ca 100 f. Kr. og 600 e. Kr. (McLees 2003: 15). Ardsporene under leirelaget, fra rundt begynnelsen av vår tidsregning, er de eldste av sitt slag påvist i Trondheim (Sandvik 2006: 264 – 265). I tillegg ble planterester som indikerer jordbruk og beite datert så tidlig som 800 – 400 f. Kr. og 900 – 400 f. Kr. (Petersén, Sandvik og Sveistrup 2015: 397).

Figur 3. Et utvalg av fortidsminner påvist i nærheten av planområdet (nr. 9 på kartet). Kart: Magnar Mojaren Gran og Dag-Øyvind Engtrø 2015, NTNU Vitenskapsmuseet.

I 2002 foretok NTNU Vitenskapsmuseet en arkeologisk utgraving i Arkitekt Christies gate 9 (nr 2 på Figur 3). Der ble det blant annet avdekket bosetningsspor i form av stolpehull og kokegroper. Dateringene herfra strekker seg over hele Yngre Jernalder. Like ved, i Arkitekt Christies gate 1B, foretok NIKU en arkeologisk overvåking av bygningsarbeid i 2008. Det ble da påvist rester av eldre dyrkingslag, som det ikke lyktes å datere (McLees 2008:4). I 2007 foretok NIKU en arkeologisk overvåking under anleggsarbeid i krysset mellom Bispegata og Prinsens gate (nr. 3 på Figur 3). Der ble det påvist tre kokegroper som er datert til Vikingtid. I tillegg ble det påvist en grop som er datert til Yngre Romertid (Wegter 2012: 6). NIKU utførte også en arkeologisk overvåking i forbindelse med gravning av en ny vannledningsgrøft på Museums plass i 2009 (nr. 4 på Figur 3). Det ble da avdekket eldre dyrkingslag og antatte bosetningsspor i form av blant annet kokegroper, staurhull og mulige stolpehull. Den ene kokegropa ble datert til Høymiddelalder (Petersén 2009). I 2013 gjennomførte NTNU Vitenskapsmuseet en arkeologisk utgravning i Bispegata 20, i forbindelse med nye Thora Storm Videregående Skole (nr. 5 på Figur 3). Det ble da påvist en kokegrop og to groper med uvisst funksjon som alle ble datert til sen Yngre Bronsealder eller tidlig Førromersk Jernalder. I tillegg ble det påvist eldre dyrkingslag datert til Middelalder. I dette laget ble det gjort mange funn med metalldetektor, blant annet tre stridspilespisser og en mulig del av en ringbrynje (Engtrø og Sauvage 2014). Samme år utførte Sør-Trøndelag Fylkeskommune registreringen som førte til NTNU Vitenskapsmuseets utgravning som er tema for denne rapporten, i Schirmers gate 1 (nr. 9 på Figur 3). Det ble da påvist en antatt gravrøys, samt eldre dyrkingslag datert til rundt begynnelsen av vår tidsregning (Haugen 2014). For kartfesting av sjaktene, samt beskrivelser av disse, se avsnitt 3.1.7.

I tillegg til de arkeologiske undersøkelsene er det også gjort spennende funn av mer tilfeldig karakter i nærområdet. På 1990-tallet fikk NTNU Vitenskapsmuseet en spydspiss (T22505) i gave fra etterkommerne av finneren. Spydspissen stammer fra merovingertid og stammer mest sannsynlig fra en grav. Funnet skal ha blitt gjort på 1960-tallet under byggearbeid på Kalvskinnet (Omtrentlig plassert som nr. 6 på Figur 3). På 1960-tallet var det bare Adolf Øien og E. C. Dahls stiftelse som fikk nybygg, og det aktuelle firmaet finneren jobbet for var ikke med på byggingen av E. C. Dahls. Dermed er det sannsynlig at spydspissen ble funnet under byggingen av tilbyggene på Adolf Øien VGS, umiddelbart sør eller øst for

utgravningsfeltet i 2013 (pers. medd. Ian Reed 28.04.2014). Ikke langt unna ble det i 1873 funnet et enegget sverd (T1230) fra samme periode, i forbindelse med graving av en kjeller på tomten til E. C. Dahls bryggeri (nr. 7 på Figur 3). Funnet er opplyst å ha blitt gjort blant en del steiner, og det ble observert trekull i massene rundt. Funnstedet ser altså ut til å ha vært en mer eller mindre intakt grav. Noen år senere, i 1875, ble det i forbindelse med en graving for en kloakkledning et ukjent sted i Sverres gate (omtrentlig plassert som nr. 8 på Figur 3) funnet en antatt ringnål av jern (T1627). Den meget gamle Knud Strand (1707 – 1815) fortalte for øvrig offiser og antikvar L. D. Klüwer at det ofte ble gravd opp «Menneskebeen og Vaaben» på Kalvskinnen da han var ung (Klüwer 1823: 40-42).

2. Undersøkelsens rammer

Detaljregulering av Schirmers gate 1 har til hensikt å legge til rette for ny katolsk domkirke i Trondheim kommune. Den forrige kirken sto ferdig i 1973 og var et sjeldent eksemplar på modernistisk arkitektur og var regnet for å ha høy arkitektonisk kvalitet. På tross av dette ble kirken revet i 2014, da den lenge hadde vært i svært dårlig stand før. Dette har gitt plass til en helt ny kirke, som skal ha en annerledes plassering på tomten. I forbindelse med planarbeidet utførte Sør-Trøndelag Fylkeskommune en arkeologisk registrering innenfor planområdet i 2013, i henhold til Kulturminnelovens § 10. Under registreringen ble det påvist automatisk fredete kulturminner i form av en antatt gravrøys og et dyrkingslag som ble datert til begynnelsen av vår tidsregning. Utbyggingen var i konflikt med de påviste kulturminnene, jf. Kulturminnelovens § 3, angående tildekking og skjuling samt endrede bevaringsforhold. Kulturminneloven forbyr inngrep i automatisk fredete kulturminner slik det er definert i Kulturminnelovens § 4, med mindre det gis særskilt tillatelse av kulturmyndighetene i medhold av Kulturminnelovens § 8 første ledd. Sør-Trøndelag Fylkeskommune søkte på vegne av tiltakshaver om dispensasjon fra Kulturminnelovens § 3 og § 4.

I dette tilfellet var det klart at utbyggingen ikke ville medføre ytterligere inngrep i de påviste kulturminnene, siden disse lå dypt nede under tykke leiremasser. Men siden registreringen allerede hadde medført inngrep i den antatte gravrøysen var de spesielt gode bevaringsforholdene for kulturminnet allerede forstyrret. Dette førte til en risiko for akselerasjon i røysas nedbrytningsrate. NTNU Vitenskapsmuseet anbefalte derfor dispensasjon, under forutsetning av at det skulle gjennomføres en arkeologisk utgravning i tråd med prosjektbeskrivelse. Årsakene til dette var stort kunnskapspotensiale, de registrerte kulturminnenes lave opplevelsesverdi *in situ*, og de omtalte endrede bevaringsforholdene for den antatte gravrøysa. Undersøkelsen skulle bekostes av tiltakshaver, i henhold til Kulturminnelovens § 10. Riksantikvaren sluttet seg til NTNU Vitenskapsmuseets anbefaling.

2.1. Tid, deltagere

Undersøkelsen ble utført i løpet av fem uker og én dag, i perioden 15.09. – 20.10. i 2014. Feltleder var Dag-Øyvind Engtrø og assistenter var Silje Sande Rullestad og Synne Husby Rostad. Til sammen ble det av disse brukt 78 dagsverk i felt. Tiltakshaver stilte med maskinførere Kristian S. Askim og Reidar Riaune. Askim brukte til sammen ti dagsverk med en 8-tonns Hitachi gravemaskin. Riaune brukte til sammen fire dagsverk med en 30-tonns Volvo gravemaskin. Prosjektleder var Raymond Sauvage.

2.2. Problemstillinger

Undersøkelsen skulle fokusere på to hovedproblemstillinger. Den første var gravskikk i Yngre Bronsealder og Førromersk Jernalder. Gravfunn fra Førromersk Jernalder er sjeldne. Dette skyldes trolig flere forhold, blant andre gravminnenes tydelighet og mangel på daterbart innhold. Den rådende gravskikken fra Yngre Bronsealder gjennom hele Førromersk Jernalder er branngravskikk, med brente bein oppsamlet i en urne eller satt inn i en liten beholder av steinheller. Enkelte ganger har gravstedet vært markert med en enkel steinpakning, eller med små hauger eller røyser (Solberg 2003: 41). I tiden like før begynnelsen av vår tidsregning ser det ut til å ha skjedd en endring av den spartanske gravskikken, og særlig i Oslofjordområdet og Sørvestlandet har man funnet større gjenstander og bronsesmykker fra denne tiden. I Midt-Norge er det gjort få gravfunn fra disse periodene. Ved utgravningen av den antatte gravrøysa i Schirmers gate 1 ville fokuset bli på å belyse spørsmål om periodens gravskikk med vekt på Midt-Norge. Hvilken gravskikk er

dette eventuelt spor etter? Hvilken likbehandling har vært praktisert? Hva var den eventuelle gravlagtes kjønn, alder og sosiale status? Hvor finnes paralleller til eventuelt gravmateriale?

Den andre hovedproblemstillingen var hvilken karakter bosetningen og jordbruket på Nidarneset hadde i Jernalder, og i hvilken grad disse aspektene var forutsetninger for den senere bydannelsen. Dette inngår også i en bredere forskning som pågår om dette temaet innenfor Eldre Jernalder i Trøndelag.

I tillegg til disse to hovedproblemstillingene var det også interessant å undersøke forholdene omkring det store leirskredet som dekket kulturminnene. Det var ønskelig å få analysert ytterligere naturvitenskapelige prøver av veksthorisontene under rasleira, for å avklare om leiren stammer fra det samme raset som dekker domkirkeplatået eller om det er snakk om forskjellige hendelser.

2.3. Metode

Feltet ble avdekket lagvis i flere omganger ved hjelp av to gravemaskiner, mens en eller flere arkeologer fulgte med og rensket opp de avdekkede områdene underveis. På grunn av fare for forurensete masser ble arbeidet med å deponere særlig de øverste massene på feltet gjort i dialog med forurensningskontrollør Rambøll Norge AS, som også tok prøver fra ulike lag i flere omganger. Først ble de omrotede massene over leirelaget fjernet. Nedgravningene i leirelaget ble fortløpende markert med merkepinner, og etter avdekkingen ble leirelaget og nedgravningene i det innmålt. Nivået ble fotografert, men siden alle nedgravningene i laget var tydelig moderne ble ingen av dem nærmere undersøkt. Deretter ble leirelaget fjernet. For å ha bevegelsesrom nok for begge gravemaskinene ble feltet avdekket samtidig fra nord- og sørsiden. På nordsiden var dyrkingslaget under tydelig og lett og følge, med en jevn lett helning i det opprinnelige terrenget. På sørsiden var forholdene vanskeligere, da det opprinnelige terrenget her stupte bratt mot sør. Videre var avdekkingen av røysa tidkrevende, og det viste seg at feltavgrensningen måtte utvides flere ganger da røysa var større enn tidligere antatt. I tillegg måtte det settes igjen en tykk bolk på tvers av feltet, på grunn av en aktiv strømkabel som foreløpig ikke kunne fjernes. At nordsiden og sørsiden av denne bolken ble avdekket og dokumentert hver for seg medførte at overgangen mellom dyrkingslag og udyrket markhorisont var usikker. Det var meningen å undersøke dette nærmere etter at bolken var fjernet, men da det tok lang tid før dette kunne gjøres måtte den gjenværende tiden brukes nesten utelukkende på å undersøke røysa. Etter at det eldre dyrkingslaget var undersøkt med metalldetektor, og noen få kullflekker nedgravd i laget var undersøkt og dokumentert, ble dyrkingslaget fjernet. Undergrunnen under dyrkingslaget måtte renses opp i flere omganger, hovedsakelig på grunn av tilbakevendende kraftig regnvær. På grunn av forsinkelsene med å få avdekket røysa på grunn av strømkabelen ble det tid til å gjøre dette mens vi ventet på å få kablet fjernet. Det ble påvist kokegrop og ildsted nedgravd i undergrunnen, de fleste i et belte langs et sørvest-nordøst-gående belte tvers over midten av feltet. Siden det under avdekkingen ble klart at disse strukturene var svært grunne måtte mye av dyrkingslaget i dette søkket fjernes for hånd etter at den maskinelle avdekkingen av dette området var avsluttet. Igjen var det mulig å få gjort dette ordentlig på grunn av forsinkelsen lenger sør på feltet.

Etter avdekkingen og grovrensning med krafse ble de avmerkede strukturene finrenset med graveskje og innmålt. Det er hovedsakelig to metoder som blir benyttet ved undersøkelse av arkeologiske strukturer i Norge. Med *formgraving* tømmeres all massen i nedgravningene, uten at massene rundt (eventuelle lag eller undergrunnen) blir forstyrret. Dette er en metode som egner seg spesielt godt når strukturer er gravd ned i lag man ikke vil forstyrre mer enn det som allerede er ødelagt, for strukturer hvor horisontal dokumentasjon anses som viktigere enn vertikal. Sistnevnte årsak er den viktigste grunnen til at graver eller strukturer man

mistenker for å være graver alltid blir formgravd. Alternativet formgraving er hovedsakelig *snitting*, som er den vanligste brukte metoden i norsk arkeologi. Når man snitter graver man seg gjennom halve strukturen og undergrunnen eller massene rundt, slik at nedgravningens form blir tydelig i en profil. I utgangspunktet skulle alle strukturene på dette prosjektet formgraves, da dette er en metode som er spesielt hensiktsmessig i kombinasjon med *single context*-metoden som vi også anvendte i denne undersøkelsen (se nedenfor). Imidlertid viste det seg ganske raskt at de fleste strukturene var svært grunne, og knapt hadde nedgravninger som kunne dokumenteres i plan. Dermed ble flesteparten av strukturene i stedet snittet, mens røysa og noen av de tidligst undersøkte strukturene ble formgravd. Både formgraving og snitting kan foretas *stratigrafisk* (ett lag om gangen) eller *mekanisk* (uavhengig av lag). De ulike lagene ble gravd stratigrafisk, mens strukturene ble formgravd mekanisk da ingen av dem hadde vesentlige lagskiller. Alle strukturer og lag i Fase 1 – 4 ble undersøkt av Engtrø eller Sauvage med metalldetektor av typen Minelab X-Terra 705.

Lag og strukturer på feltet ble dokumentert ved hjelp av *single context* – metoden. Ut i fra den tradisjonelle måten å bruke denne metoden på, valgte vi å dele inn kontekstene i lag, kutt, fyll og konstruksjonselement. I hovedregel ble hver kontekst dokumentert hver for seg på eget skjema på en iPad. Matriseprogrammet som ble benyttet i felt og i etterarbeidet, Harris Matrix Composer, er tilpasset en annerledes måte å markere de ulike typene kontekster på. Dette skiller kun mellom kontekster på den ene siden og bruksflater på den andre. På grunn av fraværet av mulighet til å skille visuelt mellom de ulike typene kontekster, og for å forhindre at framstillingen av feltets stratigrafi fremstår unødvendig komplisert, er kun lag og «hele» strukturer (de fleste med ett kutt og antall fyll og/eller konstruksjonselement) presentert i denne rapportens matriser.

Hver kontekst ble målt inn hver for seg og fikk et ID-nummer. Det er disse ID-numrene som brukes i Intrasis-prosjektet. I denne rapporten skiller mellom K-nummer, S-nummer og L-nummer. Alle tar utgangspunkt i ID-numrene, men på ulik måte. Dette vil forklares nærmere nedenfor.

Alle kontekster fikk et **K-nummer** direkte fra ID-nummeret. For eksempel ble kuttet (nedgravningen) for en av de moderne grøftene i Fase 6 innmålt som 201. Konteksten har dermed K-nummer 201 (altså «K201»). De tre andre kontekstene tilknyttet strukturen har fått tre andre K-nummer: Fyll K345, konstruksjonselement K202 og konstruksjonselement K987. Alle de ulike kontekstene, med unntak av de som ble avskrevet, er beskrevet i vedlagt kontekstliste (vedlegg 4). Listen viser også kontekstenes primærrelasjoner. Altså inneholder kontekstlisten nok informasjon til at det kan lages en fullstendig kontekstmatrise, hvis dette skulle være ønskelig på et senere tidspunkt.

Alle strukturene hadde minst to K-nummer (f. eks. ett for kutt og ett for fyll), og flere hadde flere enn to. Derfor var det hensiktsmessig å gi alle strukturer et **S-nummer**. Disse ble som hovedregel oppkalt etter kuttens K-nummer (alle strukturene, bortsett fra røysa, hadde et kutt). Den overnevnte grøfta er dermed referert til som «S201», i stedet for «K201, K202, K345, K987». «K202» er altså kuttet for den moderne grøfta «S202». Dette skillet var også praktisk av to andre grunner. For det første kunne strukturene presenteres som enheter i rapportens matriser og tekst uten at det er tvil om det er den enkelte konteksten eller hele strukturen som det henvises til. For det andre kunne strukturene presenteres i en sammenfattende struktur- og lagliste (vedlegg 5). Struktur- og laglisten er enklere i bruk, men hvis man vil gå i dybden (for eksempel for å se hvilke funn som er gjort i hvilke fyll i en struktur) kan man følge henvisningen til de ulike K-numrene og se i kontekstlista. Lagene har fått **L-nummer** (etter lagets K-nummer) for å skille dem fra strukturene, og er også sammenfattet i struktur- og laglista.

2.4. Dokumentasjon

Alle arkeologene involvert i gravene byttet på å gjøre innmålingene, med en Topcon Hiper II GNSS, med Topcon FC250 målebok, og nettverks-RTK (C-Pos) levert av Statens Kartverk. Feilmargin i forhold til kartkoordinater beregnes til mellom 0,9 og 1,5 cm horisontalt, og mellom 1,5 og 2 cm vertikalt. Innmålingsdata ble behandlet i Intrasis 3.1. (Intra-Site Information System), som i kombinasjon med ArcMap 10.1 også ble benyttet til å produsere kartene brukt i rapporten. De undersøkte struktene ble beskrevet i Filemaker på iPad, og dataene ble jevnlig importert inn i Intrasis ved hjelp av iTunes.

I dette prosjektet ble kun en profilvegg i feltets nordende dokumentert ved hjelp av tegning på millimeterark. Originalen er arkivert i NTNU Vitenskapsmuseets kartskap (nr 10280). Denne er rentegnet (vedlegg 7) ved hjelp av Adobe Illustrator CS6. De fleste bildene i felt ble tatt med et digitalt speilreflekskamera av typen Pentax K200D, i JPG og RAW-format. En del av bildene ble kassert under etterarbeidet, mens de prioriterte bildene er lagt inn i NTNU Vitenskapsmuseets fotobase (Universitetets samlingsdatabaser). Først måtte de da konverteres fra RAW-format til TIFF ved hjelp av Adobe Photoshop Elements 12. Samtidig fikk de da også standardiserte filnavn. Filnavnene i databasen har ett Da-nummer samt et løpenummer, og representerer på denne måten individuelle prosjekt. For dette prosjektet er nummeret Da57911. Løpenummeret på de vanlige feltbildene er 001 til 166. NTNU Vitenskapsmuseets Roger Skjelbakken var behjelpelig med å ta feltbilder med sin egen drone. Disse bildene har løpenummer 556 til 561. På dette prosjektet ble hele feltet og gravrøysa også dokumentert ved hjelp av fotogrammetri, det vil si at det ble tatt bilder av en viss mengde og type slik at de kunne brukes som grunnlag for å lage 3D-modeller. Disse ble tilvirket i etterarbeidsfasen ved hjelp av Aegis Photoscan. 3D-modellene er hovedsakelig brukt for å få gode ortofoto, som i røysas tilfelle kunne brukes for å lage plantegninger i ettertid. Rentegninger basert på fotogrammetri sparer verdifull tid i felt, og kan – spesielt for store strukturer – gjøres mer nøyaktig. Når man tegner i felt tegner man stort sett på frihånd, med utgangspunkt i utvalgte innmålte punkter. I georefererte ortofoto er imidlertid hele bildet å regne som nøyaktig innmålt, og tegningen kan både gjøres mer detaljert og presis. Bildene tatt for å tilvirke modellene er lagt inn i basen med løpenummer 167 til 555. De konstruerte ortofotoene er lagt inn i basen med løpenummer 556 til 568. Til sist ble to oversiktsbilder og to funnbilder tatt under etterarbeidet av NTNU Vitenskapsmuseets fotograf Åge Hojem. Disse er lagt inn i basen med løpenummer 569 til 572.

2.5. Formidling

Under utgravningen ble det publisert fire innlegg på Norark.no, en blogg om norsk arkeologi. Mens utgravningen pågikk ble det notert til sammen 186 besøkende på feltet. Noen av disse var tilfeldig passerende som ble stående på utsiden, mens de fleste deltok i en av de 38 omvisningene som ble holdt på feltet. Foruten de tilfeldig forbipasserende var de fleste besøkende ansatte eller studenter ved NTNU Vitenskapsmuseet. Representanter for NIKU var også hyppig innom på besøk, og gav nyttige innspill til tolkninger underveis. I tillegg besøkte NRK feltet 15.09. og Adresseavisen var på besøk 02.10. og 13.10.

Oppslag:

NRK:

<http://www.nrk.no/trondelag/leter-etter-mystisk-gravkammer-1.11933382>

<http://www.nrk.no/trondelag/her-er-trondheims-eldste-gard-1.11953473>

Adresseavisen:

<http://www.adressa.no/kultur/article10192046.ece>

<http://www.adressa.no/kultur/article10226775.ece>

3. Gjennomføring av utgravingsprosjektet

Som nevnt under metodikkavsnittet kunne ikke hele feltet avdekkes regelrett stratigrafisk. Det tok lang tid å få flyttet en aktiv strømkabel som gikk tvers over feltet, og mens vi ventet på dette måtte vi undersøke mer eller mindre ferdig området nord for denne. På grunn av dette ble undersøkelsen av røysa forsinket med en uke i forhold til opprinnelig plan. Følgene av dette ble at området nord for kabeltraséen kunne undersøkes ordentlig, tross gjentatte kraftige regnbyger som gjorde at hele denne delen av feltet måtte renses opp på nytt i flere omganger for dokumentasjon. Det gav oss videre tid til å rense bort mer av dyrkingslaget, som dekket strukturene som var nedgravd i undergrunnen, for hånd – slik at mer av disse svært grunne strukturene i et ulent parti av feltet ble avdekket i behold enn tilfellet ville vært hvis alt av dyrkingslaget hadde vært fjernet med maskin. På den andre side førte forsinkelsen til at undersøkelsen av røysa måtte gå relativt raskt, og det ble heller ikke tid til å nærmere undersøke forholdet mellom dyrkingslaget nord for kabeltraséen og det opprinnelige markoverflatelaget på sørsiden av kabeltraséen.

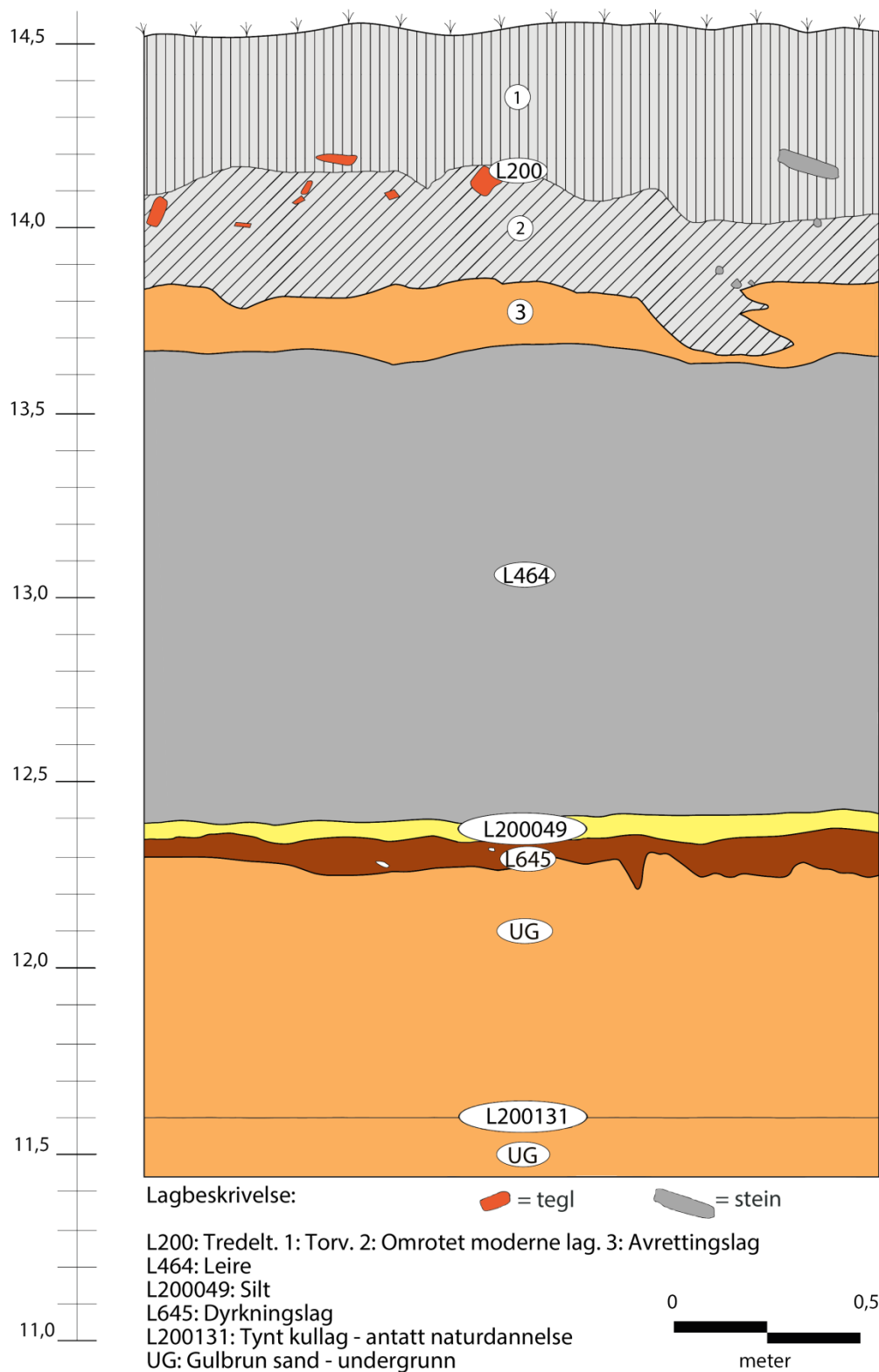
3.1. Beskrivelse av utgravde felt

Selve utgravningsfeltet var et ca. 750 m² stort felt innenfor den katolske kirkes eiendom i Schirmers gate 1 (Figur 4). På grunn av feltets dybde og plasseringen i Trondheim sentrum ble det lagt stor vekt på sikring av utgravningsfeltet. Det ble derfor satt opp sperregjerder på alle kanter hvor det ikke fra før var tilstrekkelig med hekk og/eller gjerde. På grunn av feltets dybde måtte det graves skrått innover mot den avdekkede flaten, for å minimere mulighetene for innrasing av leire eller løsmasser. Derfor var det bare ca. 380 m² som ble flateavdekket. I tillegg gjorde de skrå veggene det nødvendig å utvide den ytre feltavgrensningen noe i forhold til den opprinnelige lokalitetsavgrensningen, for å få avdekket hele gravrøsa. På tross av dette gikk den ytre feltavgrensningen, med ett lite unntak på vestsiden sentralt på feltet, ikke ut over lokalitetens sikringssone. Likeledes ble det på grunn av leiras tykkelse i sør ikke prioritert å avdekke hele feltet nedenfor terrengets opprinnelige terrassekant. Bare en liten stripe ned mot sør ble avdekket noen meter for å dokumentere terrengets opprinnelige form. Det var egentlig meningen å fullføre denne stripa helt ut til den søndre feltavgrensningen, men da den opprinnelige markoverflaten nådde fire meters dybde ble arbeidet avsluttet av sikkerhetshensyn.

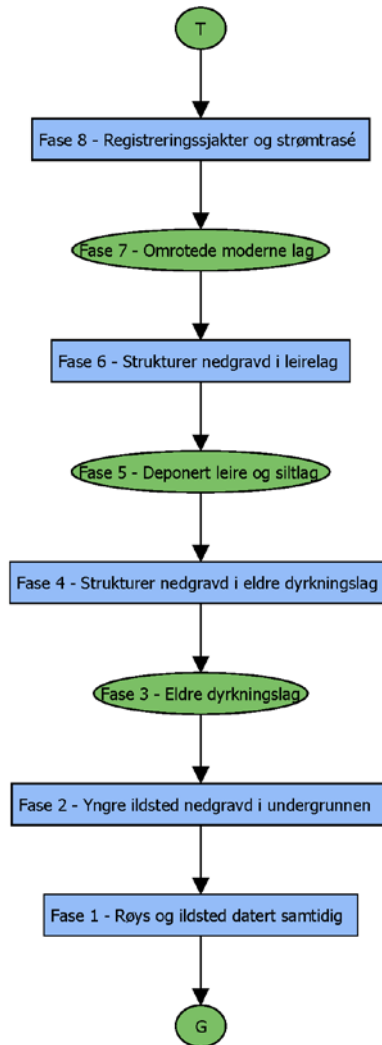
Figur 4. Utgravningsfeltets plassering mellom Prinsens gate og tidligere kirkebygning. Montasje av flyfoto og georeferert ortofoto generert av oversiktsbilder tatt fra fotostang. Flyfoto fra Norge i Bilder. Ortofoto av feltet (Da57911_562) og montasje av Dag-Øyvind Engtrø, NTNU Vitenskapsmuseet.

I hovedsak var det tre lag over undergrunnen på feltet (Figur 5). Disse kan sammenfattes i fire hovedperioder: før dyrkningsperioden; dyrkningsperioden; og tiden etter leirraset. Stratigrafisk var det imidlertid hensiktsmessig å dele inn feltet i åtte faser (Figur 6). Disse vil bli redegjort for nedenfor.

Figur 5. Rentegnet profilvegg, lokalisert på nordøstsiden av Felt 1. Tegning: Raymond Sauvage, NTNU Vitenskapsmuseet.

Figur 6. Fasematrix med definerende karakteristikk.
Matrise: Dag-Øyvind Engtrø, NTNU Vitenskapsmuseet.

Det ble dokumentert 109 kontekster (se kontekstliste, vedlegg 4), fordelt på åtte lag og 43 strukturer (se struktur- og lagliste, vedlegg 5). Av de 43 strukturene ble 28 (65 %) enten formgravd eller snittet. Sett under ett fordeles tolkningen av lag og strukturer slik:

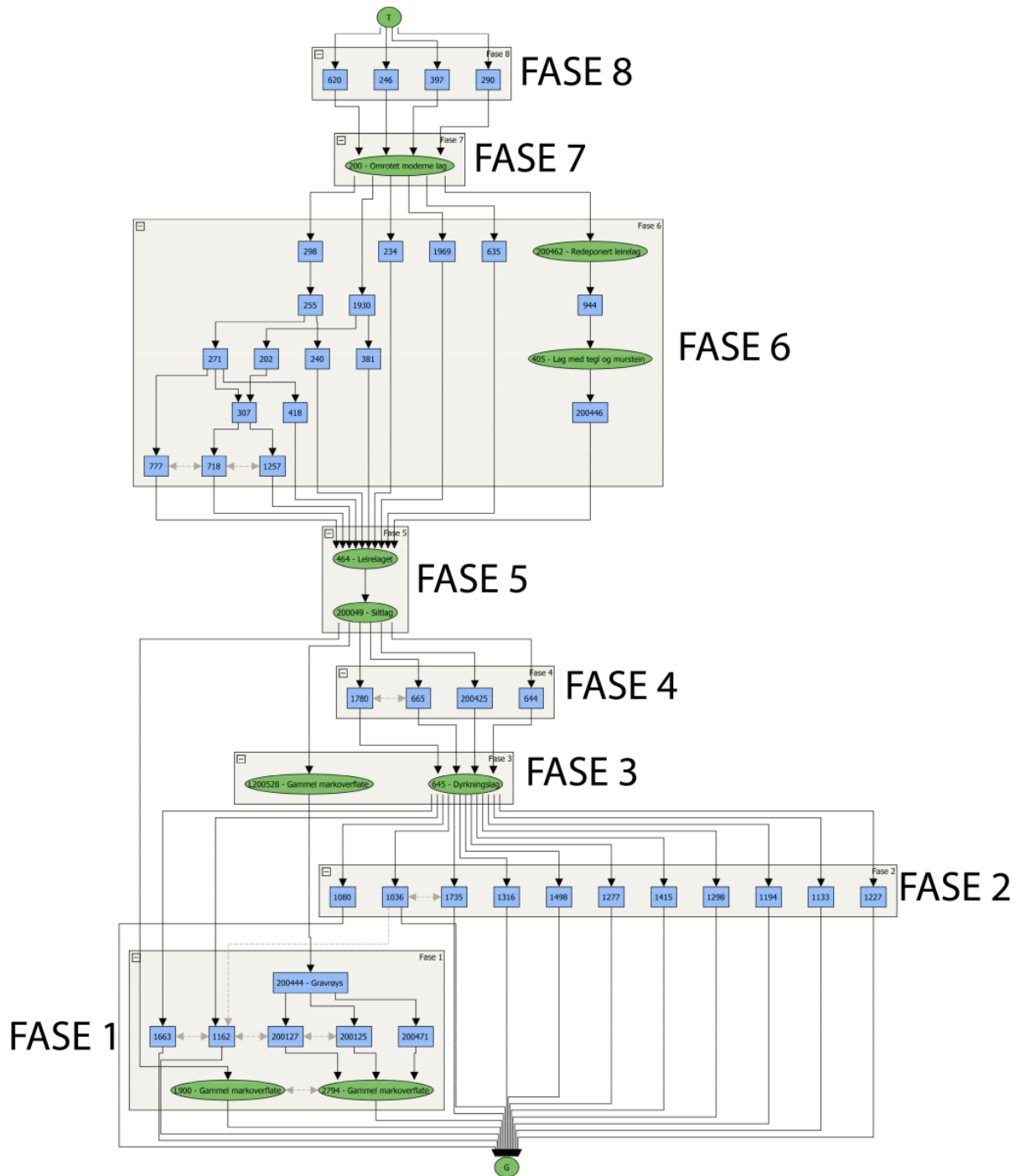
Strukturene:

1 gravrøys
 15 ildsteder
 2 kokegroper
 3 kullflekker
 1 mulig avfallsgrop
 6 groper med uviss funksjon
 10 grøfter
 3 registreringssjakter

Lagene:

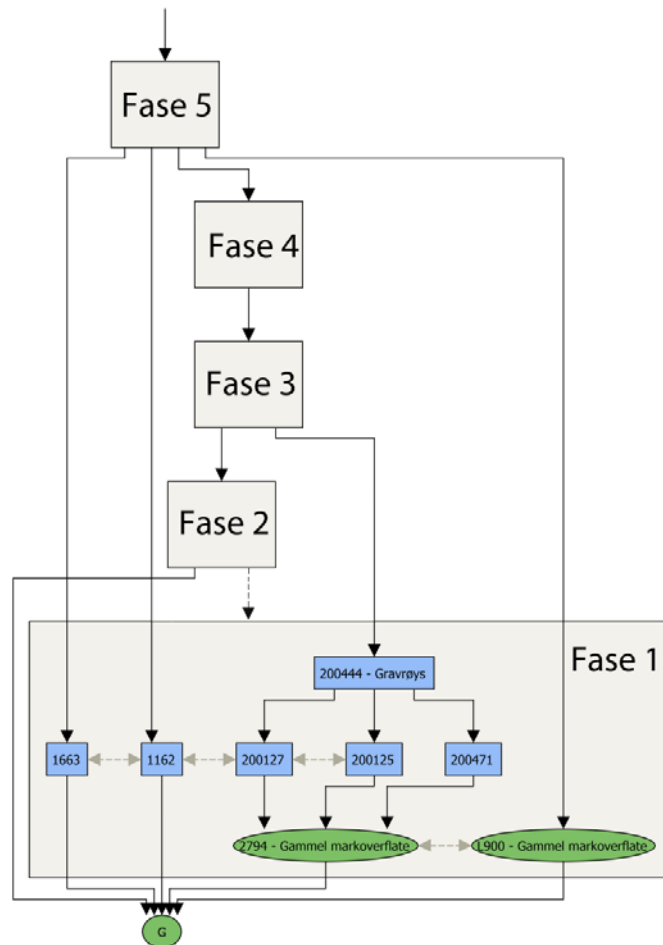
1 dyrkningslag
 1 omrotet moderne lag
 1 lag med tegl og murstein
 3 gamle markoverflater
 1 innrast leirelag
 1 siltlag under leirelaget

I tillegg ble to strukturer avskrevet etter undersøkelse. Det ble ikke prioritert å lage en fullstendig kontekstmatrise, en slik kan imidlertid konstrueres ut i fra relasjonsopplysningene i kontekstlista. Derimot ble det laget en matrise med alle strukturer og lag representert (Figur 7). Strukturene er nærmere beskrevet innenfor de ulike fasene de er plassert i.

Figur 7. Matrise med alle strukturene og lagene på feltet representert. Matrise av Dag-Øyvind Engtrø, NTNU Vitenskapsmuseet.

3.1.1 Fase 1

Figur 8. Strukturell matrise for Fase 1. Stiplet pil markerer "datert yngre enn". Grå pil markerer "datert omtrent samtidig med". Matrisen er laget av Dag-Øyvind Engtrø, NTNU Vitenskapsmuseet.

Fase 1 består av gravrøys S200444, fem andre strukturer og to lag, som enten er datert omtrent samtidig eller som ut i fra stratigrafiske forhold må stamme fra omtrent samme tid (Figur 8). Skillet mellom strukturerne i Fase 2 er kun kronologisk, ikke stratigrafisk - dette blir nærmere gjort rede for i gjennomgangen av Fase 2. Markoverflatelag L900 er et spesielt tilfelle, siden det antagelig har sin opprinnelse fra tiden før røysa ble anlagt, men har vært opp i dagen og vokst videre helt til leiremassene fra raset dekket feltet i Fase 5. På tross av dette er laget plassert i Fase 1, med unntak av den delen av laget som dekket deler av røysa. Denne delen er skilt ut som et eget lag (L200528), og denne er plassert i Fase 3 sammen med dyrkningslaget. I tillegg har den delen av markoverflaten som lå under sandlaget under røysa fått eget lagnummer (L2794). Dette var først og fremst fordi sammenhengen mellom L900 og L2794 ikke kunne fastslås helt sikkert, da de ble dokumentert på to forskjellige steg under gravingen.

Til sammen er seks strukturer og to lag plassert i Fase 1 (Figur 9). Disse kan sammenfattes slik:

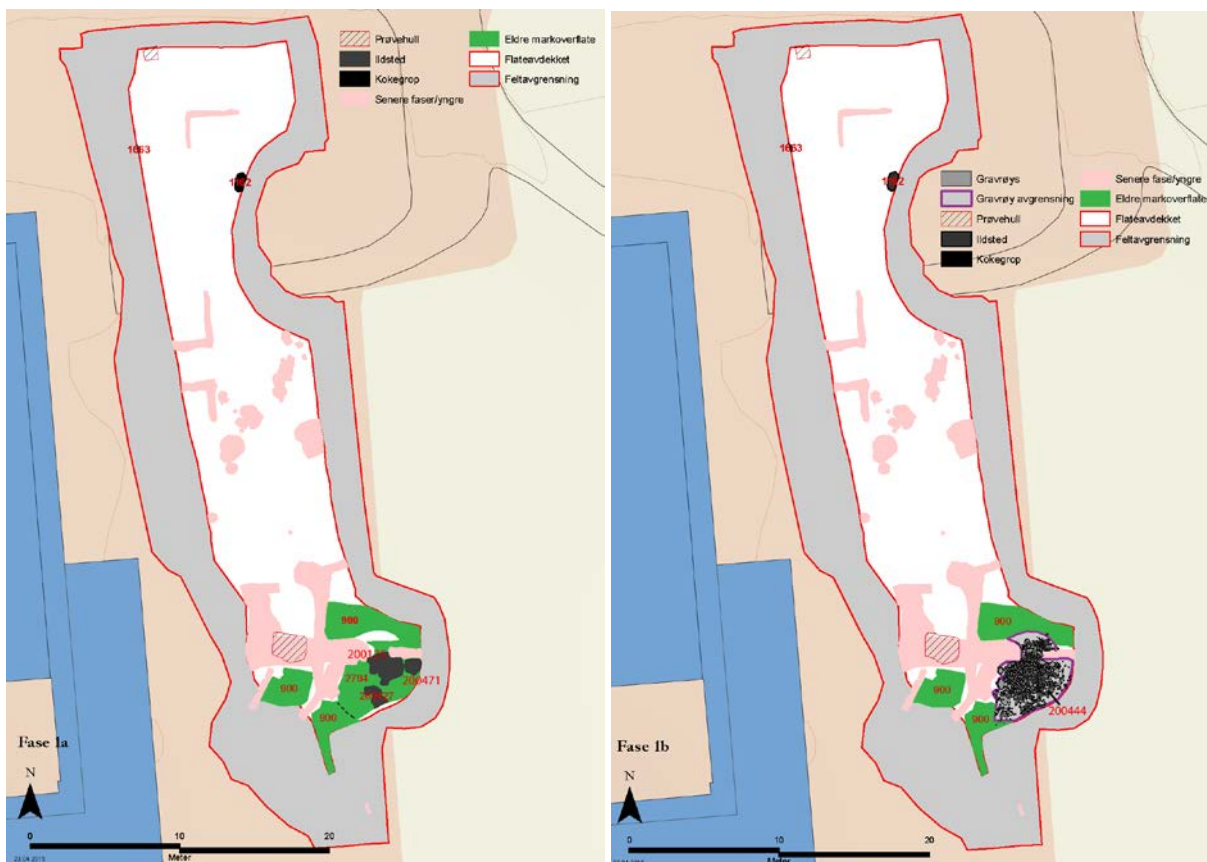
1 gravrøys: S200444

2 markoverflatelag: L900 og L2794

4 ildsted: S1162, S200125, S200127, S200471

1 kokegrop: S1663

Alle strukturene og lagene i Fase 1 ble undersøkt, og seks prøver fra fasen har blitt datert. Det dreier seg om tre prøver fra ildsted, en prøve fra en kokegrop, og to prøver fra samme lag i gravrøys S200444. Med ett unntak er alle disse prøvene datert innom tidsrommet ca 750 – 375 f. Kr., men ut i fra dateringskurvene virker det mest sannsynlig at alle stammer fra perioden ca 550 – 375 f. Kr. Fasen dateres dermed til slutten av Yngre Bronsealder og begynnelsen av Førromersk Jernalder. Unntaket er den ene prøven fra laget i gravrøysa, som er datert til ca 425 – 600 e. Kr., altså Folkevandringstid (se avsnitt 4.2. for detaljer). Med tanke på at en prøve fra samme lag er datert nesten tusen år eldre enn denne, og det man vet fra tidligere om dateringen av leireraset, regnes denne dateringen for å være feil. Prøven er tatt bare 25 cm fra nærmeste potensielle forurensningskilde, den moderne gropa S1930 fra Fase 6. Prøven ble imidlertid regnet for å være tatt fra sikker, uforstyrret kontekst. En mulig forklaring kan være at prøven i ettertid ble forurenset under vasking eller tørking.

Figur 9. Kart over Fase 1. Til venstre før røysa ble anlagt, til høyre etterpå. Større versjoner av kartene er vedlagt. Kart: Raymond Sauvage, NTNU Vitenskapsmuseet.

Gravrøys S200444

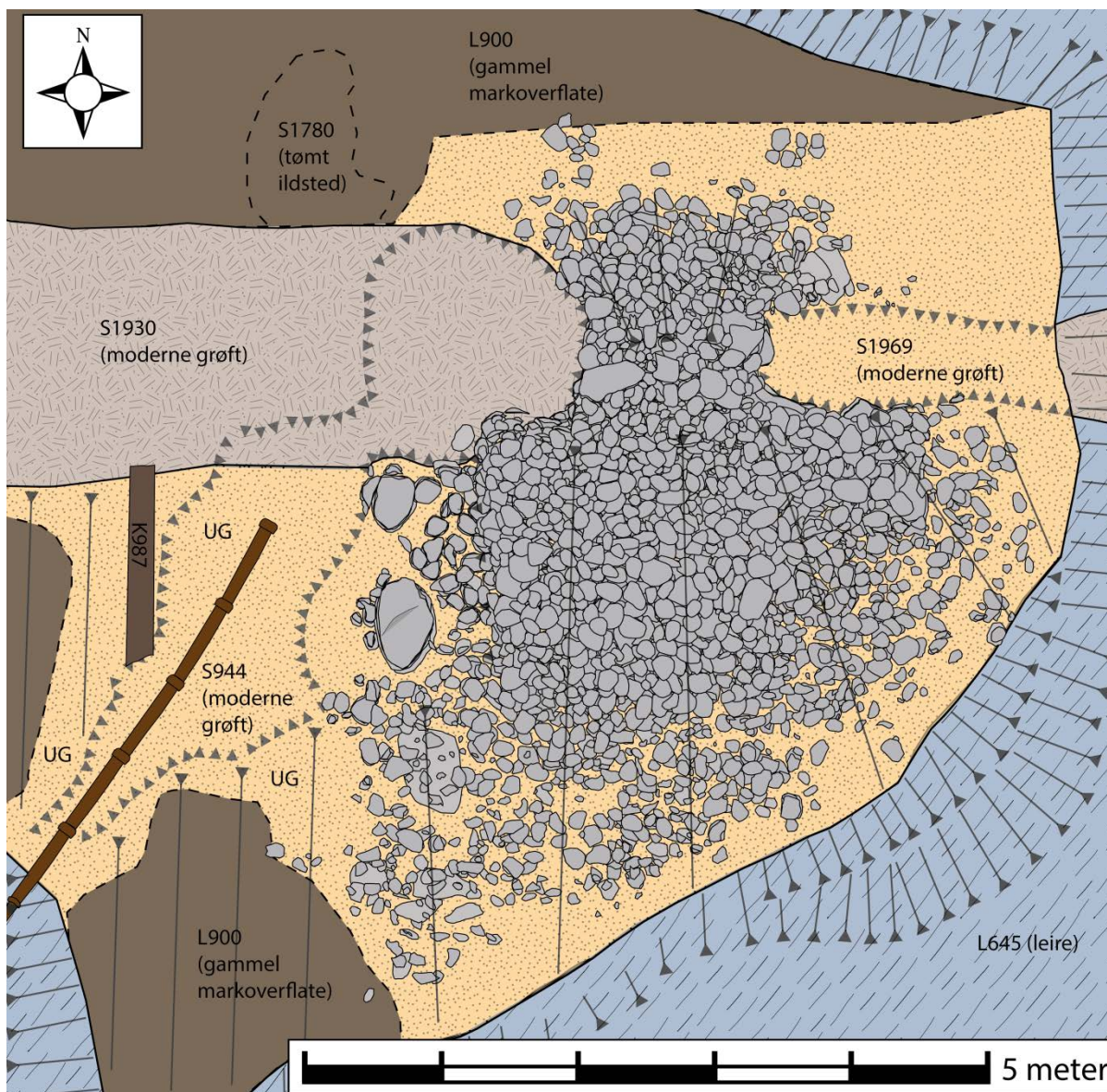
Figur 10. Oversiktsbilde tatt mens den siste avdekkingen pågikk. Bildet viser den opprinnelige formen på terrenget, og lokaliseringen av gravrøysa i overgangen til den bratte skråningen mot sør. Bildet er tatt med drone, mot øst (Da57911_561). Foto: Roger Skjelbakken, NTNU Vitenskapsmuseet.

Gravrøys S200444 ble påvist i overgangen mellom forholdsvis jevn flate og bratt sørvendt skråning i sørkanten av feltet (Figur 10 og 11). Årsaken til at røysa ble plassert nettopp slik er sikkert fordi den skulle se størst mulig ut med minst mulig arbeid. Slik den ligger har den henvendt sørfra, altså mot elva og sørsiden av denne. Plassering over kant, med god utsikt og synlighet, er et trekk man kjenner igjen fra andre gravrøyser og gravhauger. Poenget var nok både at den skulle være synlig på lang avstand og se prektig ut fra nærmere hold. Røysas beskjedne høyde har gjort at den så mindre imponerende ut fra oversiden, men det var tydeligvis ikke så viktig. Her kunne de som reiste forbi se hvilken mektig slekt som bodde i dette området!

Figur 11. Røys S200444 og skråningen nedenfor nylig avdekket. Den gamle markoverflata (L900) vises som et brunt sjikt i den bevarte delen av den opprinnelige skråningen. Bildet er tatt mot sørøst (Da57911_049). Foto: Dag-Øyvind Engtrø, NTNU Vitenskapsmuseet.

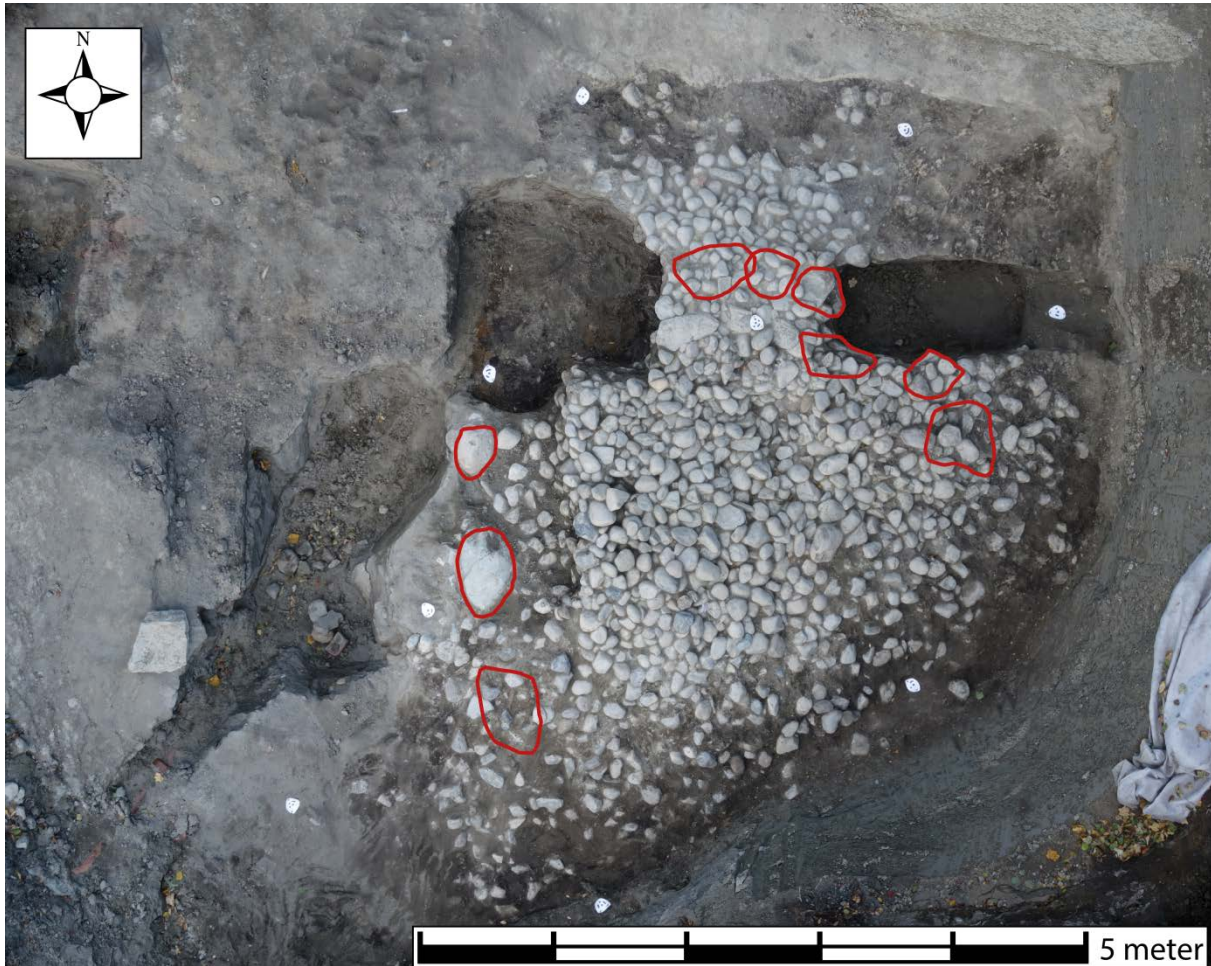

Figur 12. Gravrøys S200444, med steinene fra alle utgravningsnivåene representert. Rentegningene for de ulike nivåene er vedlagt (vedlegg 7). Tegning: Dag-Øyvind Engtrø, NTNU Vitenskapsmuseet.

Røysa ble etter framrensing undersøkt mekanisk i ni nivåer, kalt nivå 1 – 9. For hvert nivå ble det øverste laget steiner fjernet og røysa undersøkt med metalldetektor, før massene mellom de fjernede steinene ble rensset vekk og nivået dokumentert. Funn ble innmålt underveis, mens det meste av den øvrige dokumentasjonen baserte seg på fotogrammetri. Rentegningene av røysa og kartfesting av steinene i den er gjort på grunnlag av ortofoto generert ut fra oversiktsbildene som ble tatt med fotostang i felt. Dessverre ble det oppdaget for sent at nivå 5 og 6 på grunn av en teknisk feil ikke var dokumentert, og rentegning av disse nivåene var dermed ikke mulig. Dette er årsaken til at røysa med steinene fra alle nivåene representert (Figur 13) virker spredt i ytterkantene i sør, nord og øst, altså i de områdene hvor det ble fjernet flest steiner på nivå 5 og 6. Det var få moderne nedgravninger (Fase 6) som hadde blitt gravd helt gjennom de innraste leiremassene (Fase 5) på feltet, dessverre var flere av unntakene gravd ned gjennom røysa. To brede grøfter (S1930 og S1969) hadde kuttet røysa fra øst og vest, og i tillegg hadde en grøft for kloakk (S944) skjært gjennom deler av røysa fra sørvest (Figur 12). Videre hadde en av registreringssjaktene (S397, Fase 8) fjernet en del av vestsiden av den til da bevarte delen av røysa. Dette vises

bedre på ortofotoet av nivå 1 i røysa (Figur 13). På sistnevnte figur er omrisset av steinene tolket som restene av en antatt sentral steinring (K2559) tatt med, for å indikere hvor mye av røysa som var blitt fjernet før utgravningen. Ut i fra denne kan det se ut til at omtrent 1/3 av toppen av røysa var borte, og noe mindre nedenfor dybden registreringssjakten nådde. De sentrale delene av røysa ser imidlertid ut til å ha vært stort sett uskadet.

Figur 13. Ortofoto (Da57911_563) av nivå 1 i gravrøys S200444, generert fra 3D-modell. Omriss av restene av den antatt sentrale steinringen (K2559) i nivå 7 er tatt med for å indikere hvor mye av røysa som har blitt fjernet av moderne forstyrrelser. Figur: Dag-Øyvind Engtrø, NTNU Vitenskapsmuseet.

Ut fra dateringene av beinfragmenter fra røysa har gravminnet trolig ligget åpent i 3 – 4 hundre år før den ble dekket av leiremassene (L464, Fase 5) en gang i løpet av de to første århundrene av vår tidsregning. En indikasjon på dette var at de øverste steinene i ytterkantene av røysa var delvis dekket og delvis omgitt av et humøst sandlag tolket som gammel markoverflate (L200528, Fase 3). Dette laget var derimot ikke synlig i den sentrale delen av røysa, her hadde leiremassene trengt seg langt inn i den øverste delen av steinpakninga (K997, Figur 14). Innimellom steinene og i K200128 - det øverste laget under leiremassene – ble det funnet mange kvartsbiter (T26630-3 – T26630-53). De fleste av disse ble innmålt, mens en del som ble med leiremassene på vei opp ble samlet i en pose for løsfunn. I sistnevnte gruppe havnet også et stort antall mindre kvartsbiter som ble vasket ut av jordprøver fra K200128 i etterkant av gravingen. Laget K200128 besto av sand lik undergrunnen, men med spredte kullbiter i. I det samme laget ble det funnet fragmenter av spredte brente bein (T26630-1). Da det ikke var tid til å finrense frem beinfragmentene fra laget, ble sandmasser med funnforekomster samlet i bøtter som ble vasket ut i etterkant av gravningen. De områdene hvor beinfragmentene dukket opp ble først målt inn som

funnområder, men etter hvert viste det seg at beinfragmentene i likhet med kvartsbitene var spredt over mesteparten av røysa men med størst frekvens innenfor det området som var innenfor «steinringen» K2559 (Figur 13). I laget var også spredte fragmenter av brent leire (T26630-2). Som tidligere nevnt er en prøve fra de brente beinfragmentene datert til Cal BC 480 – 390 f. Kr., med en markert større sannsynlighet for den siste delen av denne perioden. Funnene og dateringene blir nærmere behandlet i del 4 av rapporten.

Lagbeskrivelse:

L464: Innrast leire

L2794: Gammel markoverflate, under L1350.
Med ildsted i.

L200528: Gammel markoverflate, over ytterkanten av røysa. Er plassert i Fase 3

K1350: Sandlag, med noen få spredte kullbiter.

K200128: Lag med spredte biter av kull, brente bein, kvarts og brent leire

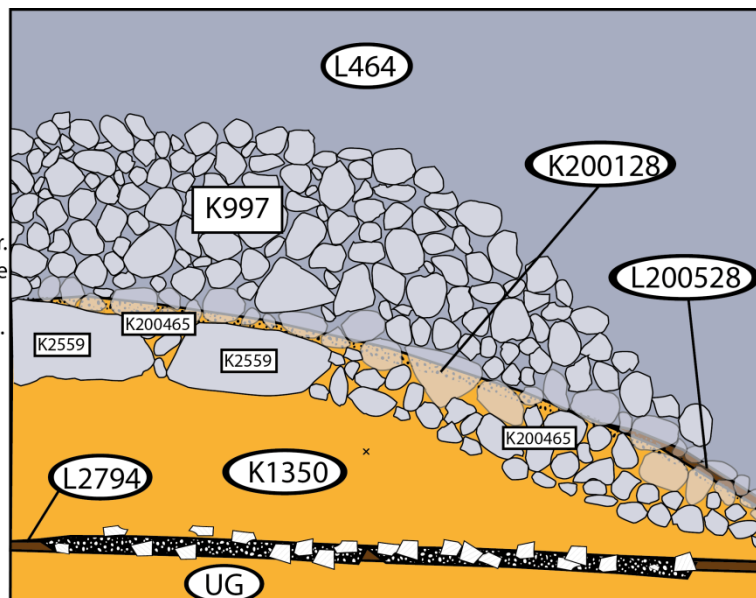
UG: Undergrunn, bestående av sand lik L1350.

Konstruksjonselement:

K997: Øverste del av steinpakning

K200465: Nederste del av steinpakning

K2359: Større steiner, antagelig rest av en steinring

Figur 14. Prinsippskisse av røysa, som viser de stratigrafiske forholdene mellom de ulike kontekstene i og under gravrøys S200444. Tegning: Dag-Øyvind Engtrø, NTNU Vitenskapsmuseet.

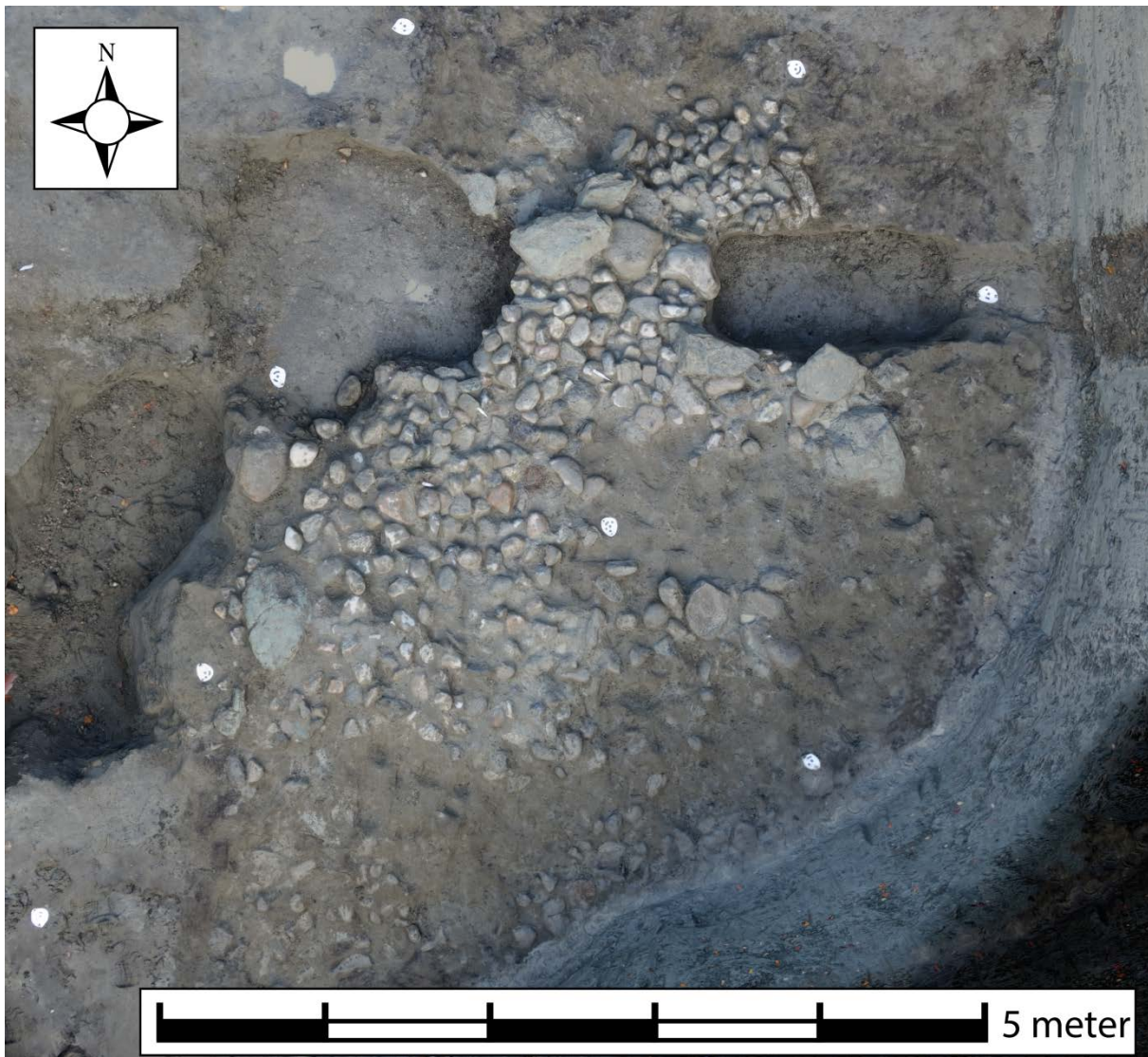
K200465, laget med de brente beinfragmentene, lå ikke i bunnen av røysa. Laget lå under, innimellom og over steiner (Figur 14 og 15). Den resterende delen av lag K200128 er kalt K1350, men de to var i prinsippet samme lag - hvor K200128 var det funnførende toppnivået av K1350. K200128 lå umiddelbart under lagene fra Fase 5, med unntak av i ytterkantene hvor L200528 (Fase 3) lå i mellom og viste at røysa hadde vært delvis overgrodd da leireraset gikk.

De største steinene som ble påvist da røysa ble registrert ble den gang tolket som mulige rester av en kantkjede. Etter at røysa var avdekket under utgravningen viste det seg at gravminnet var større enn først antatt, og at de største steinene i den (kalt K2559) utgjorde en halvsirkel av større steiner *innenfor* røysa. I nivå 8 var nesten alle de mindre steinene fjernet (Figur 16 og 17). Halvsirkelen, eller den indre brolegningen, var delvis ødelagt av moderne groper og i tillegg manglet en lignende stein mellom de to vestligste, som ble fjernet under registreringen. Den søndre halvsirkelen som eventuelt mangler er derimot vanskeligere å forklare. Siden den halvdelen som mangler eventuelt ville ha ligget i det bratteste området kan det tenkes at disse steinene på et tidspunkt har rast ut. Dette kan eventuelt forklare hvorfor den sørligste av de største steinene ligger noe lengre sør (altså ned bakken) enn det som virker mest passende i forhold til de andre store steinene. Resten av røysa bar imidlertid ikke preg av å ha vært skadet i et ras, så teorien forutsetter eventuelt at steinpakningen – men ikke steinringen – ble reparert igjen senere. Dette blir imidlertid kun spekulasjon, og muligheten gjenstår for at brolegningen opprinnelig besto av en halvsirkel. Til sammenligning hadde 75 av de 120 steinlegningene undersøkt på Gunnarstorp i Østfold en indre brolegning, og én av disse utgjorde kun en halvsirkel (Wangen 2009: 60).

Da alle steinene i røysa var fjernet (nivå 8), var det ikke noe spor av en sentralbegravelse under. De spredte brente beina noe høyere opp i røysa ser altså ut til å ha vært den eneste

begravelsen i gravanlegget. Det var heller ikke rester av et gammelt overflatelag under steinene, noe som virket merkelig. For å være sikker på at vi virkelig hadde kommet til bunns i gravanlegget, fortsatte vi å grave bort sandlaget, som ikke skilte seg fra undergrunnsanden som var synlig i grøftene rundt. Det eneste som virket påfallende var at det ble observert noen få små kullbiter i sanden da vi gravde oss nedover, men dette kunne kanskje tolkes som spor av bioturbasjon i århundrene før leireraset. Etter hvert avdekket vi imidlertid et gammelt overflatelag (L2794) under sanden, og i dette var det rester av ett eller flere ildsteder (Figur 18). Dette nivået lå ca. 20 – 50 cm under de nederste steinene i røysa.

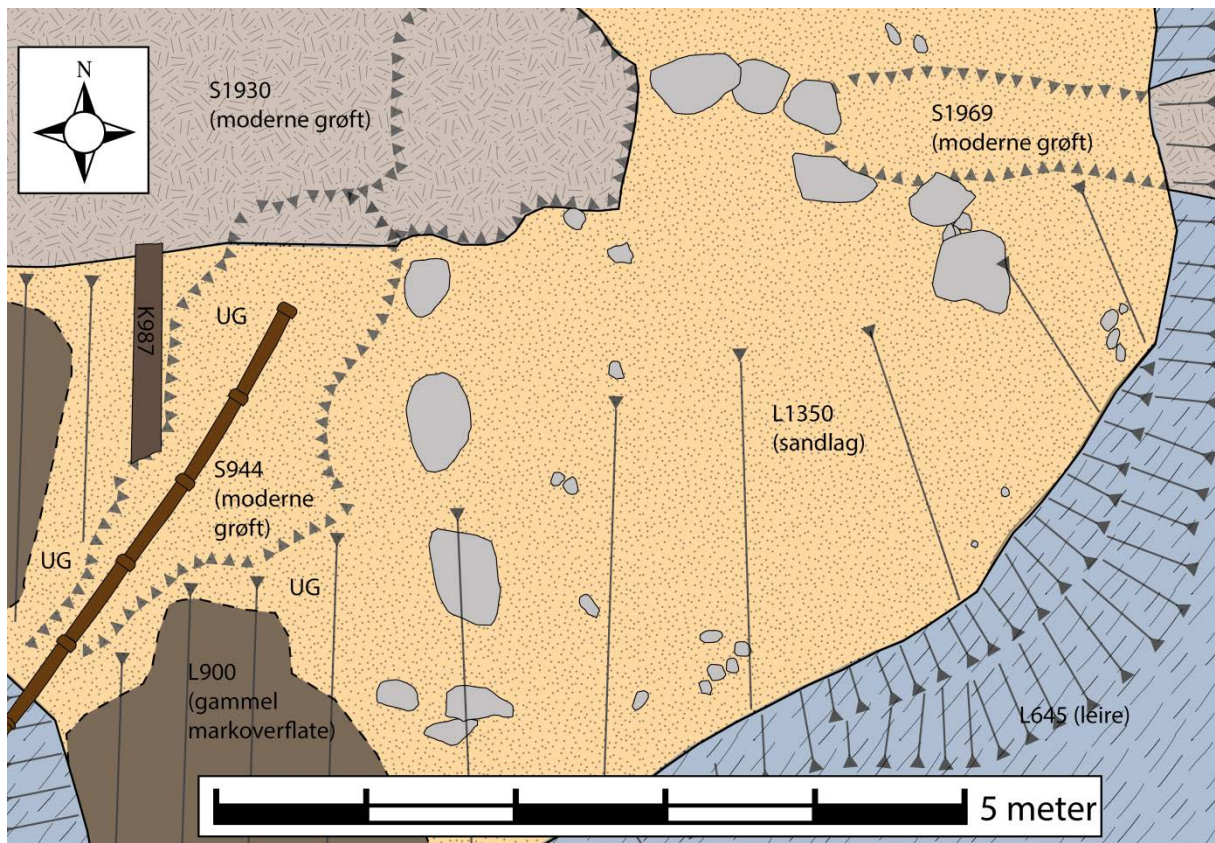

Figur 15. Ortofoto (Da57911_566) av nivå 4 i gravrøys S200444, generert fra 3D-modell. På dette nivået var fremdeles en del av leiremassene igjen sentralt i røysa, mens det fortsatte å dukke opp steiner under sandmassene i ytterkanten av den. Kullbiter, samt fragmenter av brente bein og brent leire ble over hele røysa funnet i overgangen mellom leira og sanda under. Unntaket var i ytterkanten av røysa, hvor de to lagene var skilt av L200258, tolket som rester av en gammel markoverflate. Figur: Dag-Øyvind Engtrø, NTNU Vitenskapsmuseet.

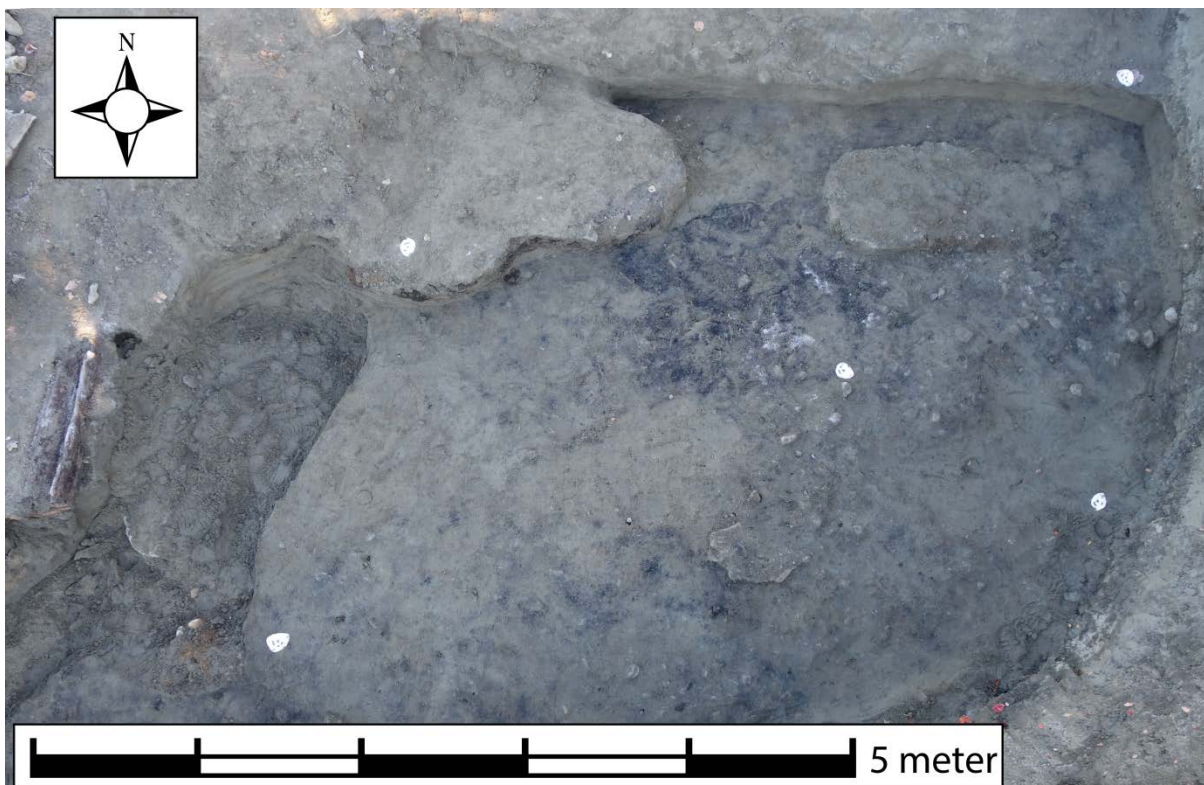

Figur 16. Nivå 7 i gravrøys S200444, hvor nesten bare de største steinene i røysa lå igjen. Bildet er tatt mot nordvest. Foto: Dag-Øyvind Engtrø, NTNU Vitenskapsmuseet.

Figur 17. Nivå 7 i gravrøys S200444 rentegnet. De store steinene (K2559) antas å være rester av en sentral steinring i røysa. Tegning: Dag-Øyvind Engtrø, NTNU Vitenskapsmuseet.

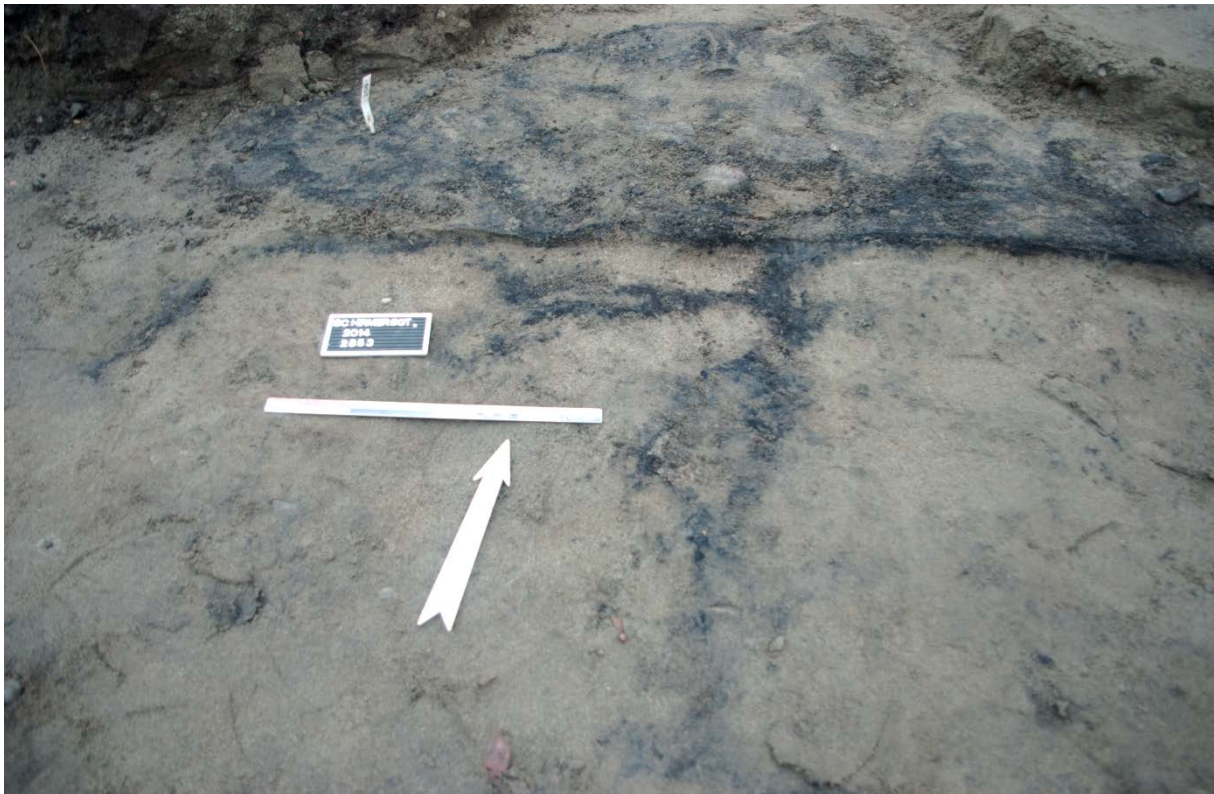
Figur 18. Ortofotogrammetri (Da57911_568) av overflatenivå L2794 under gravrøys S200444, generert fra 3D-modell. Figur: Dag-Øyvind Engtrø, NTNU Vitenskapsmuseet.

Kokegrop og ildsted

Det kan være vanskelig å se forskjell på kokegrop og ildsted, men de er resultater fra ulike prosesser. Kokegropene ble for det meste antagelig brukt til steking av kjøtt. Først ble det gravd en grop som ble fylt med ved, og når bålet fikk god fyr ble det lagt ned en mengde steiner. Når steinene var blitt varme ble kjøttet lagt i og gropa dekket, gjerne av torv. Ildstedene har trolig stort sett blitt brukt til å varme opp væske i trekar og skinnsekker. En islandsk saga nevner at melk ble varmet opp på denne måten (NAL 2005: 221-222). Ildstedene er som regel store og relativt flate, og består ofte kun av et homogent kullag med få skjørbrante steiner. Disse er også gjerne mindre enn de i kokegropene, antagelig fordi brå avkjøling i kontakt med væske har gjort at de har sprukket mer opp. Formen på strukturen kan variere, men ildstedene er gjerne uformelige, runde eller firkantede. Kokegropene har nesten konsekvent rund eller oval form. De er også som regel dypere enn ildstedene, og har gjerne en klar lagdeling med et nesten homogent kullag under et lag med mange skjørbrante steiner. Størrelsen på kokegropene kan variere sterkt.

Strukturene under røysa (Figur 18) var helt klart ildsteder og ikke kokegropene. De var imidlertid vanskelige å skille fra hverandre, og kan representere samme hendelse. De ble usikkert definert som tre ildsteder, basert på hvor det var størst konsentrasjoner av kullbiter og små skjørbrante steiner. Under undersøkelsen av det ene ildstedet ble det observert spor som muligens kan stamme fra en ard som har skjært gjennom ildstedet (Figur 19). Dette er i så fall overraskende, med tanke på at strukturen må ha blitt dekket til av sand senest ca. 390 f. Kr. (se nedenfor) - de eldste daterte ardsporene fra bygrunnen så langt er flere hundre år yngre. Sporene er imidlertid så utydelige at det også kan dreie seg om avtrykk av brante stokker eller lignende fra ildstedet. Kullprøver fra to av ildstedene er datert, til omtrent samme tidsrom som beinfragmentene fra røysa. Dette gjør det tenkelig at ildstedene og røysa har en sammenheng. Det ble ikke funnet brante bein i ildstedene, noe som kan svekke tolkningen av dem som åsted for likbrenningen. Dette kan likevel ikke utelukkes, forutsatt at

de som sto for ritualene var påpasselige med å få med seg alt av den avdøde fra likbålet. Dette kan virke lite trolig med tanke på hvor små beinfragmenter vi fant i røysa, men selve likbrenningen gjør ikke at et skjelett sprekker opp i små biter. I følge konservator Leena Airola ved NTNU Vitenskapsmuseet (pers. medd. 2011) er de små fragmentene man som regel finner i branngraver et resultat av at beina har vært bevisst knust i ettertid av brenningen. Ildstedene påvist under røysa *kan* altså ha vært åsted for likbrenningen. Det eneste funnet som ble gjort i ildstedene var to små biter av brent leire (T26629-2) i ildsted S200125. Tilsvarende små brente leirebiter (T26630-2) ble også funnet spredt sammen med de brente beinfragmentene i røysa, og kan tenkes å være rester av leirkar eller lignende som ble brent sammen med avdøde. Sandlaget K1350 mellom ildstedene og steinene i røysa er fortrinnsvis tolket som et bevisst deponert sandlag i sammenheng med røysa. De vide rammene for dateringen fra beinfragmentene i røysa og fra de to ildstedene under, gjør imidlertid at en alternativ teori er mulig. Hvis vi tenker oss at ildstedene under røysa var i bruk samtidig stammer de tidligst fra ca. 510 f. Kr. Dateringen av de brente beinfragmentene fra lag K200128 i røysa tyder på at røysa ble anlagt senest ca. 390 f. Kr. Ut i fra dateringene kan røysa altså i teorien være opp til ca. 120 år yngre enn ildstedene og den gamle markoverflaten under sandlaget. Mangelen på et gammelt overflatelag mellom steinene i røysa og sandlaget disse lå i gjør imidlertid dette lite trolig.

Figur 19. Detaljbilde av mulige ardspor påvist under undersøkelsen av ildsted S200125. Bildet er tatt mot nord (Da57911_162). Foto: Silje Rullestad, NTNU Vitenskapsmuseet.

Ildsted S1162 og kokegrop S1663 var de eneste gamle strukturene som ble påvist på nordsiden av feltet (Figur 9). De var ikke synlig gjennompløyde og hadde heller ikke bevarte skjell i seg, men skilte seg ikke på annen måte ut fra strukturene i Fase 2. Begge ble påvist i feltavgrensningen og ble dermed ikke fullstendig undersøkt. Ildsted S1162 (Figur 20) var stor og flat, mens kokegrop S1663 var mindre og med en tydelig nedgravning (Figur 21).

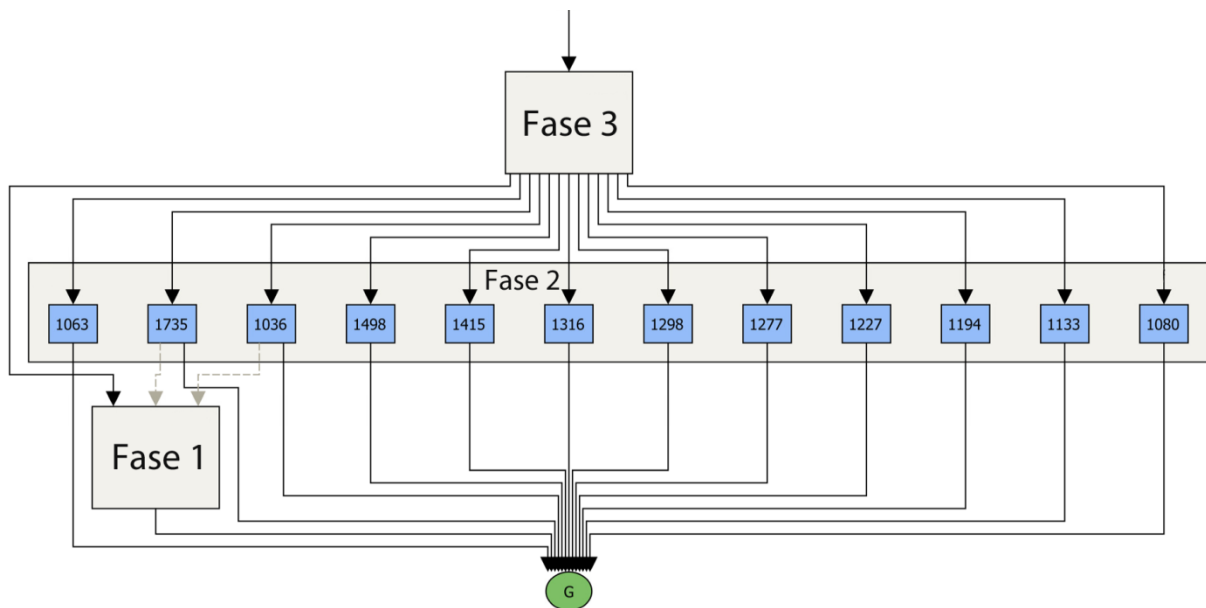

Figur 20. Ildsted S1162 snittet i feltets avgrensning. Bildet er tatt mot øst (Da57911_106). Foto: Synne Rostad, NTNU Vitenskapsmuseet.

Figur 21. Kokegrop S1663 delvis snittet i feltets avgrensning. En tydelig nedgravning i undergrunnen er synlig. Bildet er tatt mot vest (Da57911_109). Foto: Synne Rostad, NTNU Vitenskapsmuseet.

3.1.2 Fase 2

**Figur 22. Strukturell matrise for Fase 1. Stiplet pil markerer "datert yngre enn".
Figur: Dag-Øyvind Engtrø, NTNU Vitenskapsmuseet.**

Fase 2 består av 12 strukturer som alle er gravd ned i undergrunnen (Figur 22). Skillet mellom strukturene plassert i Fase 1 er som tidligere nevnt kun kronologisk og kontekstuell, ikke stratigrafisk. Alle strukturene plassert i denne fasen ble påvist lokalisert i et svakt søkk orientert sydvest – nordøst sentralt på feltet (Figur 23). To av strukturene er datert, begge til førromersk jernalder, mens de andre strukturene er plassert i denne fasen på grunn av sin romlige nærhet til disse to som er daterte. Rammene for de to dateringene er temmelig vide, men faller uansett inn i en sentral del av perioden og markerer seg dermed fra dateringene i Fase 1 og dateringene fra strukturene gravd ned i dyrkingslaget (Fase 4). Alle strukturene lå under dyrkingslaget (Fase 3), og de fleste av dem var også tydelig gjennomskjært av ard.

Til sammen er elleve strukturer plassert i Fase 2 (strukturene som har usikker fasetilknytning er markert med asterisk):

1 kokegrop: S1735

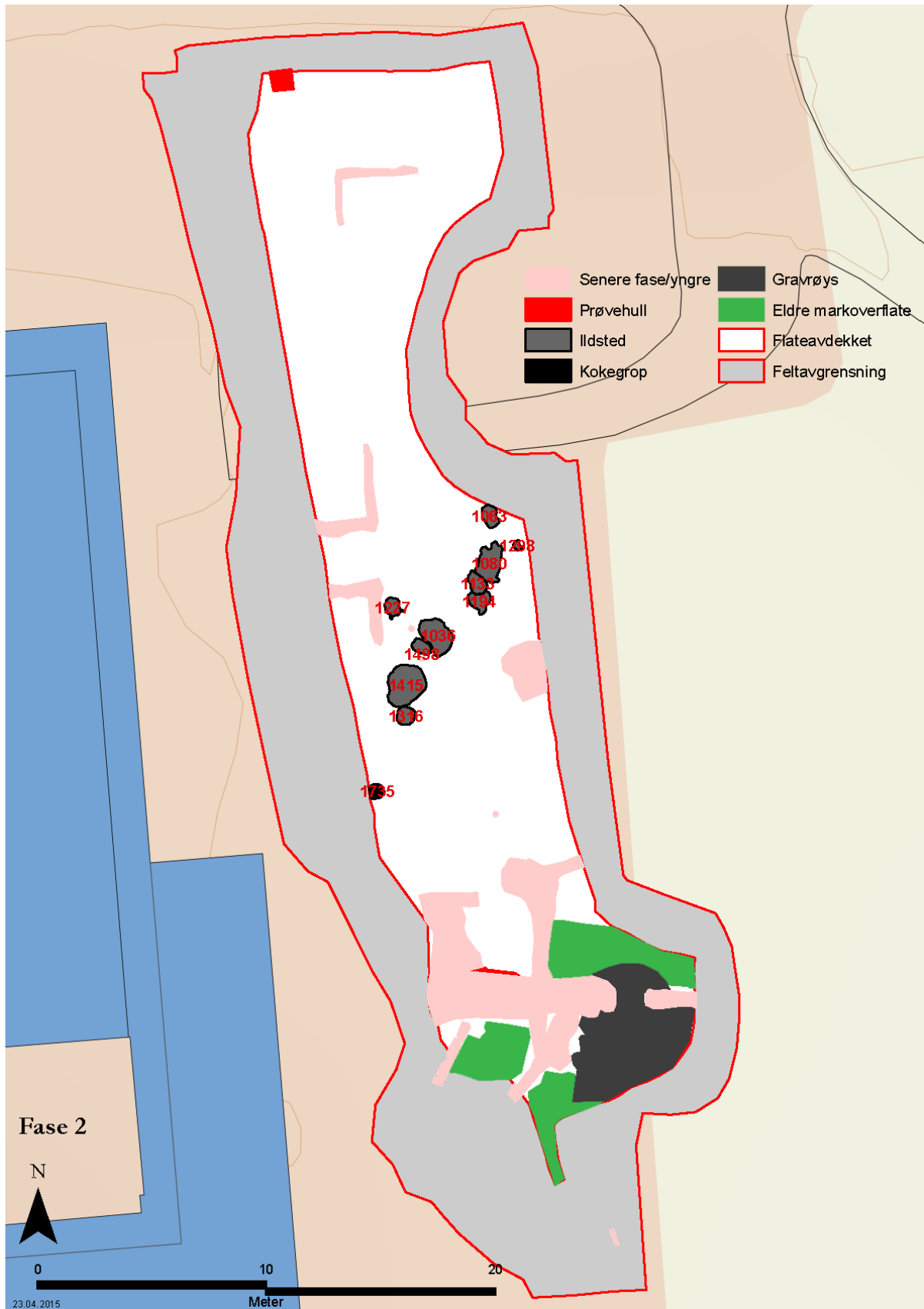
11 ildsted: S1036, S1063*, S1080*, S1133*, S1194*, S1227*, S1298*, S1415*, S1498*, S1316*

1 avskrevet struktur: S1277

Kokegrop og ildsted

Det var lett å se forskjell på ildstedene og kokegropa i denne fasen. I likhet med de under røysa (Fase 1) var ildstedene i Fase 2 grunne og utflytende, og til dels vanskelige å skille fra hverandre. Ingen av dem hadde tydelige nedgravninger, men lå mer som lagrester over undergrunnen etter at dyrkingslaget over og mellom dem var rensert bort (Figur 24). Tre av ildstedene hadde til dels store mengder skjell i seg, og et utvalg fra ildsted S1036 ble innsamlet (T26629-1). Det var ganske mange skjørbrønte steiner i en del av ildstedene, og disse var gjennomgående mindre enn de i kokegrop S1735. Kokegropa skilte seg også ut ved å være tettpakket av de skjørbrønte steinene, i tillegg til å ha en tydelig nedgravning og et klart lagskille med et kullag i bunnen (Figur 25).

Figur 23. Kart over strukturene tilhørende Fase 2. Gravrøys S200444 og lag L900 i sørenden er fra Fase 1. Kart: Raymond Sauvage, NTNU Vitenskapsmuseet.

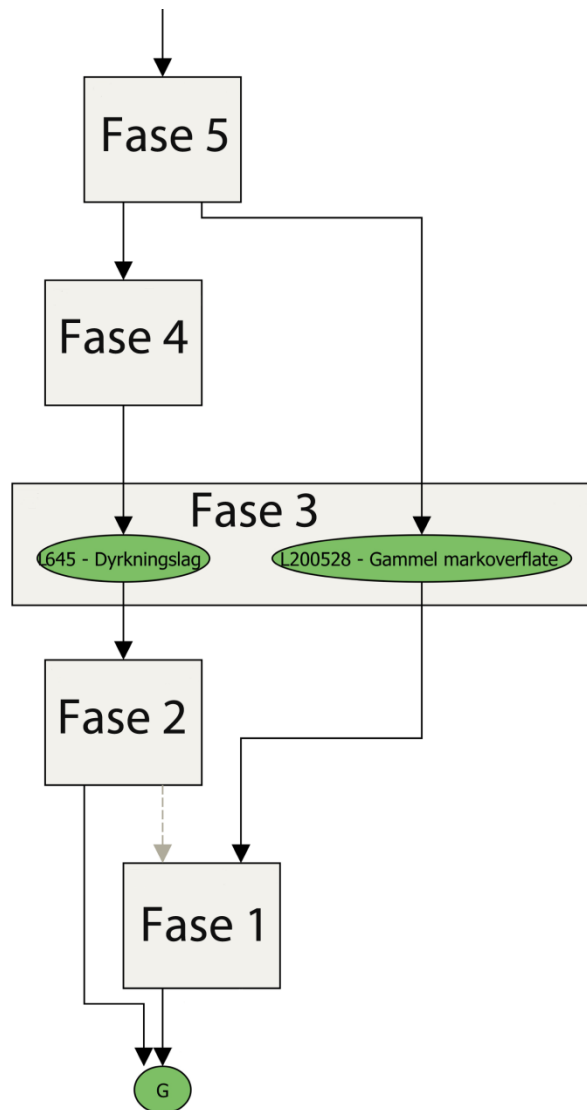

Figur 24. Oversiktsbilde over område med flere ildsted, før alle restene av dyrkningslaget var rensset bort. I forgrunnen ses ildsted S1316, med skjell i toppen. Strukturen var vanskelig å skille fra ildsted S1415, som på bildet ligger rett bak. På bildet vises også ards spor og et par mulige staurhull. Bildet er tatt mot nordøst (Da57911_071). Foto: Dag-Øyvind Engtrø, NTNU Vitenskapsmuseet.

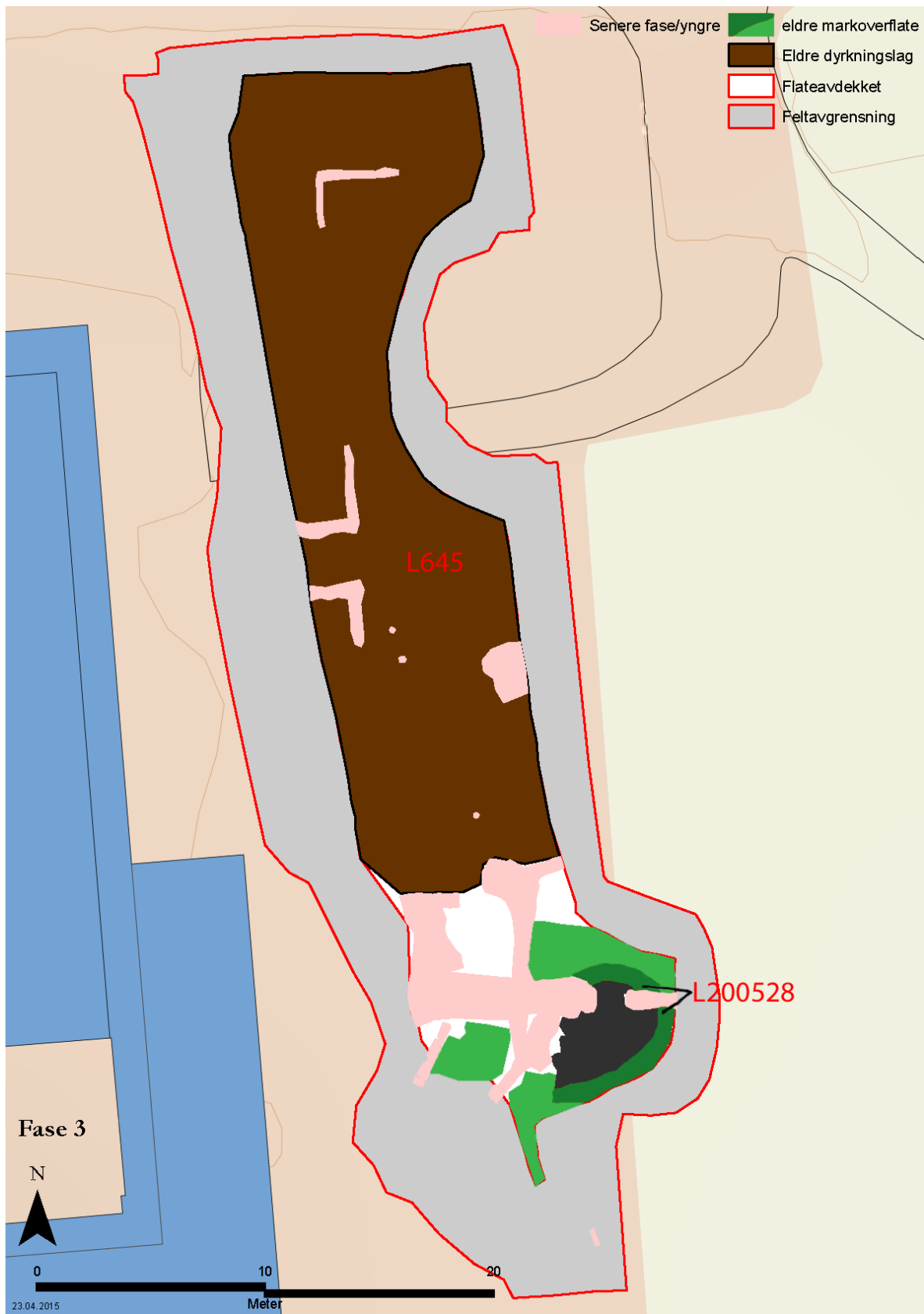
Figur 25. Kokegrop S1735 i plan (Skiltet sier 1734, som er fyllets ID). Strukturen skilte seg fra ildstedene ved å være klart definert med en tydelig nedgravning, større og tettere skjørbrente steiner, og et homogent kullag i bunn. Bildet er tatt mot vest (Da57911_113). Foto: Synne Rostad, NTNU Vitenskapsmuseet.

3.1.3 Fase 3

Figur 26. Strukturell matrise for Fase 3. Stiplet pil betyr "datert yngre enn". Figur: Dag-Øyvind Engtrø, NTNU Vitenskapsmuseet.

Fase 3 består primært av dyrkningslag L645. I tillegg er den delen av det gamle overflatelaget (L200528) som delvis dekket gravrøys S200444 (Fase 1) plassert i denne fasen (Figur 26). Som tidligere nevnt ble områdene nord og sør for strømtraséen S620 (Fase 8) avdekket hver for seg, og dette området ble ikke fullstendig avdekket ned til undergrunnen. Derfor forble det usikkert akkurat hvor overgangen gikk mellom dyrket mark og opprinnelig overflate (Figur 27). Tykkelsen på laget så ut til å være ca. 5 – 10 cm (Figur 28). En kullprøve fra dyrkningslaget ble etter registreringen datert til det første århundret før Kr. f., eller noe etter. Ut i fra de seneste dateringene fra strukturene som laget har dekket (Fase 2), og de tidligste dateringene fra strukturene som var gravd ned i laget (Fase 4), kan det altså se ut til at man begynte å dyrke i dette området i løpet av det første århundret f. Kr. En rot fra laget ble også datert etter forundersøkelsen, men dateringene til nyere tid må regnes som feil (Haugen 2014). Se avsnitt 4.2. for mer detaljer angående dateringene.

Figur 27. Kart over Fase 3. Kart: Raymond Sauvage, NTNU Vitenskapsmuseet.

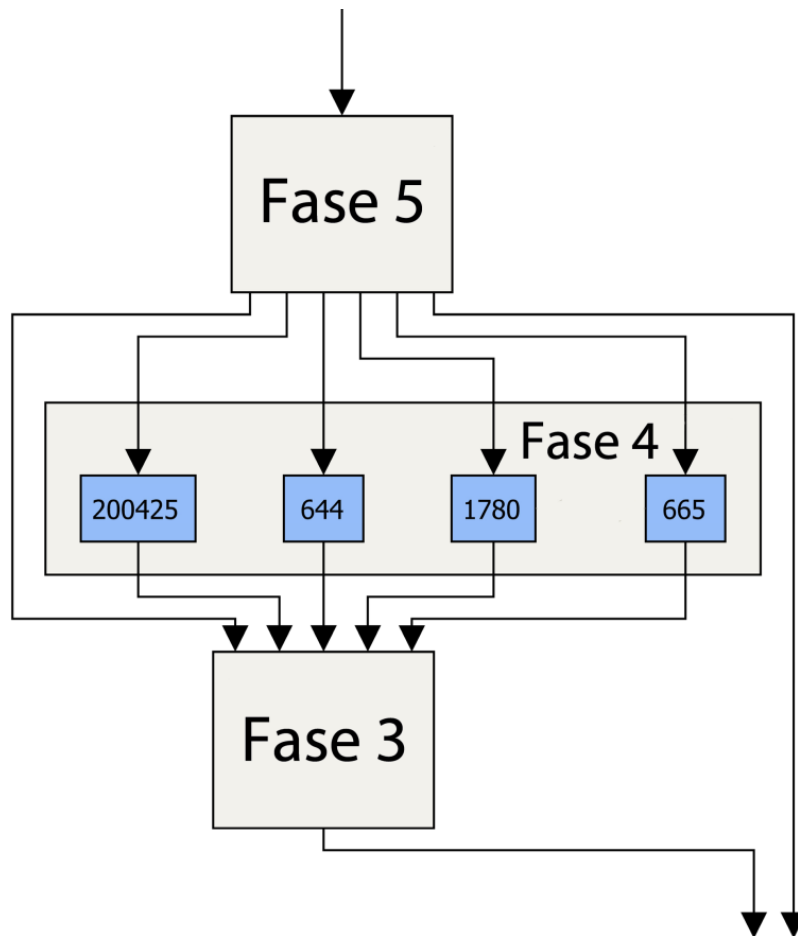

Figur 28. Gravemaskinsjåfør og arkeologer diskuterer strategien videre etter å ha avdekket toppen av dyrkningslaget under leira på nordsiden av feltet. Bildet er tatt mot nordøst (Da57911_015). Foto: Dag-Øyvind Engtrø, NTNU Vitenskapsmuseet.

Figur 29. Dyrkningslag L645 og ardsplor synlig under leiremassene i en profilvegg på nordsiden av feltet. Nederst, ca 70 cm ned i undergrunnen, ses et tynt kullag (L200131) som antas å være naturlig dannet. Bildet er tatt mot nord (Da57911_160). Foto: Dag-Øyvind Engtrø, NTNU Vitenskapsmuseet.

3.1.4 Fase 4

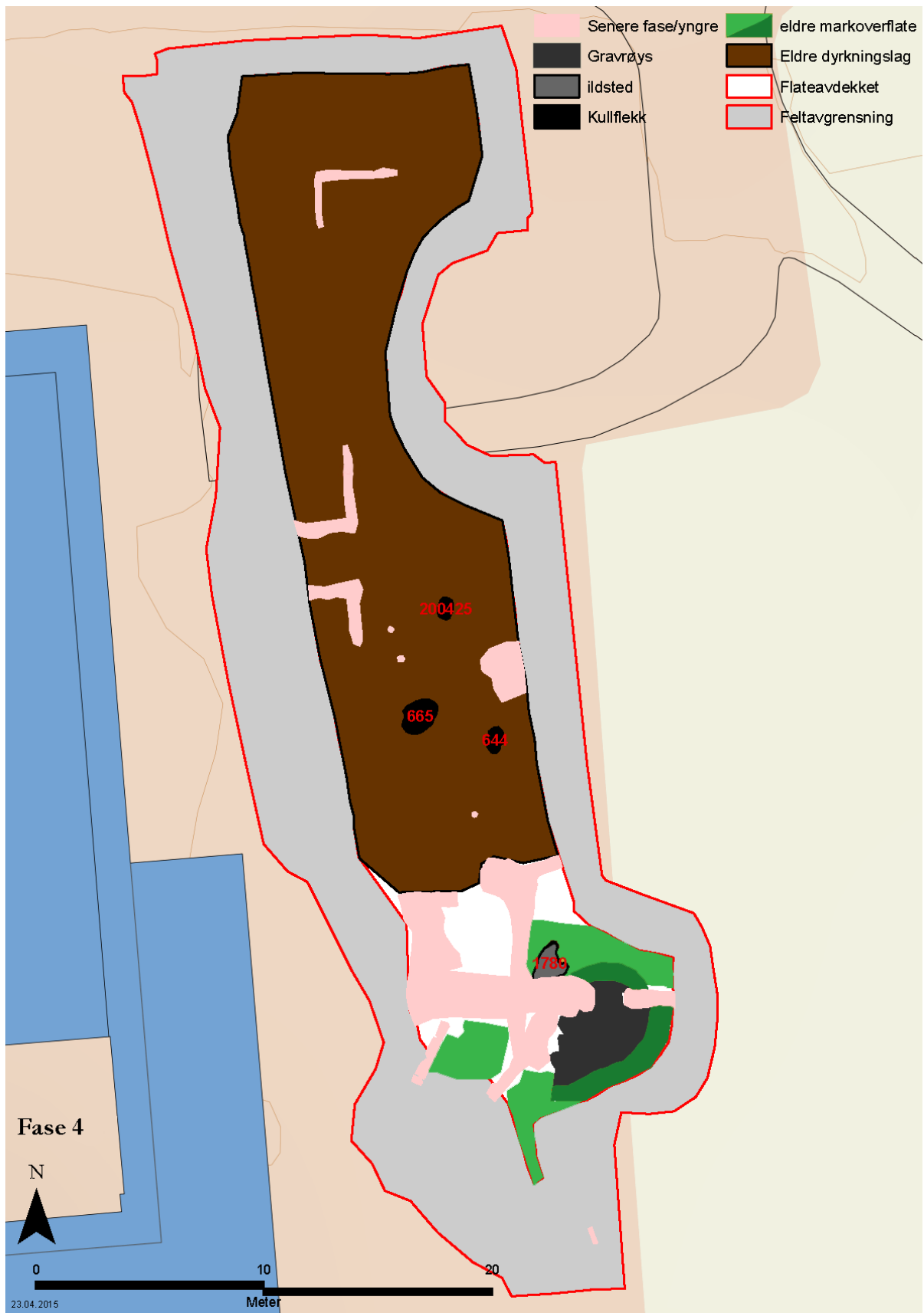
Figur 30. Strukturell matrise for Fase 4. Figur: Dag-Øyvind Engtrø, NTNU Vitenskapsmuseet.

Fase 4 består av fire strukturer (Figur 30 og 31) gravd ned i dyrkningslag L645 (Fase 3), og dekket av lagene i Fase 5. Strukturene er:

1 ildsted: S1780

3 kullflekker: S644, S665, S200425

De tre kullflekkene var utydelig avgrensede områder med noe mørkere fyllmasse, spredte kullbiter og noen få skjørbrante steiner i. De var alle svært grunne, og representerer antagelig rester av ildsted (Figur 32). Ildsted S1780 var også svært grunt, men med mer kullholdig masse og med flere skjørbrante steiner (Figur 33). Sistnevnte ble påvist rett ovenfor gravrøys S200444, og antagelig nedgravd i gammel markoverflate (L900, Fase 1) – men som tidligere nevnt ble ikke overgangen mellom dyrkningslaget og det gamle overflatelaget tilstrekkelig undersøkt til å være sikker. To av fasens strukturer er datert; kullflekk S665 og ildsted S1780. Disse ble datert til det første århundret e. Kr., eller noe før dette (se avsnitt 4.2.).

Figur 31. Kart over Fase 4. Kart: Raymond Sauvage, NTNU Vitenskapsmuseet.

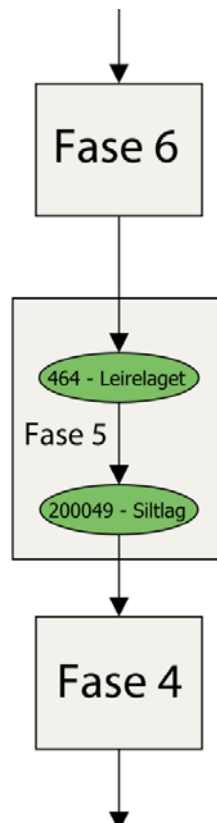

Figur 32. Kullflekk S644 før strukturen ble undersøkt. Under tømning ble det gravd ut en håndfull skjørbrente steiner i massene. Bildet er tatt mot øst (Da57911_029). Foto: Silje Rullestad, NTNU Vitenskapsmuseet.

Figur 33. Ildsted S1780 før undersøkelse. Rester av siltlag L200049 (Fase 5) kan fremdeles ses over strukturen. Bildet er tatt mot sørvest (Da57911_114). Foto: Silje Rullestad, NTNU Vitenskapsmuseet.

3.1.5 Fase 5

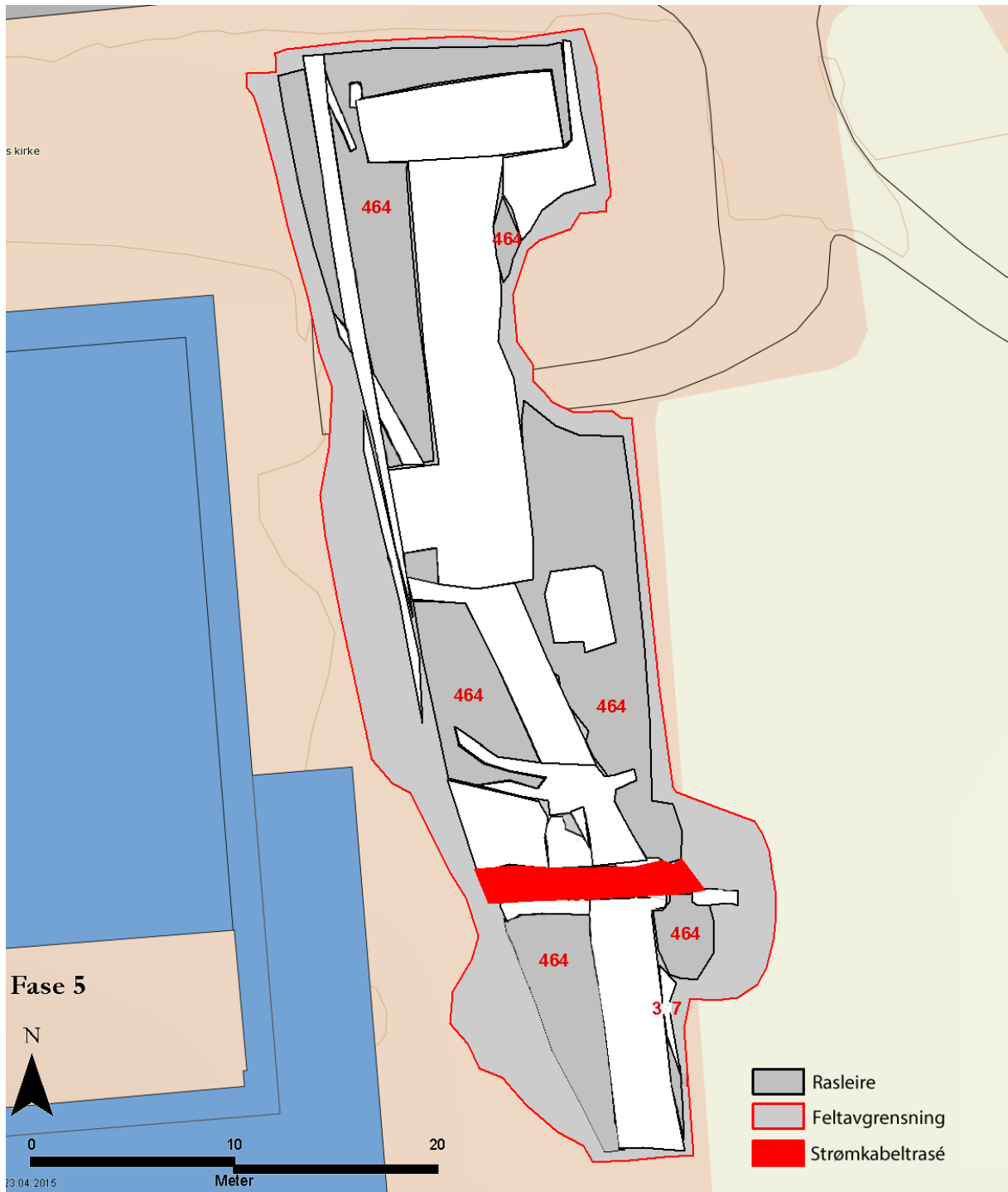

Figur 34. Fasematrix for Fase 5. Figur: Dag-Øyvind Engtrø 2015, NTNU Vitenskapsmuseet.

Fase 5 besto av innraste blågrå leiremasser (L464), i tillegg til et gulgrått siltlag (L200049) som over hele feltet lå mellom leiremassene og de lagene og strukturene som lå under (Figur 34 og 36). Den opprinnelige overflaten på leiremassene så ut til å ha blitt skavet av i forbindelse med anleggsvirksomhet på 1800-tallet (se avsnitt 3.1.6.). Toppen av leirelaget var derfor relativt jevn, men på grunn av ujevnheter i det opprinnelige terrenget varierte tykkelsen på laget mellom ca 1 og 3,5 meter. Laget var omtrent 1 meter tykt i den nordre feltavgrensningen og økte gradvis til om lag 2 meter i søkket sentralt på feltet. Deretter steg det opprinnelige terrenget noe brattere mot sør, slik at tykkelsen på leirelaget var omtrent 1 meter over røys S200444. Rett ved denne stupte det opprinnelige terrenget mot sør, slik at tykkelsen på leirelaget i den søndre feltavgrensningen var ca 3,5 meter (Figur 35). Det gulgrå siltlaget L200049 markerte gjennomgående bunnen av leirelaget (Figur 37), og sammenhengen mellom disse to lagene virker sikker. Trolig er laget spor av en tsunami eller en oversvømmelse fra elven i forkant av at leiremassene raste inn over området. Om dette har skjedd med få sekunders mellomrom, eller over et lengre tidsrom er vanskelig å si. Gauldalsraset, hvor enorme mengder sand og grus spylte gjennom Gauldalen i 1345, var for eksempel et sekundært ras som gikk etter at det første raset hadde skapt en demning som ser ut til å ha vært mellom 30 og 40 meter høy (Wikipedia).

Figur 35. Tverrsnitt gjennom feltet, sett mot vest. Den røde linjen markerer bunnen av leirelaget langs vestre feltavgrensning. Generert fra 3D-modell. Figur: Dag-Øyvind Engtrø, NTNU Vitenskapsmuseet.

Figur 36. Kart over Fase 5. Kart: Raymond Sauvage, NTNU Vitenskapsmuseet.

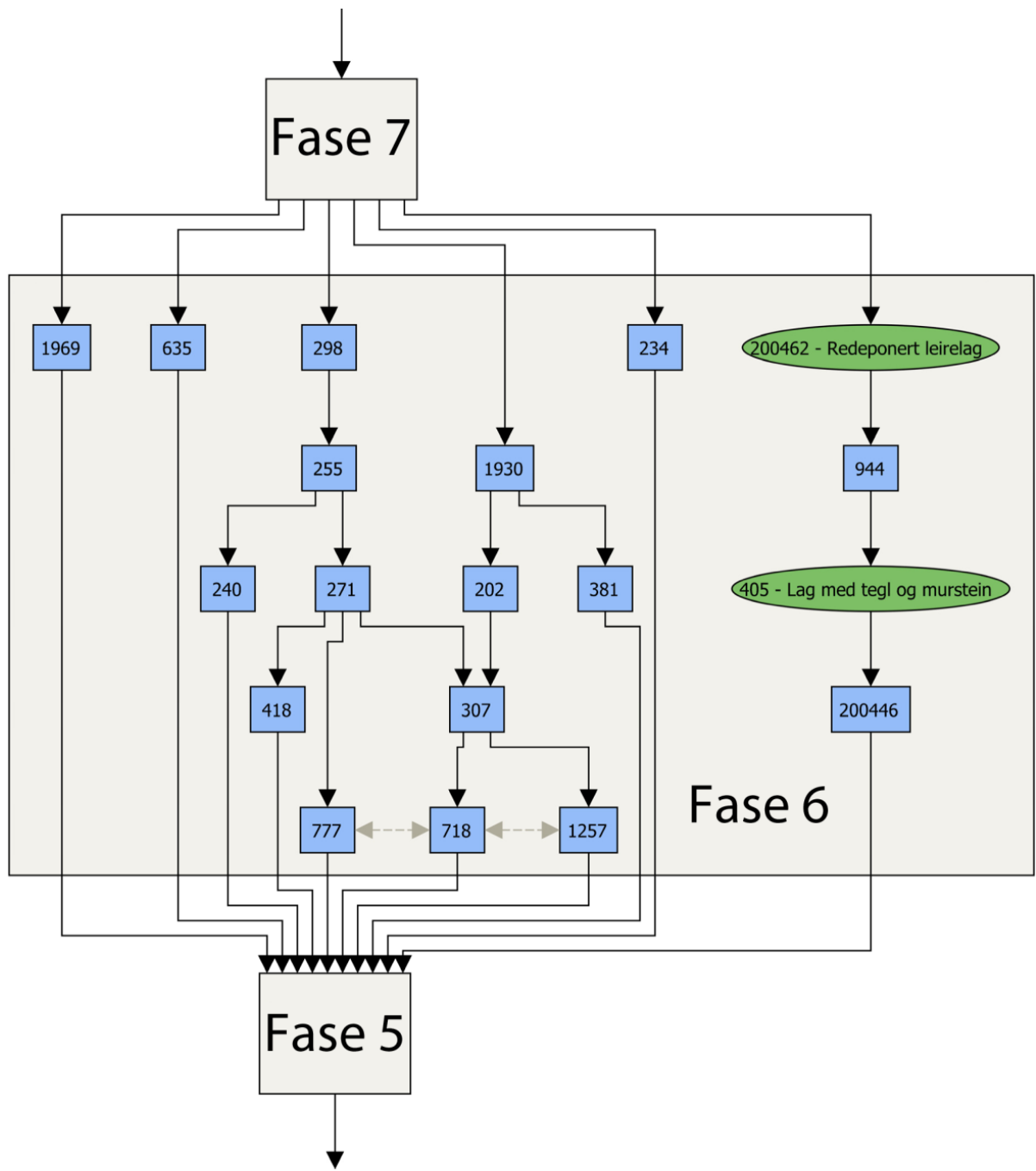

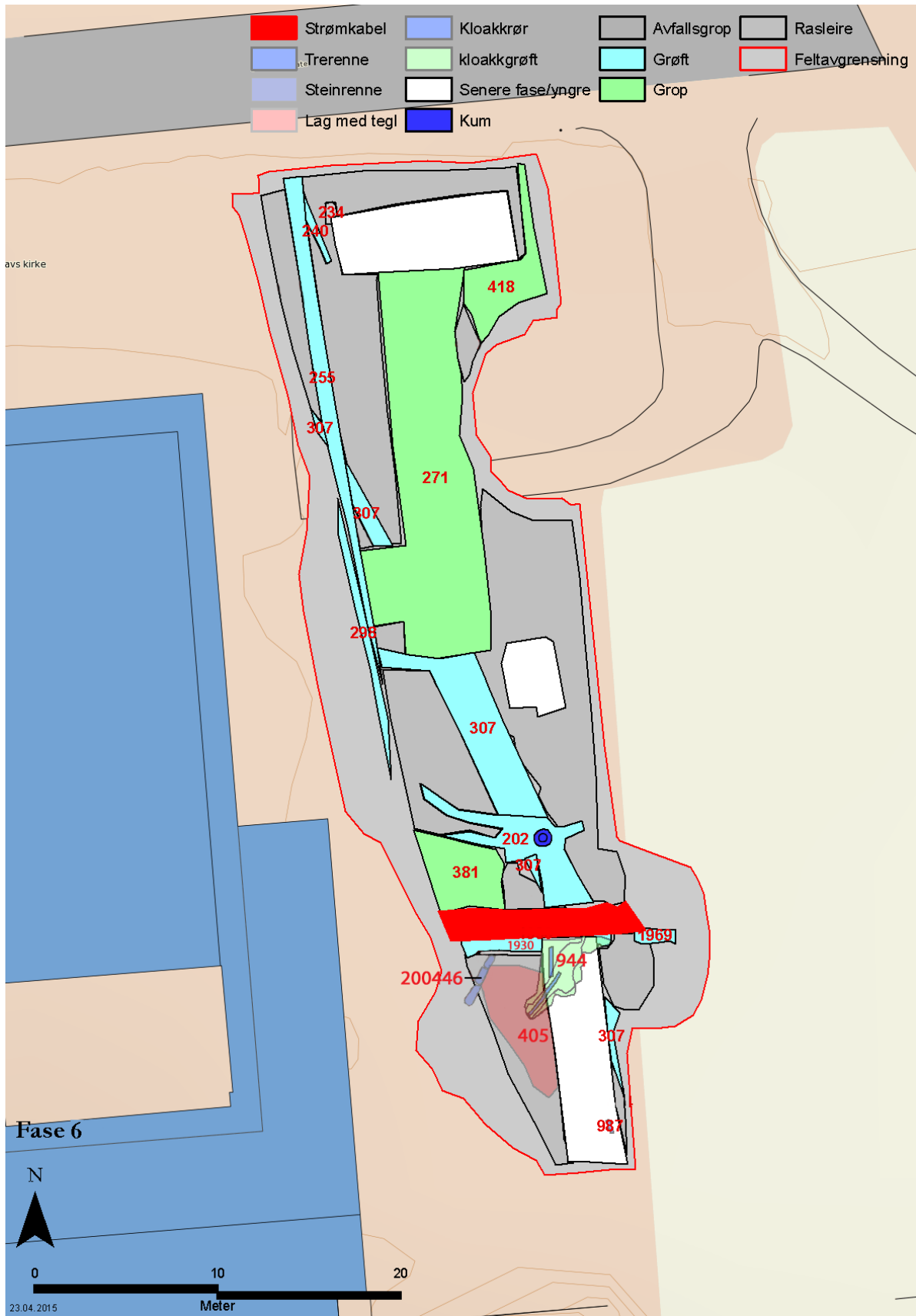
Figur 37. Utsnitt av nordre feltavgrensning. Det gulgrå siltlaget (L200049) vises som et sjikt mellom leiremassene (L464) og dyrkningslaget fra Fase 4. Bildet er tatt mot nord (Da57911_091). Foto: Silje Rullestad, NTNU Vitenskapsmuseet.

3.1.6 Fase 6

Fase 6 besto av strukturer nedgravd i leirelag L465 fra Fase 5, og som alle var dekket av det omrotede laget L200 fra Fase 7 (Figur 38 og 39). Det var ikke noe spor av noen gammel markoverflate over leira, så området må ha blitt utjevnet ved at toppen av leirelaget har blitt skavet av. Dette er sikkert forklaringen på at ingen av strukturene i Fase 6 så ut til å være eldre enn 1800-tallet. Unntaket er sannsynligvis grøft S200446, som var gravd dypt nede i leira og trolig skal knyttes til forsvarsverk som lå rett sør for planområdet (se nedenfor). Denne strukturen var ikke synlig i toppen av leirelaget, og da vi gravde gjennom dette ble det tydelig hvorfor. Denne delen av feltet var dekket av et redeponert leirelag (L200462), muligens et resultat av gravingen av en moderne kloakkgrøft (S944). Sistnevnte var av samme grunn heller ikke mulig å se i toppen av leirelaget L464. I toppen av sistnevnte lå for øvrig under den redeponerte leira et lag med mer eller mindre knuste mursteiner (L405). Også en del av de andre strukturene var gravd helt gjennom leirelaget og lagene under dette. Noen av disse vises ikke på kartet over Fase 6, fordi de lå under større nedgravninger i samme fase. Disse vises imidlertid på fasekartene for Fase 1 – 4. Tre av dem (K783, K801 og K822) tilhørte tydelig grøft S271, da de alle korresponderte med hjørner i dennes utstrekning. Tre andre (S718, S777 og S1257) var runde og jevnstore, stålskodde fundament, som helt klart må ha hørt sammen, men som var vanskeligere å knytte til noen av strukturene som var tydelig i toppen av leirelaget.

Figur 38. Matrise for Fase 6. De grå pilene markerer samtidige strukturer. Figur: Dag-Øyvind Engtrø, NTNU Vitenskapsmuseet.

Figur 39. Kart over Fase 6. Kart: Raymond Sauvage, NTNU Vitenskapsmuseet.

**Figur 40. Steinkonstruksjonen i grøft S200446. Bildet er tatt mot sør (Da57911_146).
Foto: Synne Rostad, NTNU Vitenskapsmuseet.**

Steinrenne S200446

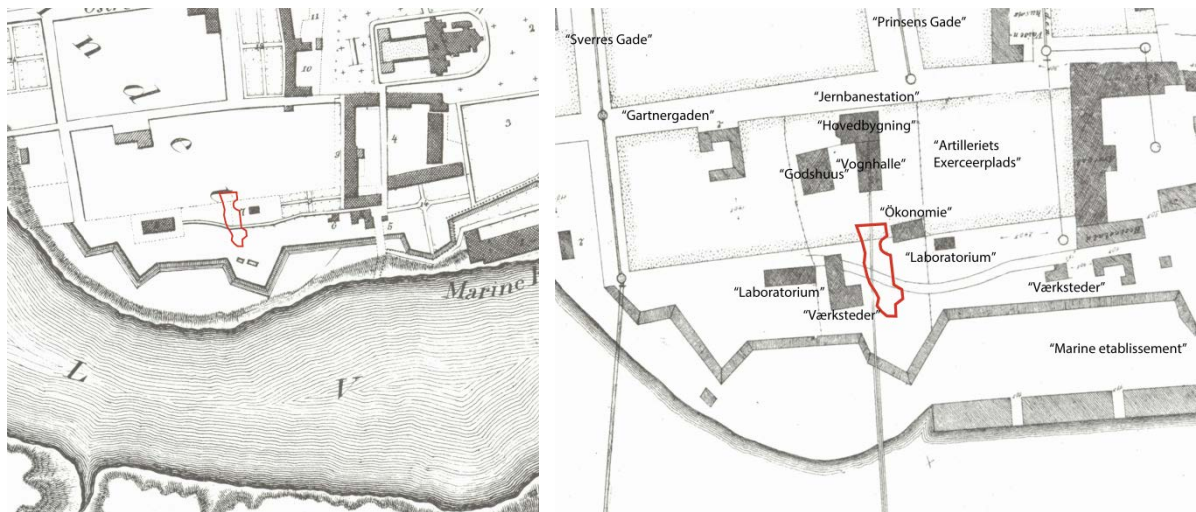
I den søndre delen av feltet, rett vest for røys S200444, ble det påvist en tørrmurt konstruksjon av steinheller anlagt dypt ned i leirelag L464 (Figur 40). Anlegget lå orientert sørvest – nordøst. Selve nedgravningen for grøfta (S200446) var umulig å se da leiremassene fra laget den var gravd ned i må ha blitt gjenbrukt som fyllmasse. Steinkonstruksjonen var hul og det er naturlig å tolke den som en renne som har ledet vann eller kloakk. I nordøst var renna kuttet av den moderne grøfta S1969, så der var den opprinnelige konteksten borte. Slik konstruksjonen nå var bevart var den bortimot vannrett, men den nå forsvunne begynnelsen av grøfta må ha gitt det fallet som skulle til for å lede vannet. Renna ble observert å fortsette noe lengre mot sørvest enn det som ble innmålt, men enden ble ikke påvist. Chris McLees fra NIKU (pers. medd) mener det ikke er noe i veien for at steinrenna er fra middelalderen, da lignende anlegg er kjent fra Erkebispegården. Da det gikk et etterreformatorisk forsvarsanlegg sør for feltet mener han imidlertid at det nok er mer trolig at renna har hatt en sammenheng med denne. Med feltavgrensningen omtrentlig plassert på gamle kart kan det se ut til forsvarsmuren på det nærmeste lå ca ti meter sørvest for feltet. (Figur 41). Muren ble bygd i forbindelse med Cicignons byregulering i 1681, men er allerede på kartet fra 1761 beskrevet som «Gamle ruinerede Werker». Området som utgravningen senere ble utført på er der beskrevet som «Proviansforvalteren tillagt».

Figur 41. Utgravningsfeltet omtrentlig plassert på kart fra 1695 (t.v.) og 1761 (t.h.). Kartgrunnlag fra Trondheim Byantikvar. Figurer: Dag-Øyvind Engtrø, NTNU Vitenskapsmuseet.

De andre strukturene

Figur 42. Utgravningsfeltet omtrentlig plassert på kart fra 1830 (t.v.) og 1868 (t.h.). På kartet til høyre er beskrivelsene snudd riktig vei og gjort tydeligere. Kartgrunnlag fra Trondheim Byantikvar. Figurer: Dag-Øyvind Engtrø, NTNU Vitenskapsmuseet.

Fra 1686 ble Erkebispegården benyttet av Hæren, og anlegget fungerte som hovedkvarter nordafjells helt til 1930 (Wikipedia). I kartene fra 1830 og 1868 (Figur 42) kan man se at området vest for Erkebispegården gradvis blir tatt mer i bruk. I 1830 går en vei over det som senere blir utgravningsfeltet, og øst og vest for feltet er det markert to hus; det østlige er beskrevet som «Det gamle Laboratorium» (altså arbeidsrom). Disse er muligens de samme som de to nærmeste byggene på det mer unøyaktige kartet fra 1761 (Figur 41). På kartet fra 1868 er begge byggene beskrevet som «Laboratorium». På sistnevnte kart vises at det da i tillegg var blitt bygget verksted umiddelbart vest for feltet. Kartfestingen av feltet er noe usikker, da de innbyrdes avstandene i originalkartet er veldig unøyaktig. Muligens kan grop S381 være spor etter den sørøstre delen av verkstedbygget, som i følge de senere mer nøyaktige kartene lå rett inntil feltet (Figur 45). Strukturene S202, SS271, og S307 kan også ha en sammenheng med verkstedet. Grøft S202 rommet et kloakk- eller vannanlegg, bestående av en kum koblet til hule vannrenner av tre som gikk tvers over hele feltet i nord-sydlig retning. Også to mindre, fint steinsatte grøfter som kan ha ført overflatevann inn til kummen lå tilknyttet kummen gjennom sprinkler på to av sidene (Figur 43). Jernbanestasjonen nord for utgravningsområdet sto ferdig i 1864, muligens ble kumanlegget anlagt i forbindelse med både dette og verkstedbygget. Togskinnene gikk også tvers over feltet, og på kartet fra 1883 er disse også koblet sammen med verkstedbygget (Figur 45). Jernbanestasjonen ble nedlagt i 1884, men hovedbygget står ennå og har fungert som byens synagoge siden 1925. Verkstedbygget fungerte som St. Olavs Domkirke fra 1902 til det ble revet og ny kirke ble bygget i 1973. På kartet fra 1904 (Figur 45) kan man se at togskinnene ble erstattet med vei, ved at Prinsens gate ble forlenget sydover. På dette tidspunktet gikk veien delvis over feltet (og over gravrøysa), men ble flyttet lengre øst da veien ble rettet opp på 1950-tallet.

Figur 43. Vannkum i grøft S202. Trerenerer gikk ut fra kummen mot nord og sør, og to små steinsatte grøfter ledet i tillegg inn mot sprinkler i kummen fra vest og sør (den søndre ble stort sett fjernet under avdekkingen). Bildet er tatt mot nordøst (Da57911_013). Foto: Dag-Øyvind Engtrø, NTNU Vitenskapsmuseet.

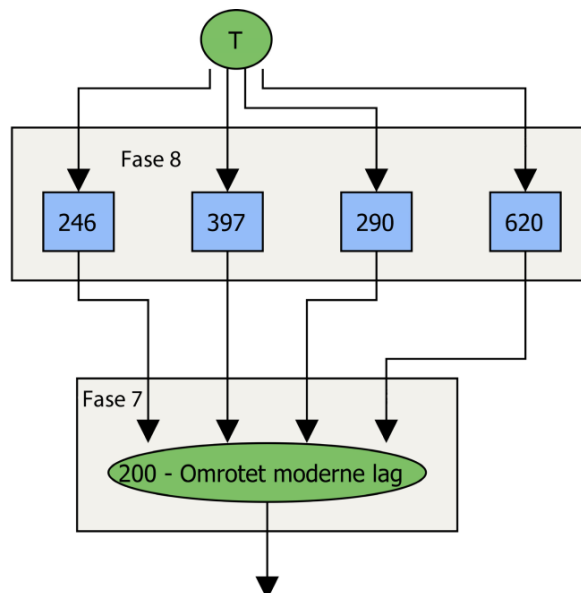
Figur 44. Nærbilde av kum i grøft S202 i det den skal til å fjernes med gravemaskina. Bildet er tatt mot sør (Da57911_024). Foto: Synne Rostad, NTNU Vitenskapsmuseet.

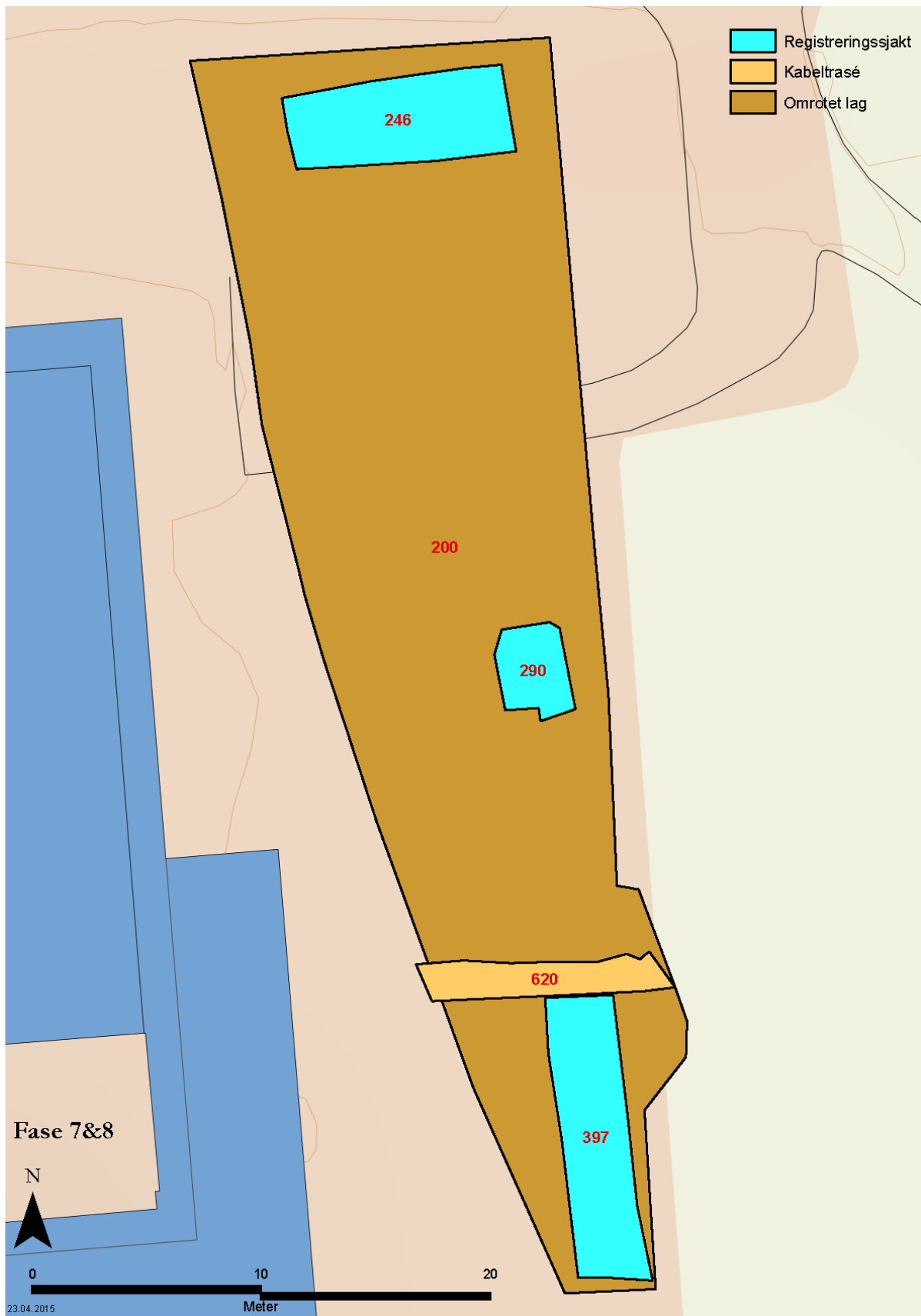
Figur 45. Utgravningsfeltet omtrentlig plassert på kart fra 1883 (t.v.) og 1904 (t.h.). Kartgrunnlag fra Trondheim Byantikvar. Figurer: Dag-Øyvind Engtrø, NTNU Vitenskapsmuseet.

3.1.7 Fase 7 og 8

Figur 46. Strukturell matrise for fasene 7 og 8. Figur: Dag-Øyvind Engtrø, NTNU Vitenskapsmuseet.

Fase 7 besto av lagene over leirelaget L464, mens Fase 8 besto av strukturene som var gravd ned i disse (Figur 46 og 47). De omrotede lagene som utgjorde Fase 7 er her slått sammen til ett lag, L200. Grunnen til dette er at de allerede var sterkt omrotet da utgravningen begynte, siden det hadde vært mye anleggsarbeid på stedet i forbindelse med rivningen av kirkebygget fra 1973. De mindre forstyrrede profilveggene i feltets nordre og østre feltavgrensninger viste at det lå et utjevningsslag av gulbrun sandgrus over leira og stort sett bare torv over dette (Figur 48). Det er vel mest sannsynlig at området ble utjevnet i forbindelse med at det skulle legges togskiner her på 1860-tallet. En annen mulighet er at det skjedde i forbindelse med byggingen av den nye kirken i 1973. De strukturene vi visste var nedgravd i lagene over leira var de tre registreringssjaktene fra 2013, i tillegg til grøfta med strømkablene som gikk tvers over feltet. Den moderne kloakkgrøfta S944, ble ikke observert under avdekkingen av L200 og antas å ha blitt gravd før avrettingslaget kom på plass.

Figur 47. Kart over Fase 7 og Fase 8. Kart: Raymond Sauvage, NTNU Vitenskapsmuseet.

Figur 48. Opprenset profilvegg i feltets nordre avgrensning. Bildet viser profilveggen fra leirelaget og opp. Bildet er tatt mot nord (Da57911_093). Foto: Silje Rullestad, NTNU Vitenskapsmuseet.

4. Funnmateriale

Funnene fra utgravningen består av gjenstandsfunn, samt forskjellige typer naturvitenskapelige prøver. Funnpostene er gruppert i to tilvekstnummer med hver sine undernumre; de som ble tatt inn fra gravrøys S200444 har fått tilvekstnummer T26630, mens de resterende fra feltet har fått tilvekstnummer T26629.

4.1. Gjenstandsfunn

Nesten alle gjenstandsfunn som ble tatt inn fra feltet kommer fra gravrøys S200444. Ingen av disse er gjenstander i tradisjonell forstand. Innimellom steinene i røysa, både i lag L200128 og noe høyere oppe, lå det svært mange biter av kvarts (Figur 49). Med tanke på funnkonteksten i en gravrøys, at det ikke lå kvarts ellers på feltet, og at noen av bitene så bearbejdet ut, ble de fleste kvartsbitene tatt inn og funnstedene målt inn. I tillegg ble det funnet et større antall mindre kvartsbiter i bøttene med masser fra lag L200128, som ble vasket i etterkant av utgravningen. Kvartsbitene ble undersøkt og katalogisert med hjelp fra Silje Fretheim og Jenny Kalseth ved NTNU Vitenskapsmuseet (Figur 50). Det var to avslag blant de større kvartsbitene (T26630-3 og T26630-4), men de fleste avslagene var å finne blant de små bitene som var blitt vasket ut fra lag L200128 (T26630-5).

Figur 49. Noen av kvartsbitene funnet i lag L200128 i gravrøys S200444. Foto: Dag-Øyvind Engtrø, NTNU Vitenskapsmuseet.

Figur 50. Spredningen av innmålt kvarts i gravrøys S200444. Merk at bare de innmålte funnene er tatt med, og at nesten alle avslagene ble funnet under utvasking av jordprøvene fra lag L200128. Figur: Dag-Øyvind Engtrø, NTNU Vitenskapsmuseet.

Det er vanskeligere å bedømme avslag av kvarts enn av flint, fordi materialet er mye grovere. Men de mindre avslagene ser ut til å være flatehuggingsavslag, altså rester etter utforming av gjenstander i en teknikk som var vanlig fra begynnelsen av Steinalder og i hvert fall ut Bronsealder (Jenny Kalseth, pers. medd.). En del av de andre kvartsbitene består av fragmenter som *kan* ha vært slått (T26630-6 – T26630-11), mens de aller fleste bitene bare kan sies å ha blitt knust (T26630-12 – T26630-53). Steinene kan i teorien ha blitt knust naturlig, men at de fleste bruddkantene er skarpe kan tyde på at kvartsen har blitt knust rett før den har blitt deponert. Muligens kan høy varme også ha forårsaket knusingen ved at bitene har sprukket opp, men også her er dette vanskeligere å oppdage enn tilfellet er med flint.

Spredt i lag L200128 ble det i tillegg til kvartsbiter funnet 206 gram små fragmenter av brente bein (T26630-1), 4,8 gram små biter av brent leire (T26630-2) og 1,3 gram små kulbiter (T26630-55). At alle bitene var så små tyder på at de har blitt knust til småbiter etter brenningen. Beinfragmentene (Figur 51) er foreløpig ikke analysert, men konteksten tilsier at i hvert fall de fleste av dem stammer fra et eller flere mennesker. 206 gram brente beinfragmenter kan virke lite, men på den tidligere omtalte utgravningen av et gravfelt på Gunnarstorp i Sarpsborg, Østfold, hadde flest graver (27 %) mellom 101 og 500 gram brente beinfragmenter. Publikasjonen derfra gjengir for øvrig en beregning av Per Holck, som viser at beinmengden i samtlige katalogiserte funn av brente bein hos Oldsaksamlingen i Oslo i snitt besto av ca 24 % av beinene fra det brente individet. Det har også vist seg at den dødes kroppsstørrelse ikke har noen direkte betydning for hvor stor mengde bein som finnes i gravene, og heller ikke med hvilken metode beinene er deponert i graven. Et annet interessant aspekt som blir fremhevet av Holck er at det ser ut til at beinfragmentene er knust rett etter kremasjonen, mens beina fremdeles var varme (Wangen 2009: 69 - 70).

Figur 51. Fragmenter av brente bein, brent leire og knust kvarts funnet i gravrøys S200444 (Da57911_571). Foto: Åge Hojem, NTNU Vitenskapsmuseet.

Ellers på feltet ble noen av skjellene (T26629-1) fra ildsted S1036 samlet inn, samt små fragmenter av brent leire (T26629-2) fra ildsted S200125. Det ble påvist ganske store mengder skjell i tre av ildstedene i Fase 2, og alle var hjerteskjell (Figur 52). I følge Wikipedia er syv av de rundt hundre typene hjerteskjell å finne langs norskekysten i dag. Seniorforsker og mikrobiolog Steinar Mortensen og tre av hans kolleger har sett på bilder av skjellene og konkludert med at det dreier seg om *cerastoderma edule*, altså «vanlige hjerteskjell» (pers. medd. 07.04.2015). Disse finnes over hele Nordatlanteren, og blir spist i en rekke land i dag.

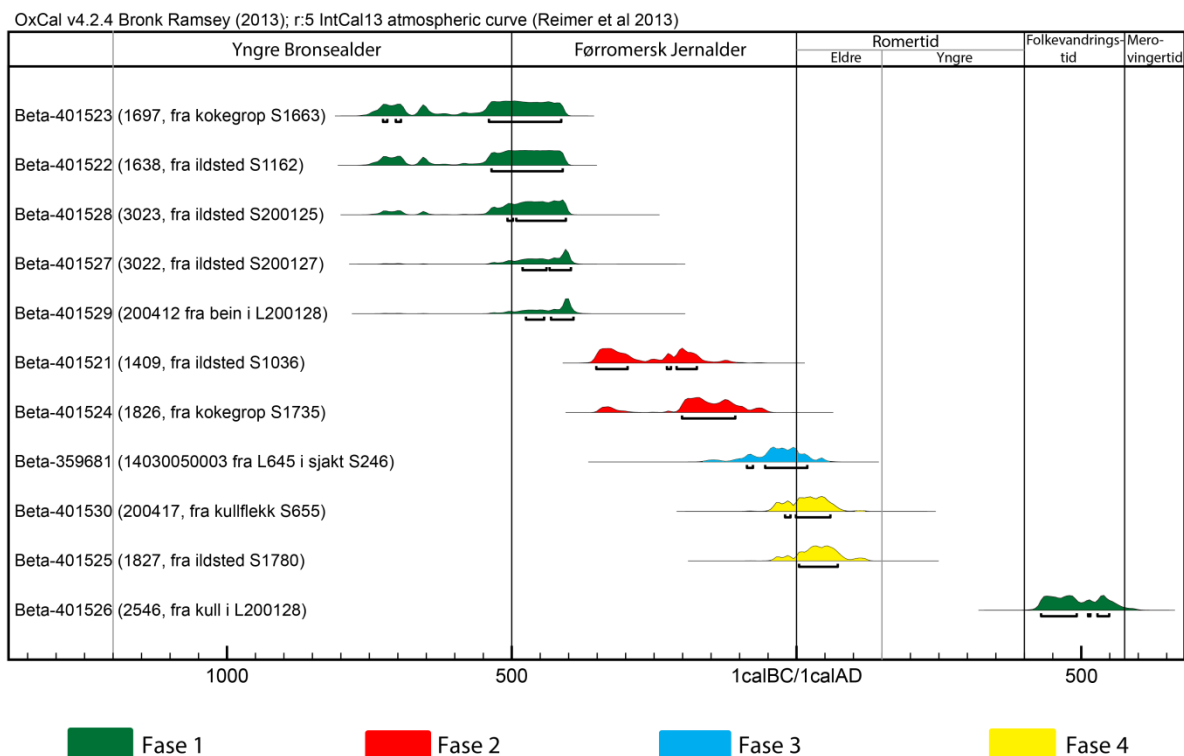

Figur 52. Et utvalg skjell innsamlet fra ildsted S1036 (Da57911_571). Foto: Åge Hojem, NTNU Vitenskapsmuseet.

4.2. Dateringer

Det ble tatt inn 17 kullprøver fra undersøkelsen. Ti av disse er analysert, tre er lagret av grunner som blir gjort rede for nedenfor, og de resterende ble kassert. I dateringsdiagrammet for feltet (Figur 52) er i tillegg en kullprøve fra dyrkningslag L645 – som ble datert etter registreringen i 2013 – tatt med. Prøver fra tre ildsted og en kokegrop er datert til siste del av Yngre Bronsealder eller første del av Førromersk Jernalder. Det samme gjelder for prøven fra de brente beinfragmentene i gravrøys S200444. Prøveresultatene gir ganske vide rammer for dateringene, med mest utslag fra omtrent 750 f. Kr. til omtrent 375 e. Kr. Ut i fra dateringskurvene og strukturenes kontekst kan tidsrammen sannsynligvis strammes inn noe. Ildstedene S200125 og S200127 var to av ildstedene som ble påvist under røysa, og var vanskelige å skille fra hverandre. De representerer trolig samme hendelse, og som beskrevet tidligere kan de være rester av likbålet for avdøde som ble begravd i røysa. Dateringskurvene for prøven fra et av disse ildstedene, samt for prøven fra de brente beinfragmentene i røysa gjør et hopp ca 375 – 400 f. Kr. Dermed virker det sannsynlig at alle disse tre prøvene representerer en og samme hendelse, nemlig et likbål anlagt en gang i denne perioden. I følge Kristin Foosnæs, avdelingsingeniør ved Nasjonallaboratoriene for datering ved NTNU Vitenskapsmuseet, indikerer D13C-verdien på beinfragmentene at de er kremert – altså at de er varmet til over 600 °C. Dette gjør at prøven ikke trenger å korrigeres for eventuell marin føde, men at man må ta «old wood»-problematikken med i betraktningen. Ved kremasjon skiftes en del av karbonet i beina ut med karbon fra brenselet under forbrenningen. Forutsatt at trærne som ble brukt som brensel ble hogget for begravningen vil aldersforskyvningen være liten (pers. medd. 31.05.2015). Trekullet i prøven som ble datert var ca halvparten fra furu og halvparten fra bjørk, og særlig for furu kan høy egenalder være et problem. Det er altså en mulighet for at graven er noe yngre enn det datering av de brente beinfragmentene viser. Et annet problem i dette tilfellet er at en trekullprøve (T26630-54) fra det samme laget ble datert til Folkevandringstid (Figur 52). Sett ut i fra den lukkede

konteksten under leiremasser alt tyder på ble deponert hundrevis av år før dette, må denne dateringen være feil. En ekstra kullprøve (T26630-55) ble tatt ut fra en makroprøve fra lag L200128, denne kan senere om ønskelig analyseres i et forsøk på å oppnå et mer troverdig resultat enn det som foreligger. Grunnen til at vi fikk en slik feil er uvisst, muligens har prøven blitt forurenset på et eller annet steg før den ble datert. Til sammenligning ble en av prøvene tatt fra det eldre dyrkningslaget under registreringen datert til nyere tid (Beta-359680, ikke tatt med på Figur 52), selv om konteksten også der må anses å være sikker. Et annet eksempel er fra det tidligere omtalte gravfeltet fra Yngre Bronsealder og Eldre Jernalder på Gunnarstorp i Sarpsborg, Østfold. Der ble ni av 31 C14-prøver fra helt klart forhistoriske graver datert til middelalder eller senere (Wangen 2009: 89).

Figur 53. Dateringsdiagram for prøvene som er datert etter utgravningen i 2014, i tillegg til en prøve (Beta-359681) som ble datert etter registreringen i 2013. Figur: Dag-Øyvind Engstrø, NTNU Vitenskapsmuseet.

Kullprøver fra ildsted S1036 og kokegrop S1735 ble datert til midtre del av Førromersk Jernalder, og på grunnlag av dette ble disse to strukturene og de som ble funnet i det samme området bestemt til å tilhøre Fase 2. Siden mange av strukturene dermed er plassert i Fase 2 på usikkert grunnlag ble det tatt vare på ekstra kullprøver fra to av dem (T26629-12 og T26629-13). En kullprøve fra dyrkningslaget L645 (Fase 3) ble etter registreringen datert til Cal BC 110 – AD 30 og AD 40 – 50 (Beta-359681, Figur 53). Med forbehold om at kullprøven er tatt fra usikker kontekst i et omrotet lag, indikerer den at man begynte å dyrke i dette området i løpet av det første århundret f. Kr. Dateringene av to av strukturene i Fase 2 og to av strukturene i Fase 4 kan se ut til å støtte denne teorien. De to sistnevnte kullprøvene ble tatt fra et ildsted og en kullflekk nedgravd i det eldre dyrkningslaget, og har dateringskurver som tyder på at strukturene mest sannsynlig var i bruk i løpet av det første århundret e. Kr. – altså i det samme århundret som det omtalte leireraset skal ha dekket hele området.

Før datering ble trekullprøvene vedartsbestemt av Helge Høeg. Trekullprøvene fra de søndre strukturene i Fase 1 var fra bjørk og furu. Den ene fra de nordre strukturene (kokegrop S1663) besto kun av osp, mens den andre (fra ildsted S1162) hadde kullbiter fra bjørk, osp,

ask og furu. De resterende kullprøvene fra de andre fasene besto alle av kun bjørk, eller av kombinasjonen bjørk og furu.

4.3. Naturvitenskaplige prøver og analyser

Det ble samlet inn 14 makroprøver, fire pollenprøver og tre mikromorfologiprøver fra feltet. Et utvalg av disse vil bli analysert.

Seks av **makroprøvene** er tatt vare på for analyse, de resterende ble kassert. Fra L200128 i gravrøys S200444 (Fase 1) ble det innsamlet én makroprøve (T26630-56). Fem makroprøver fra resten av feltet skal også analyseres; T26629-14 fra kullflekk S665 (Fase 4), T26629-15 fra dyrkingslag L464 (Fase 3), T26629-16 fra masser i steinrenne K861 i grøft S200505 (Fase 6), T26629-17 fra gammel markhorisont L900 (Fase 1), og T26629-18 fra gammel markhorisont L2794 (Fase 1).

De fire **pollenprøvene** som er tatt vare på for analyse er: T26629-19 fra siltlag L200049 (Fase 5), T26629-20 fra dyrkingslag L464 (Fase 3), T26629-21 fra undergrunnen, og T26629-22 fra gammel markhorisont L2794 (Fase 1).

De tre mikromorfologiprøvene ble innsamlet fra profilveggen i nordre feltavgrensning.

5. Resultat

Røysa på Nidarnes er et sjeldent kulturminne fra Førromersk Jernalder, en periode vi vet alt for lite om. På grunn av arkeologenes langvarige fokusering på gravgods som viktigste kildemateriale - koblet med periodens gravskikk med lite eller helt uten gravgods – har Førromersk Jernalder blitt betraktet nærmest som en «mørk middelalder». Funnfattigdom i gravgods har gjerne blitt sidestilt med fattigdom generelt, både sosialt, materielt og kulturelt. Perioden har ofte blitt definert ut fra det man *ikke* har funnet, i kontrast til i periodene før og etter. Selv en monumental hendelse som innføring av jernet har blitt tillagt en underordnet betydning, siden det knapt har satt spor etter seg i gravene. Forklaringene på fattigdommen har vært mange, som klimatisk nedgangstid med påfølgende befolkningsnedgang, eller utestenging av kontinentale handelsveier. Selv om branngravskikken med lite gravgods var en arv fra perioden før, Yngre Bronsealder, var sistnevnte periode «kompensert» ved å ha andre «rike» kildekategorier som løsfunn av bronsegenstander, offer- og depotfunn, og helleristninger. I de siste 15 – 20 årene har det blitt mer og mer klart at en svært stor andel av bosetningssporene man har funnet etter at arkeologene begynte med flateavdekningsmetoden (se avsnitt 2.3.) har vært fra Førromersk Jernalder. De nye kildekategoriene har vist at den tradisjonelle bruken av graver og gravfunn som bosetningsindikator er utilstrekkelig. Førromersk bosetning har blitt påvist på steder hvor det ikke finnes kjente gravfunn fra perioden. For eksempel er det en jevn kontinuitet blant de om lag 250 husene som er påvist under de omfattende utgravningene på Forsandmoen i Rogaland; ingen reduksjon i antall hus kan registreres i Førromersk Jernalder – det er imidlertid ikke påvist ett eneste sikkert gravfunn fra perioden der. Behovet for en sammenfattende forskning omkring Førromersk Jernalder, og særlig gravskikken i perioden, er stort (Wangen 2009: 44 – 54).

Ikke lenge etter at Nidarneset ble tørt land ble det brent bål og lagd mat i kokegropen på stedet (Fase 1). Dette skjedde i slutten av Bronsealder eller begynnelsen av Førromersk Jernalder. Samtidig, eller noe senere, ble det også anlagt en gravrøys på den søndre ytterkanten av plataet. Nedenunder følger en liten «rekonstruksjon» av hvordan dette foregikk, basert på observasjoner fra utgravningen.

Først ble (en eller flere) avdøde brent på et likbål, muligens sammen med hellige hvite steiner av kvarts. Avdøde ble brent i svært sterk varme, og etterpå – mens beinene fremdeles var varme - ble de samlet opp, og knust i småbiter. Fragmenter av brent leire funnet spredt sammen med kvartsen og de brente beina kan tyde på at beina var samlet i et leirkar før knusingen, eller at avdøde hadde fått med seg et slikt kar som gravgave. I hvert fall ser det ut til at man har knust bein, brent leire, og trekull fra likbålet. Sammenfallende dateringer kan tyde på at man deretter deponerte store mengder sand over likbålet, og anla de nederste delene av røysa på samme sted. Røysa ble plassert i overgangen mellom flate og skråning, et trekk man kjenner igjen fra mange andre gravhauger og gravrøysen. Dette var antagelig for at gravminnet skulle se stort og imponerende ut fra avstand. Sandmassene som ble deponert før begravelsen skulle muligens minske muligheten for at røysa skulle rase ut. Den første delen av gravminnet som ble bygget var trolig en halvsirkel av større steiner (evt. en hel sirkel, hvorav en del senere har rast ut). Deretter ble det lagt mindre steiner i og rundt denne. Disse ble også helt eller delvis dekket av sand, før man spredte finknuste masser fra likbålet ut over steinene. Bare en del av beina fra avdøde ble begravd, hva som skjedde med resten vet vi ikke. Hellige hvite steiner av kvarts ble også knust og spredt ut over likbålet. Siden ble de resterende steinene lagt på røysa, og det kan se ut som om de fortsatte å stikke kvartsbiter innimellom steinene mens de bygde på den.

Gravminnet besto av en lav røys eller steinpakning med et brannflak i, uten gravgaver. I Eldre Bronsealder begynte man å bygge røysen over avdøde, ubrent og gjerne i hellekister. I Yngre Bronsealder gikk man over til kremasjon, og de brente beina ble ofte satt i en eldre haug eller røys. Man fortsatte imidlertid å lage gravrøysen, men denne skikken er det knapt spor av i Førromersk Jernalder. Branngravskikken fortsatte. Beinene ble enten lagt rensset eller urensset sammen med trekull og andre bålrester i en grop, som et flak, eller noen ganger i kombinasjonen urnebranngrop. Deretter ble de som regel dekket av en stein, lagt inntil en stein eller noen ganger gravd ned i eldre gravrøysen. Noen ganger ble gravstedet dekket av en steinpakning eller

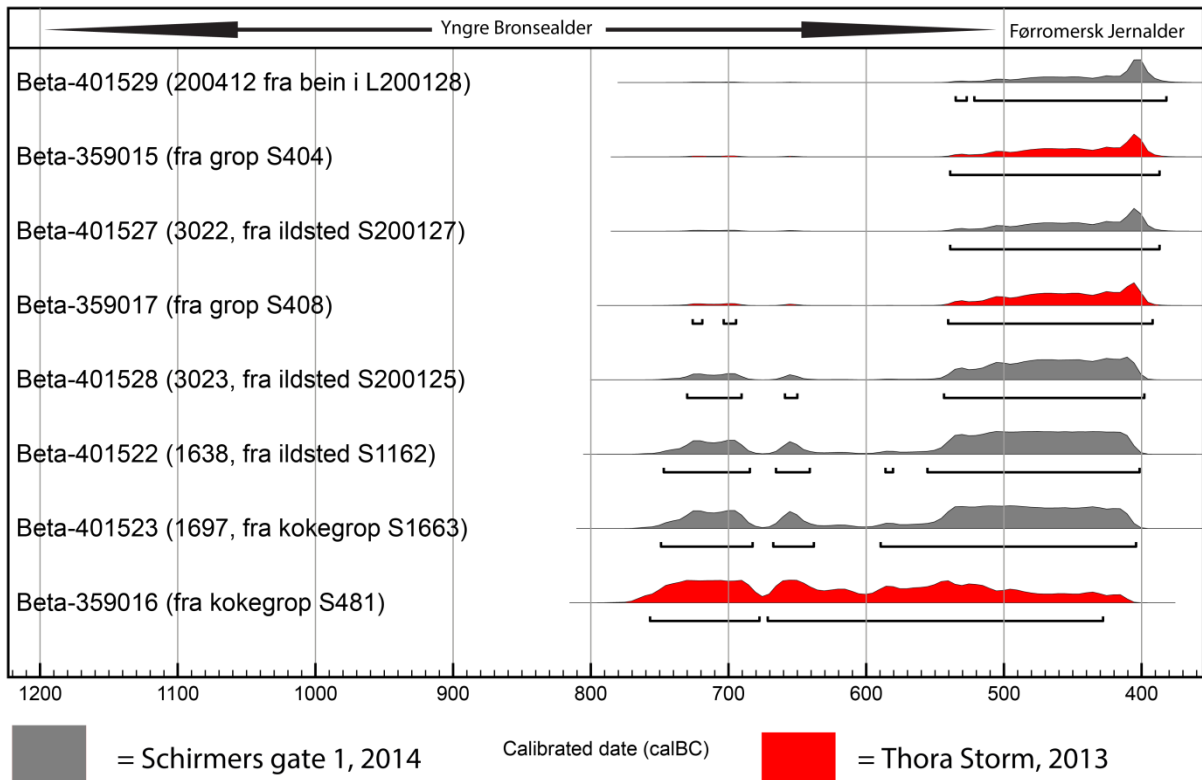
innhegnet av en liten steinring. Det vanligste var likevel å sette en urne ned i flat mark, uten synlig markering over (i hvert fall som er synlig i dag). Derfor er det få kjente gravminner fra Førromersk Jernalder (NAL 2005).

Hvilken betydning kan kvartsen ha hatt? Trolig var steinenes skarpe hvitfarge viktig. Arkeolog og kunsthistoriker Oddgeir Hoftun mener at hvit var en hellig farge i jernalderen, trolig knyttet til fruktbarhet. Hvite substanser som melk, sæd og egghinne var livsviktige uttrykk for fruktbare krefter. Snorre forteller at norner hver dag tok vann og sand fra en brønn og øste det over verdenstreet Yggdrasil, så grenene ikke skulle tørke opp eller morkne. Vannet som ble brukt var så hellig at alt som kom ned i brønnen ble helt hvitt som hinnen innenfor eggeskall. Videre ble guden Heimdall omtalt som Kviteås, «den hviteste av æser», en beskrivelse som muligens skulle understreke hans hellighet. Han representerte en overgangsfase mellom liv og død, ved at han vaktet broa mellom de levendes verden og dødsriket. Hoftun mener at Heimdall senere kan ha vært sentral for de første kristnes forståelse av «Kvite-Krist», altså Jesus. Dette er forholdsvis sene kilder, men allerede grekeren Strabo (ca 58 f. Kr. – ca 25 e. Kr.) beskrev at det hos de germanske kimbrenne var prestinner kledd i hvitt. Romeren Tacitus skrev ca hundre år senere at germanerne i hellige lunder alte opp hvite hester som var fortrolige med gudene. Hoftun beskriver også ulike materielle uttrykk hvitfargens hellighet har gitt; solbleket lin skal ha blitt brukt i brylluper og begravelser; fallosformede steiner («hellige hvite steiner») er symboler tydelig knyttet til fruktbarhet; hvite steiner er ofte brukt i eller i tilknytning til gravminner; og avdøde har gjerne fått med seg hvitt gravgods som beingjenstander og beltesteiner. Til sist kan selve kremasjonen av avdøde ha vært en begravellesform forbeholdt de utvalgte få som hadde kultiske funksjoner i samfunnet; deres bein kan ha blitt helliggjort ved å brenne dem ekstra hvite og holdbare (Hoftun 1997). Den svenske arkeologen Christina Lindgren har faktisk tolket de store mengdene knust kvarts i gravrøyser og steinsetninger fra Folkevandringstid på Lilla Sylta i Uppland som metafor for kremerte bein. Ikke hvilke som helst bein heller, hun knytter kvartsen til skapelsesmyten i Gylfaginning, hvor gudene skapte verden av den falne kjempen Ymer. Av Ymers knuste bein og tenner ble det laget fjell, steiner og grus. At kvarts og brente bein ble knust og deponert sammen kan dermed ha relatert den avdøde og samfunnet rundt til en felles mytisk fortid, uten klare skiller mellom kropp og landskap (Lindgren 2008). Lindgren beskriver for øvrig at den knuste kvartsen ikke bare ble funnet over gravminnet, men også innimellom steinene og under – en observasjon som også ble gjort i gravrøysa i Schirmers gate 1.

Alle ildstedene og kokegropa sentralt på feltet i Schirmers gate antas å stamme fra midtre del av Førromersk Jernalder (Fase 2), med utgangspunkt i de to strukturene som er datert. Et uvanlig trekk fra denne gruppen er at det ble funnet store mengder godt bevarte skjell i tre av ildstedene, av typen «vanlige hjerteskjell» (*Cerastoderma Edule*). Trolig har dette vært relativt vanlig kost, men i dette tilfellet har skjellene blitt bevart på grunn av at ildstedene ble liggende forseglet.

Noe senere, antagelig i det første århundret f. Kr., ble området oppdyrket (Fase 3). Det ble bare påvist tre strukturer i dyrkningslaget (Fase 4). Alle disse var kullflekker og en av dem er datert til det første århundret e. Kr. Et ildsted, som trolig ble nedgravd i gammel overflate utenfor det området som ble dyrket, ble datert til samme periode. I løpet av Eldre Romertid ble hele området dekket av rasmasser etter et stort leireras (Fase 5). Siden dette var nesten to tusen år siden er det rimelig å anta at det foregikk også annen forhistorisk aktivitet her senere. Dessverre var toppen av leirelaget blitt fjernet i forbindelse med utjevning av området i nyere tid, så ingen flere sikre strukturer fra førreformatorisk tid ble påvist i de senere fasene (Fase 6 – 8).

Under utgravningen i Schirmers gate 1 i 2014 ble enda en puslespillbit fra Nidarnesets eldste historie lagt. NIKUs utgravning i Prinsens gate 1 i 2009 (Petersén, Sandvik og Sveistrup 2015) og NTNU Vitenskapsmuseets utgravning i Bispegata 20 i 2013 (Engtrø og Sauvage 2014) viste at det hadde vært folk på Nidarnes så langt tilbake som mot slutten av Yngre Bronsealder eller tidlig Førromersk Jernalder. Dette er de hittil eldste sporene etter menneskelig aktivitet i Trondheims bygrunn, og undersøkelsen i Schirmers gate 1 har tilført mer kunnskap om aktiviteten her i denne perioden. De eldste dateringene (Fase 1) fra utgravningen i 2014 sammenfaller med de eldste dateringene fra Bispegata 20 (Figur 54). De lange spennene på dateringene gjør det imidlertid vanskelig å si noe mer sikkert om kronologien innenfor denne tidsrammen.

Figur 54. De eldste dateringene (Fase 1) fra utgravningen i Schirmers gate 1 sammenlignet med de eldste dateringene fra undersøkelsen på Thora Storm-gravningen i Bispegata 20. Figur: Dag-Øyvind Engtrø, NTNU Vitenskapsmuseet.

6. Litteratur

- Engtrø, D. og Sauvage, R. 2014: *Særskilt granskning av automatisk freda kulturminner i forbindelse med utbygging av Thora Storm VGS i Bispegata 20 i Trondheim kommune. Aktivitetsspor og dyrkningslag fra Yngre Bronsealder / Førromersk Jernalder til Nyere tid*. NTNU Vitenskapsmuseet arkeologisk rapport 2014: 4. Trondheim.
- Haugen, H. 2014: *Maskinell søkesjakt i forbindelse med reguleringsplan for St. Olavs kirke, Trondheim kommune*. Upublisert arkeologisk rapport, Sør-Trøndelag Fylkeskommune. Arkivsaksnr: 200911039-18. Trondheim.
- Hoftun, O. 1997: “ «...kvit aur øses over treet». Det hellige hvite i jernalderen ”. I: *Viking. Norsk arkeologisk årbok*, bind LX, side 43 – 57. Oslo.
- Klüwer, L. 1823: *Norske Mindesmærker samlede 1815 – 1817. Norske Mindesmærker / aftegnede paa en Reise igjennem en Deel af det Nordenfjeldske, og beskrevne af Lorentz Diderich Klüwer, udgivne af det Kongelige norske Videnskabers Selskab i Trondhjem*. Wulfsberg. Christiania.
- Lindgren, C. 2008: “Stones and Bones: The Myth of Ymer and Mortuary Practices with an Example from the Migration Period in Uppland, Central Sweden”. I: Fahlander, Fredrik og Østigård, Frederik (red) *The Materiality of Death: Bodies, Burials, Beliefs*. British Archaeological Reports International Series no. 1768. Side 155 – 160. Oxford.
- McLees, C. 2003: “Nidarnes før Nidaros – bosetning på Nidarnes-halvøya i jernalderen». I: SPOR nr 2. Seksjon for arkeologi og kulturhistorie, NTNU Vitenskapsmuseet. Trondheim.
- McLees, C. 2008: *Arkitekt Christies gate 1B, Trondheim: arkeologisk overvåking av graving for ny murkonstruksjon. Arkeologisk påvisningsundersøkelse på vegne av Sør-Trøndelag fylkeskommune*. Upublisert arkeologisk rapport, NIKU. Arkivsaksnr: TA2008/7, nr 37/2008. Trondheim.
- NAL 2005 = *Norsk arkeologisk leksikon*, Østmo, E. og Hedeager, L. (red). Pax Forlag AS. Oslo.
- NSL 2007 = *Norsk Stadnamleksikon*. Sandnes, J. og Stemshaug, O. (red). Det Norske Samlaget. 1973, 4. utgave 2007. Oslo.
- Petersén, A. 2009: *Arkeologisk overvåking i forbindelse med graving for ny vannledning i Museums plass på Kalvskinnet, Trondheim*. NIKU oppdragsrapport 221/2009. Trondheim.
- Petersén, A., Sandvik, P. og Sveistrup, T. 2015: “The rural-urban connection as revealed in the terrestrial sediments at Nidarneset, Trondheim, Norway”. I Howard, A. og Hunt, C. (red) *Journal of Archaeological Science: Reports 2* (2015). Side 389 – 404.
- Sandvik, P. 2006: *Frå Nidarosen til Nidarneset: ein integrert naturvitenskapleg, arkeologisk-historisk rekonstruksjon av framveksten av Trondheim*. Doktorgradsavhandling fra NTNU, Institutt for geologi og bergteknikk. Trondheim.
- Solberg, B. 2003: *Jernalderen i Norge. 500 før Kristus til 1030 etter Kristus*. Cappelen Damm. Oslo.
- Wangen, V. 2009: *Gravfeltet på Gunnarstorp i Sarpsborg, Østfold.. Et monument over dødsriter og kultutøvelse i yngre bronsealder og eldste jernalder*. Norske Oldfunn XXVII. Kulturhistorisk Museum, Universitetet i Oslo. Oslo.
- Wegter, J. 2012: *Arkeologisk registrering i Bispegata 20 i forbindelse med Thora Storm VGS 2012*. Upublisert rapport, NTNU Vitenskapsmuseet. Trondheim.

7. Vedlegg

Vedlegg 1 Prosjektstatistikk

Vedlegg 2 Fotoliste

Vedlegg 3 Funnliste

Vedlegg 4 Kontekstliste

Vedlegg 5 Struktur- og lagliste

Vedlegg 6 Kart

Vedlegg 6.1. Oversiktskart

Vedlegg 6.2. Kart Fase 1a

Vedlegg 6.3. Kart Fase 1b

Vedlegg 6.4. Kart Fase 2

Vedlegg 6.5. Kart Fase 3 og 4

Vedlegg 6.6. Kart Fase 5 og 6

Vedlegg 6.7. Kart Fase 7 og 8

Vedlegg 7 Rentegning av profilvegg

Vedlegg 7.1. Rentegning av profilvegg

Vedlegg 7.2. Rentegning av gravrøys S200444, nivå 1.

Vedlegg 7.3. Rentegning av gravrøys S200444, nivå 2.

Vedlegg 7.4. Rentegning av gravrøys S200444, nivå 3.

Vedlegg 7.5. Rentegning av gravrøys S200444, nivå 4.

Vedlegg 7.6. Rentegning av gravrøys S200444, nivå 7.

Vedlegg 7.7. Rentegning av nivået under sandlaget under gravrøys S200444.

Vedlegg 8 Matriser

Vedlegg 1 - Prosjektstatistikk

Prosjekt: Schirmers gate 1

Antall: 1

(grå felter fylles ikke ut)

	Registrering	Beregningsgrunnlag	Undersøkelse
Totalt antall bosetningsspor	5		43
Totalt antall bosetningsspor m/50% tillegg			
Totalt antall undersøkte strukturer			28
% undersøkte bosetningsspor			65,12 %
Bosetningsspor pr m2	0,060		0,113
Bosetningsspor pr m2 (Inkl.mekaniske lag)			0,038
Avdekket område, m2	83		381
Avdekket område, m2 (inkl.mekaniske lag)			1143
Antall timer, gravemaskin			105
Avdekket pr d			27,21
Avdekket pr d (inkl. mek. Lag)			81,64
Antall timer, overvåking av avdekking			127,5
Antall timer, dokumentasjon			460
Dokumentert pr dv			0,70
Antall timer, innmåling			22,5
Antall timer, metalldetektor			1
Antall timer, formidling			4
Konservering i felt			
Konservering			

Anleggsspor:

Kokegrop			2
Ildsted			15
Kullflekker			3
Nedgravning			6
Mulig avfallsgrop			1
Grøft			10
Gravrøys			1
Registreringssjakter			3
Annet			
Avskrevet			2

Vedlegg 2 - Fotoliste

Filnavn	Motivbeskrivelse	Strukturnr	Sett mot	Fotograf	Dato
Da57911_001	Oversiktsbilde tatt ved oppstart.	200	sørøst	Dag-Øyvind Engtrø	15.09.2014
Da57911_002	Oversiktsbilde tatt ved oppstart.	200	sørvest	Synne Husby Rostad	15.09.2014
Da57911_003	Oversiktsbilde tatt ved oppstart.	200	nordøst	Synne Husby Rostad	15.09.2014
Da57911_004	Oversiktsbilde tatt ved oppstart.	200	nordøst	Synne Husby Rostad	15.09.2014
Da57911_005	Oversiktsbilde under avdekking av topplag	200	nord	Dag-Øyvind Engtrø	16.09.2014
Da57911_006	Første tegn til leirelaget i nordøstre hjørne	200	nordøst	Dag-Øyvind Engtrø	16.09.2014
Da57911_007	Arbeidsbilde. Dokumentasjon med fotostang.				
Da57911_008	Oversiktsbilde etter fjerning av topplaget.	464	nordøst	Dag-Øyvind Engtrø	18.09.2014
Da57911_009	Oversiktsbilde etter fjerning av topplaget.	246	vest	Dag-Øyvind Engtrø	18.09.2014
Da57911_010	Oversiktsbilde etter fjerning av topplaget.	290	sør	Dag-Øyvind Engtrø	18.09.2014
Da57911_011	Oversiktsbilde etter fjerning av topplaget.	397	nord	Dag-Øyvind Engtrø	18.09.2014
Da57911_012	Oversiktsbilde etter fjerning av topplaget.	201	nord	Dag-Øyvind Engtrø	18.09.2014
Da57911_013	Oversiktsbilde etter fjerning av topplaget.	620	øst	Dag-Øyvind Engtrø	18.09.2014
Da57911_014	Arbeidsbilde. Tatt under fjerning av leirelaget.	271	nordvest	Raymond Sauvage	18.09.2014
Da57911_015	Arbeidsbilde. Tatt under fjerning av leirelaget.	645	nordvest	Raymond Sauvage	18.09.2014
Da57911_016	Fjerning av leirelag i sørøstre hjørne. Renne synlig.	987	nordøst	Dag-Øyvind Engtrø	19.09.2014
Da57911_017	Oversiktsbilde under fjerning av leirelag.	464	nord	Dag-Øyvind Engtrø	19.09.2014
Da57911_018	Arbeidsbilde. Leira over røysa fjernes.	200444	sørvest	Dag-Øyvind Engtrø	19.09.2014
Da57911_019	Arbeidsbilde. Dyrkningslag avdekkes i nord.	645	sørvest	Raymond Sauvage	19.09.2014
Da57911_020	Profilbilde. Gammel markoverflate synlig under leire.	464	vest	Raymond Sauvage	19.09.2014
Da57911_021	Arbeidsbilde. Kum fjernes.	201	sør	Synne Husby Rostad	19.09.2014
Da57911_022	Arbeidsbilde. Kum fjernes.	201	sørvest	Synne Husby Rostad	19.09.2014
Da57911_023	Arbeidsbilde. Kum fjernes.	201	sør	Synne Husby Rostad	19.09.2014
Da57911_024	Arbeidsbilde. Kum før fjerning.	201	sør	Synne Husby Rostad	19.09.2014
Da57911_025	Arbeidsbilde. Kum fjernes.	201	sør	Synne Husby Rostad	19.09.2014
Da57911_026	Arbeidsbilde. Røysa avdekkes.	200444	sør	Raymond Sauvage	19.09.2014
Da57911_027	Arbeidsbilde. Røysa avdekkes.	987	vest	Raymond Sauvage	19.09.2014
Da57911_028	Arbeidsbilde. Røysa avdekkes.	987	nordøst	Dag-Øyvind Engtrø	19.09.2014
Da57911_029	Kullfleck S644 i plan. Fyll K643 synlig.	644	øst	Silje Sandø Rullestad	22.09.2014
Da57911_030	Arbeidsbilde. Steinrenne ved røys avdekkes.	861	vest	Dag-Øyvind Engtrø	22.09.2014
Da57911_031	Kullfleck S644 formgravd.	664	nordvest	Silje Sandø Rullestad	22.09.2014
Da57911_032	Kloakkgrøft ved røysa avdekkes.	943	sørvest	Dag-Øyvind Engtrø	22.09.2014
Da57911_033	Moderne grop S240 i plan. Fyll K239 synlig.	240	nordøst	Silje Sandø Rullestad	22.09.2014
Da57911_034	Kullfleck S200425 i plan. Fyll K698 synlig.	200425	øst	Silje Sandø Rullestad	22.09.2014
Da57911_035	Moderne grop S718 formgravd.	718	sørvest	Silje Sandø Rullestad	22.09.2014
Da57911_036	Arbeidsbilde. Fjerning av leire sør for røysa.	464	sør	Dag-Øyvind Engtrø	23.09.2014
Da57911_037	Arbeidsbilde. Fjerning av leire sør for røysa.	464	øst	Dag-Øyvind Engtrø	23.09.2014
Da57911_038	Arbeidsbilde. Fjerning av leire sør for røysa.	200444	øst	Dag-Øyvind Engtrø	23.09.2014
Da57911_039	Arbeidsbilde. Fremrenset del av mulig renne.	861	sørvest	Dag-Øyvind Engtrø	23.09.2014
Da57911_040	Moderne grop S777 delvis tømt. En del av fyll K776 synlig.	777	vest	Silje Sandø Rullestad	23.09.2014
Da57911_041	Arbeidsbilde. Tømming av kloakkgrøft.	944	øst	Dag-Øyvind Engtrø	23.09.2014
Da57911_042	Oversiktsbilde. Nordre del av felt, fremrenset dyrkningslag.	645	nordøst	Dag-Øyvind Engtrø	23.09.2014
Da57911_043	Oversiktsbilde. Nordre del av felt, fremrenset dyrkningslag.	645	nord	Dag-Øyvind Engtrø	23.09.2014
Da57911_044	Røysa og omegn etter avdekking, før utvidelse.	200444	vest	Dag-Øyvind Engtrø	23.09.2014
Da57911_045	Røysa og omegn etter avdekking av skråning.	900	nord	Dag-Øyvind Engtrø	23.09.2014
Da57911_046	Oversiktsbilde etter regnvær.	645	nord	Dag-Øyvind Engtrø	23.09.2014
Da57911_047	Arbeidsbilde under fjerning av dyrkningslaget.	1350	vest	Dag-Øyvind Engtrø	23.09.2014
Da57911_048	Røysa sett ovenfra, med delvis tømt kloakkgrøft synlig.	200444	sørvest	Dag-Øyvind Engtrø	23.09.2014
Da57911_049	Oversiktsbilde etter avdekking av skråning.	900	sørøst	Dag-Øyvind Engtrø	23.09.2014
Da57911_050	Oversiktsbilde etter avdekking av skråning.	900	nord	Dag-Øyvind Engtrø	23.09.2014
Da57911_051	Arbeidsbilde under fjerning av dyrkningslag.	1350	nord	Dag-Øyvind Engtrø	23.09.2014
Da57911_052	Kokegrop dukker opp i undergrunnen.	1350	nord	Dag-Øyvind Engtrø	23.09.2014
Da57911_053	Kokegrop dukker opp i undergrunnen.	1350	sørvest	Dag-Øyvind Engtrø	23.09.2014
	Nylig framrenset undergrunn, med ardspor. Moderne nedgravninger også synlig.	1350	vest	Dag-Øyvind Engtrø	23.09.2014
Da57911_054					
Da57911_055	Nylig framrenset undergrunn, med ardspor.	1350	nordvest	Dag-Øyvind Engtrø	23.09.2014
Da57911_056	Nylig framrenset undergrunn, med ardspor.	1350	vest	Dag-Øyvind Engtrø	23.09.2014
	Arbeidsbilde. Viser tydelige ardspor hvor dyrkningslaget i profilen er veeldig tynt.		nordøst	Dag-Øyvind Engtrø	25.09.2014
Da57911_057					
	Arbeidsbilde. Viser tydelige ardspor hvor dyrkningslaget i profilen er veeldig tynt.		sørøst	Dag-Øyvind Engtrø	25.09.2014
Da57911_058					
Da57911_059	Ildsted S1036 i plan. Fyll K1035 synlig, med skjell.	1036	øst	Synne Husby Rostad	25.09.2014
Da57911_060	Ildsted S1063 i plan. Fyll K1062 synlig. Dyrkningslag bare delvis fjernet.	1063	øst	Silje Sandø Rullestad	25.09.2014
Da57911_061	Ildsted S1080 i plan. Fyll K1079 synlig. Dyrkningslag bare delvis fjernet.	1080	vest	Silje Sandø Rullestad	25.09.2014
Da57911_062	Ildsted S1133 i plan. Fyll K1132 synlig.	1133	vest	Silje Sandø Rullestad	25.09.2014
Da57911_063	Ildsted S1133 i plan, med foreslått omriss. Fyll K1132 synlig.	1133	vest	Silje Sandø Rullestad	25.09.2014
Da57911_064	Ildsted S1162 i plan. Fyll K1161 synlig. Dyrkningslag bare delvis fjernet.	1162	sørøst	Raymond Sauvage	25.09.2014
Da57911_065	Ildsted S1194 i plan. Fyll K1193 synlig.	1194	nord	Silje Sandø Rullestad	25.09.2014
Da57911_066	Ildsted S1227 i plan. Fyll K1226 synlig.	1227	nordøst	Silje Sandø Rullestad	25.09.2014

Filnavn	Motivbeskrivelse	Strukturnr	Sett mot	Fotograf	Dato
Da57911_067	Avskrevet struktur S1277 i plan. Fyll K1276 synlig.	1277	nordøst	Dag-Øyvind Engtrø	26.09.2014
Da57911_068	Ildsted S1298 i plan. Fyll K1297 synlig.	1298	nordøst	Dag-Øyvind Engtrø	26.09.2014
Da57911_069	Ildsted S1316 i plan. Fyll K1315 synlig.	1316	nordøst	Synne Husby Rostad	26.09.2014
Da57911_070	Oversiktsbilde over område med flere ildsted. Skilt sier 1331, som ble		vest	Dag-Øyvind Engtrø	26.09.2014
Da57911_071	Oversiktsbilde over område med flere ildsted.		nordøst	Dag-Øyvind Engtrø	26.09.2014
Da57911_072	Oversiktsbilde av feltet etter regnvær.		sørøst	Dag-Øyvind Engtrø	26.09.2014
Da57911_073	Oversiktsbilde av feltet etter regnvær.		sør	Dag-Øyvind Engtrø	26.09.2014
Da57911_074	1381 i plan	1381	nordøst	Raymond Sauvage	26.09.2014
Da57911_075	Ildsted S1316 i profil. Fyll K1315 i toppen, med skjell i.	1316	vest	Synne Husby Rostad	26.09.2014
Da57911_076	Oversiktsbilde av feltet etter regnvær.		nord	Dag-Øyvind Engtrø	29.09.2014
Da57911_077	Oversiktsbilde av feltet etter regnvær.		sør	Dag-Øyvind Engtrø	29.09.2014
Da57911_078	Oversiktsbilde av feltet etter regnvær.		sør	Dag-Øyvind Engtrø	29.09.2014
Da57911_079	Tydelige ardspor. Etter ny framrensning.	1350	nord	Dag-Øyvind Engtrø	29.09.2014
Da57911_080	Tydelige ardspor. Etter ny framrensning.	1350	øst	Silje Sandø Rullestad	29.09.2014
Da57911_081	Tydelige ardspor. Etter ny framrensning.	1350		Synne Husby Rostad	29.09.2014
Da57911_082	Arbeidsbilde under ny framrensning. Ardspor. Panorama.	1350	nordvest	Dag-Øyvind Engtrø	30.09.2014
Da57911_083	Arbeidsbilde under ny framrensning. Ardspor.	1350	nordvest	Dag-Øyvind Engtrø	30.09.2014
Da57911_084	Arbeidsbilde under ny framrensning. Ardspor.	1350	nordvest	Dag-Øyvind Engtrø	30.09.2014
Da57911_085	Arbeidsbilde under ny framrensning. Ardspor.	1350	sørvest	Dag-Øyvind Engtrø	30.09.2014
Da57911_086	Arbeidsbilde under ny framrensning. Ardspor.	1350	sørvest	Dag-Øyvind Engtrø	30.09.2014
Da57911_087	Oversiktsbilde etter siste fremrensning av nordre del av feltet.	1350	nordøst	Dag-Øyvind Engtrø	30.09.2014
Da57911_088	Delvis framrenset kokegropsområde, med tydelige ardspor.	1350	nordøst	Dag-Øyvind Engtrø	30.09.2014
Da57911_089	Oversiktsbilde etter siste fremrensning av nordre del av feltet.	1350	nordøst	Dag-Øyvind Engtrø	30.09.2014
Da57911_090	Delvis framrenset kokegropsområde, med tydelige ardspor.	1350	øst	Dag-Øyvind Engtrø	30.09.2014
Da57911_091	Nedre del av framrenset profilvegg.	2246	nord	Silje Sandø Rullestad	01.10.2014
Da57911_092	Framrenset profilvegg.	2246	nord	Silje Sandø Rullestad	01.10.2014
Da57911_093	Øvre del av framrenset profilvegg.	2248	nord	Silje Sandø Rullestad	01.10.2014
Da57911_094	Arbeidsbilde. Fjerning av kabeltrasé.	619	nord	Dag-Øyvind Engtrø	02.10.2014
Da57911_095	Ildsted S1415 i profil. Med fyll K1414. Obs! Feil på skiltet.	1414	vest	Synne Husby Rostad	02.10.2014
Da57911_096	Ildsted S1080 i profil. Med fyll K1079.	1080	vest	Silje Sandø Rullestad	02.10.2014
Da57911_097	Skjell i fyll K1035 i ildsted S1036.	1036	nordvest	Synne Husby Rostad	02.10.2014
Da57911_098	Skjell i fyll K1035 i ildsted S1036.	1036		Synne Husby Rostad	02.10.2014
Da57911_099	Ildsted S1194 i profil, med fyll K1193.	1194	nordvest	Silje Sandø Rullestad	02.10.2014
Da57911_100	Arbeidsbilde. Undersøking av kokegrop.	1350	nordvest	Dag-Øyvind Engtrø	02.10.2014
Da57911_101	Arbeidsbilde. Fjerning av kabeltrasé.	619	nordvest	Dag-Øyvind Engtrø	02.10.2014
Da57911_102	Arbeidsbilde. Fjerning av kabeltrasé.	619	vest	Dag-Øyvind Engtrø	02.10.2014
Da57911_103	Ildsted S1036 formgravd.	1036	sørvest	Synne Husby Rostad	02.10.2014
Da57911_104	Ildsted S1162 framrenset på nytt. Fyll K1161 synlig. Dyrkningslag og leirelag i profil.	1162	øst	Synne Husby Rostad	02.10.2014
Da57911_105	Ildsted S1063 i profil. Med rest av fyll K1062.	1063	nordøst	Silje Sandø Rullestad	02.10.2014
Da57911_106	Ildsted S1162 etter snitting. Rest av fyllmasser K1162, samt eldre dyrkningslag og leirelag synlig.	1162	øst	Synne Husby Rostad	03.10.2014
Da57911_107	Ildsted S1133 i profil, med rest av fyll K1132 synlig.	1133	øst	Silje Sandø Rullestad	03.10.2014
Da57911_108	Arbeidsbilde. Avdekking av siste del av feltet.		nordvest	Silje Sandø Rullestad	03.10.2014
Da57911_109	Kokegrop 1663 delvis snittet. Med rest av fyllmasse K1662 synlig. Obs! Feil tall på skiltet.	1663	vest	Silje Sandø Rullestad	03.10.2014
Da57911_110	Ildsted S1498 i plan, med fyll K1497 synlig.	1498	sørvest	Synne Husby Rostad	03.10.2014
Da57911_111	Arbeidsbilde. Raymond formidler for besøk fra VM.		nord	Silje Sandø Rullestad	03.10.2014
Da57911_112	Arbeidsbilde. Raymond formidler for besøk fra VM.		nord	Silje Sandø Rullestad	03.10.2014
Da57911_113	Kokegrop S1735 i plan, med fyll K1734.	1735	vest	Synne Husby Rostad	03.10.2014
Da57911_114	Ildsted 1780 i plan, med fyll K1779.	1780	øst	Silje Sandø Rullestad	03.10.2014
Da57911_115	Kokegrop S1735 formgravd, med unntak av det som er i feltkanten.	1735	vest	Synne Husby Rostad	03.10.2014
Da57911_116	1734 formgravd	1735	vest	Synne Husby Rostad	03.10.2014
Da57911_117	Oversiktsbilde etter avdekking av mer av steinveita.	861	nordøst	Dag-Øyvind Engtrø	03.10.2014
Da57911_118	Oversiktsbilde. Med nygravd prøvehull.	2229	nordøst	Dag-Øyvind Engtrø	03.10.2014
Da57911_119	Arbeidsbilde. Chris McLees blir orientert om framgangen.		nordøst	Dag-Øyvind Engtrø	03.10.2014
Da57911_120	Oversiktsbilde over nylig avdekket område og prøvehull.	2229	nordøst	Dag-Øyvind Engtrø	03.10.2014
Da57911_121	1780 formgravd	1780	vest	Silje Sandø Rullestad	07.10.2014
Da57911_122	Arbeidsbilde. Opprensning av røysa. Nivå 1.	200444	sørvest	Dag-Øyvind Engtrø	07.10.2014
Da57911_123	Arbeidsbilde. Opprensning av røysa. Nivå 1.	200444	vest	Dag-Øyvind Engtrø	07.10.2014
Da57911_124	Arbeidsbilde. Opprensning av røysa. Nivå 1.	200444	øst	Dag-Øyvind Engtrø	07.10.2014
Da57911_125	Arbeidsbilde. Opprensning av røysa. Nivå 1.	200444	sør	Dag-Øyvind Engtrø	07.10.2014
Da57911_126	Grøft 1969 delvis tømt. Undergrunn vises.	1969	øst	Dag-Øyvind Engtrø	07.10.2014
Da57911_127	Grøft 1969 delvis tømt. Undergrunn vises.	1969	vest	Dag-Øyvind Engtrø	07.10.2014
Da57911_128	Arbeidsbilde. Opprensning av røysa. Nivå 1.	200444	sørvest	Dag-Øyvind Engtrø	07.10.2014
Da57911_129	Arbeidsbilde. Opprensning av røysa. Nivå 1.	200444	sørøst	Dag-Øyvind Engtrø	07.10.2014
Da57911_130	Arbeidsbilde. Opprensning av røysa. Nivå 1.	200444	sør	Dag-Øyvind Engtrø	07.10.2014
Da57911_131	Grøft 1930 delvis tømt.	1930	øst	Dag-Øyvind Engtrø	07.10.2014
Da57911_132	Oversiktsbilde. Nyopprenset område vest for røysa. Med kumgrøft 202.	202	sør	Dag-Øyvind Engtrø	08.10.2014
Da57911_133	Oversiktsbilde. Nyopprenset område vest for røysa. Med kumgrøft 202. Panorama.	202	sør	Dag-Øyvind Engtrø	08.10.2014
Da57911_134	Oversiktsbilde. Nyopprenset område vest for røysa.	202	sør	Dag-Øyvind Engtrø	08.10.2014
Da57911_135	Arbeidsbilde. Fjerning av stein fra røysa er påbegynt.	202	sør	Dag-Øyvind Engtrø	08.10.2014

Filnavn	Motivbeskrivelse	Strukturnr	Sett mot	Fotograf	Dato
Da57911_136	Profilvegg i liten sjakt vest for røysa		nord	Silje Sandø Rullestad	08.10.2014
Da57911_137	Forekomst av spredte brente beinfragmenter i gravrøysa.	200128	nord	Dag-Øyvind Engtrø	09.10.2014
Da57911_138	Uttak av mikromorfologiprøver fra profilvegg.	2246	nord	Silje Sandø Rullestad	09.10.2014
Da57911_139	Arbeidsbilde. Framrensning av gravrøysa.	200444	sør	Dag-Øyvind Engtrø	09.10.2014
	Gravrøysa under framrensning. Funn av kvarts (i posene) og beinfragmenter (markert med pinner).	200128	sør	Dag-Øyvind Engtrø	09.10.2014
Da57911_140					
Da57911_141	Forekomst av spredte brente beinfragmenter i gravrøysa.	200128	sør	Dag-Øyvind Engtrø	09.10.2014
Da57911_142	Forekomst av spredte brente beinfragmenter og brent leire i gravrøysa.	200128		Dag-Øyvind Engtrø	10.10.2014
Da57911_143	Forekomst av spredte brente beinfragmenter og kullbiter i gravrøysa.	200128		Dag-Øyvind Engtrø	10.10.2014
Da57911_144	Steinrenne 861 framrenset.	861	nordvest	Synne Husby Rostad	13.10.2014
Da57911_145	Steinrenne 861 framrenset.	861	sørøst	Synne Husby Rostad	13.10.2014
Da57911_146	Steinrenne 861 framrenset.	861	sør	Synne Husby Rostad	13.10.2014
Da57911_147	Steinrenne 861 framrenset.	861	vest	Synne Husby Rostad	13.10.2014
Da57911_148	Nivå 3 i røysa er framrenset, georef-punktene blir innmålt.	200444	vest	Dag-Øyvind Engtrø	13.10.2014
	Steinene i nivå 3 er fjernet fra gravrøysa. Pinnene markerer hvor det hittil er påvist konsentrasjon av brente beinfragmenter.	200128	vest	Dag-Øyvind Engtrø	13.10.2014
Da57911_149					
Da57911_150	Steinrenne, etter fjerning av toppheller	861	nordøst	Silje Sandø Rullestad	13.10.2014
Da57911_151	Nivå 5 i gravrøysa er fremrenset.	200444	nordvest	Dag-Øyvind Engtrø	14.10.2014
Da57911_152	Nivå 5 i gravrøysa er fremrenset.	200444	vest	Dag-Øyvind Engtrø	14.10.2014
Da57911_153	Nivå 7 i gravrøysa fremrenset.	200444	vest	Dag-Øyvind Engtrø	15.10.2014
Da57911_154	Nivå 7 i gravrøysa fremrenset	200128	sørvest	Dag-Øyvind Engtrø	15.10.2014
Da57911_155	Profil gjennom sandlaget under røysa, i tømt moderne grøft.	200444	sør	Dag-Øyvind Engtrø	15.10.2014
	Påbegynt framrenset overflatenivå under sandlaget under gravrøysa. Påvist under tømt moderne grøft.	2794	øst	Dag-Øyvind Engtrø	16.10.2014
Da57911_156	Påbegynt framrenset overflatenivå under sandlaget under gravrøysa. Påvist under tømt moderne grøft.	2794	vest	Dag-Øyvind Engtrø	16.10.2014
Da57911_157					
Da57911_158	Nivå 8 i røysa framrenset. Så godt som alle steinene er fjernet.	200128	øst	Dag-Øyvind Engtrø	16.10.2014
Da57911_159	Overflatenivå under sandlaget under røysa delvis framrenset.	2794	nordøst	Dag-Øyvind Engtrø	16.10.2014
	Profil i prøvehull på nordsiden av feltet. En svak horisont med noe kull i vises på ca 75 cm dybde.	1350	nord	Dag-Øyvind Engtrø	17.10.2014
Da57911_160					
Da57911_161	Ildsted S200125 i profil. Med rest av fyllmasse K2853.	200125	nord	Silje Sandø Rullestad	20.10.2014
Da57911_162	Ildsted S200471 i profil. Med rest av fyllmasse K200473.	200125	nord	Silje Sandø Rullestad	20.10.2014
Da57911_163	Ildsted S200125 i profil. Med rest av fyllmasse K2853, og mulig ardspor.	200125	nord	Silje Sandø Rullestad	20.10.2014
Da57911_164	Arbeidsbilde. Synne snitter ildsted.		vest	Silje Sandø Rullestad	20.10.2014
Da57911_165	Ildsted S200127 i profil. Med rest av fyllmasse K2942.	200127	øst	Synne Husby Rostad	20.10.2014
Da57911_166	Ildsted S200127 i profil. Med rest av fyllmasse K2942.	200127	øst	Synne Husby Rostad	20.10.2014
Da57911_167	Bilde for fotogrammetri. Nordre del av feltet.			Raymond Sauvage	30.09.2014
Da57911_168	Bilde for fotogrammetri. Nordre del av feltet.			Raymond Sauvage	30.09.2014
Da57911_169	Bilde for fotogrammetri. Nordre del av feltet.			Raymond Sauvage	30.09.2014
Da57911_170	Bilde for fotogrammetri. Nordre del av feltet.			Raymond Sauvage	30.09.2014
Da57911_171	Bilde for fotogrammetri. Nordre del av feltet.			Raymond Sauvage	30.09.2014
Da57911_172	Bilde for fotogrammetri. Nordre del av feltet.			Raymond Sauvage	30.09.2014
Da57911_173	Bilde for fotogrammetri. Nordre del av feltet.			Raymond Sauvage	30.09.2014
Da57911_174	Bilde for fotogrammetri. Nordre del av feltet.			Raymond Sauvage	30.09.2014
Da57911_175	Bilde for fotogrammetri. Nordre del av feltet.			Raymond Sauvage	30.09.2014
Da57911_176	Bilde for fotogrammetri. Nordre del av feltet.			Raymond Sauvage	30.09.2014
Da57911_177	Bilde for fotogrammetri. Nordre del av feltet.			Raymond Sauvage	30.09.2014
Da57911_178	Bilde for fotogrammetri. Nordre del av feltet.			Raymond Sauvage	30.09.2014
Da57911_179	Bilde for fotogrammetri. Nordre del av feltet.			Raymond Sauvage	30.09.2014
Da57911_180	Bilde for fotogrammetri. Nordre del av feltet.			Raymond Sauvage	30.09.2014
Da57911_181	Bilde for fotogrammetri. Nordre del av feltet.			Raymond Sauvage	30.09.2014
Da57911_182	Bilde for fotogrammetri. Nordre del av feltet.			Raymond Sauvage	30.09.2014
Da57911_183	Bilde for fotogrammetri. Nordre del av feltet.			Raymond Sauvage	30.09.2014
Da57911_184	Bilde for fotogrammetri. Nordre del av feltet.			Raymond Sauvage	30.09.2014
Da57911_185	Bilde for fotogrammetri. Nordre del av feltet.			Raymond Sauvage	30.09.2014
Da57911_186	Bilde for fotogrammetri. Nordre del av feltet.			Raymond Sauvage	30.09.2014
Da57911_187	Bilde for fotogrammetri. Nordre del av feltet.			Raymond Sauvage	30.09.2014
Da57911_188	Bilde for fotogrammetri. Nordre del av feltet.			Raymond Sauvage	30.09.2014
Da57911_189	Bilde for fotogrammetri. Nordre del av feltet.			Raymond Sauvage	30.09.2014
Da57911_190	Bilde for fotogrammetri. Nordre del av feltet.			Raymond Sauvage	30.09.2014
Da57911_191	Bilde for fotogrammetri. Nordre del av feltet.			Raymond Sauvage	30.09.2014
Da57911_192	Bilde for fotogrammetri. Nordre del av feltet.			Raymond Sauvage	30.09.2014
Da57911_193	Bilde for fotogrammetri. Nordre del av feltet.			Raymond Sauvage	30.09.2014
Da57911_194	Bilde for fotogrammetri. Nordre del av feltet.			Raymond Sauvage	30.09.2014
Da57911_195	Bilde for fotogrammetri. Nordre del av feltet.			Raymond Sauvage	30.09.2014
Da57911_196	Bilde for fotogrammetri. Nordre del av feltet.			Raymond Sauvage	30.09.2014
Da57911_197	Bilde for fotogrammetri. Nordre del av feltet.			Raymond Sauvage	30.09.2014
Da57911_198	Bilde for fotogrammetri. Nordre del av feltet.			Raymond Sauvage	30.09.2014
Da57911_199	Bilde for fotogrammetri. Nordre del av feltet.			Raymond Sauvage	30.09.2014
Da57911_200	Bilde for fotogrammetri. Nordre del av feltet.			Raymond Sauvage	30.09.2014
Da57911_201	Bilde for fotogrammetri. Nordre del av feltet.			Raymond Sauvage	30.09.2014
Da57911_202	Bilde for fotogrammetri. Nordre del av feltet.			Raymond Sauvage	30.09.2014
Da57911_203	Bilde for fotogrammetri. Nordre del av feltet.			Raymond Sauvage	30.09.2014

Filnavn	Motivbeskrivelse	Strukturnr	Sett mot	Fotograf	Dato
Da57911_542	Bilde for fotogrammetri. Overflatenivå 2794, under røys 200444. Med ildsteder.			Dag-Øyvind Engtrø	17.10.2014
Da57911_543	Bilde for fotogrammetri. Overflatenivå 2794, under røys 200444. Med ildsteder.			Dag-Øyvind Engtrø	17.10.2014
Da57911_544	Bilde for fotogrammetri. Overflatenivå 2794, under røys 200444. Med ildsteder.			Dag-Øyvind Engtrø	17.10.2014
Da57911_545	Bilde for fotogrammetri. Overflatenivå 2794, under røys 200444. Med ildsteder.			Dag-Øyvind Engtrø	17.10.2014
Da57911_546	Bilde for fotogrammetri. Overflatenivå 2794, under røys 200444. Med ildsteder.			Dag-Øyvind Engtrø	17.10.2014
Da57911_547	Bilde for fotogrammetri. Overflatenivå 2794, under røys 200444. Med ildsteder.			Dag-Øyvind Engtrø	17.10.2014
Da57911_548	Bilde for fotogrammetri. Overflatenivå 2794, under røys 200444. Med ildsteder.			Dag-Øyvind Engtrø	17.10.2014
Da57911_549	Bilde for fotogrammetri. Overflatenivå 2794, under røys 200444. Med ildsteder.			Dag-Øyvind Engtrø	17.10.2014
Da57911_550	Bilde for fotogrammetri. Overflatenivå 2794, under røys 200444. Med ildsteder.			Dag-Øyvind Engtrø	17.10.2014
Da57911_551	Bilde for fotogrammetri. Overflatenivå 2794, under røys 200444. Med ildsteder.			Dag-Øyvind Engtrø	17.10.2014
Da57911_552	Bilde for fotogrammetri. Overflatenivå 2794, under røys 200444. Med ildsteder.			Dag-Øyvind Engtrø	17.10.2014
Da57911_553	Bilde for fotogrammetri. Overflatenivå 2794, under røys 200444. Med ildsteder.			Dag-Øyvind Engtrø	17.10.2014
Da57911_554	Bilde for fotogrammetri. Overflatenivå 2794, under røys 200444. Med ildsteder.			Dag-Øyvind Engtrø	17.10.2014
Da57911_555	Bilde for fotogrammetri. Overflatenivå 2794, under røys 200444. Med ildsteder.			Dag-Øyvind Engtrø	17.10.2014
Da57911_556	Oversiktsbilde tatt fra drone. Med røys 200444 sentralt, før opprensning.	200444	sørøst	Roger Skjelbakken	03.10.2014
Da57911_557	Oversiktsbilde tatt fra drone. Med en rekke ildsted sentralt i bildet.		vestsørves	Roger Skjelbakken	03.10.2014
Da57911_558	Oversiktsbilde tatt fra drone. Med røys 200444 sentralt, før opprensning.	200444	nord	Roger Skjelbakken	03.10.2014
Da57911_559	Oversiktsbilde tatt fra drone. Med en rekke ildsted sentralt i bildet.		øst	Roger Skjelbakken	03.10.2014
Da57911_560	Oversiktsbilde tatt fra drone. Under siste avdekking av feltet.		sørsørøst	Roger Skjelbakken	03.10.2014
Da57911_561	Oversiktsbilde tatt fra drone. Under siste avdekking av feltet.		øst	Roger Skjelbakken	03.10.2014
Da57911_562	Oversiktsbilde av hele feltet. Ortofoto generert fra 3D-modell.			Raymond Sauvage	08.10.2014
Da57911_563	Oversiktsbilde av gravrøys 200444. Nivå 1. Ortofoto generert fra 3D-modell	200444		Raymond Sauvage	07.10.2014
Da57911_564	Oversiktsbilde av gravrøys 200444. Nivå 2. Ortofoto generert fra 3D-modell	200444		Dag-Øyvind Engtrø	10.10.2014
Da57911_565	Oversiktsbilde av gravrøys 200444. Nivå 3. Ortofoto generert fra 3D-modell	200444		Dag-Øyvind Engtrø	13.10.2014
Da57911_566	Oversiktsbilde av gravrøys 200444. Nivå 4. Ortofoto generert fra 3D-modell	200444		Dag-Øyvind Engtrø	14.10.2014
Da57911_567	Oversiktsbilde av gravrøys 200444. Nivå 7. Ortofoto generert fra 3D-modell	200444		Dag-Øyvind Engtrø	15.10.2014
Da57911_568	Oversiktsbilde av overflate under gravrøys 200444. Ortofoto generert fra 3D-modell			Dag-Øyvind Engtrø	17.10.2014
Da57911_569	Oversiktsbilde av feltet siste dag.		sørøst	Åge Hojem	20.10.2014
Da57911_570	Arbeidsbilde. Dag-Øyvind formidler for besøkende fra NTNU		vest	Åge Hojem	07.10.2014
Da57911_571	Funnbilde. Brente bein, brent leire og knust kvarts fra gravrøys S200444.			Åge Hojem	14.04.2015
Da57911_572	Funnbilde. Skjell fra ildsted S1036.			Åge Hojem	14.04.2015

Vedlegg 3 - Funnliste

T26629/1-22

Dyrkningsspor/Ildsted/Kokegrop fra yngre bronsealder/førromersk jernalder/eldre romertid fra SCHIRMERS GATE 1, (403/5), TRONDHEIM K., SØR-TRØNDELAGE.

1) **Skjell** (hjerteskjell) av skjell. *Antall:* 13. *Fnr:* 1698.

Mål: Stm: 5,0 cm. *Vekt:* 65 gram.

Datering: Cal BC 355 - 275, 255 - 165, 125 - 120

Struktur: S1036 Ildsted. Skjellene funnet i toppen av strukturen.

2) **Brent leire** av brent leire. *Antall fragmenter:* 2 *Fnr:* 2784.

Mål: Stm: 0,5 cm. *Vekt:* 0,15 gram.

Datering: Cal BC 730 - 690, 660-650, 540 - 400

Struktur: S200125 Usikkert avgrenset ildsted. Med kullbiter og skjørbrente steiner.

3) **Prøve** (trekullprøve) av trekull. *Fnr:* 1409. *Vekt:* 9,1 gram.

Datering: Cal BC 355 - 275, 255 - 165, 125 - 120

Struktur: S1036 Ildsted.

4) **Prøve** (trekullprøve) av trekull. *Fnr:* 1638. *Vekt:* 2,6 gram.

Datering: Cal BC 745 - 685, 665 - 645, 550 - 400

Struktur: S1162 Ildsted

5) **Prøve** (trekullprøve) . *Fnr:* 1697. *Vekt:* 4,3 gram.

Datering: Cal BC 750 - 685, 665 - 640, 590 - 405

Struktur: S1663 Ildsted

6) **Prøve** (trekullprøve) av trekull. *Fnr:* 1826. *Vekt:* 4 gram.

Datering: Cal BC 345 - 320, 205 - 85, 75 - 55

Struktur: S1735 Kokegrop

7) **Prøve** (trekullprøve) av trekull. *Fnr:* 1827. *Vekt:* 5,7 gram.

Datering: Cal BC 40 - AD 85

Struktur: S1780 Ildsted.

8) **Prøve** (trekullprøve) av trekull. *Fnr:* 3022. *Vekt:* 2 gram.

Datering: Cal BC 510 - 395

Strukturnr: S200127 Ildsted.

9) **Prøve** (trekullprøve) av trekull. *Fnr:* 3023. *Vekt:* 4,4 gram.

Datering: Cal BC 730 - 690, 660 - 650, 540 - 400

Strukturnr: S200125 Ildsted.

10) **Prøve** (trekullprøve) av trekull. *Fnr:* 200417. *Vekt:* 2,4 gram.

Datering: Cal BC 45 - AD 75

Strukturnr: S665 Kullfleck i eldre dyrkningslag. Mulig rest av ildsted eller kokegrop.

11) **Prøve** (trekullprøve) av trekull.

Foreløpig ikke analysert kullprøve. Etter utgravningen ble kun ett ildsted i et belte av mange ildsteder sentralt på feltet datert. Denne prøven, og T26629-12, ble tatt vare på for siden å eventuelt kunne kontrollere om alle disse ildstedene stammer fra samme periode som T26629-3.

Fnr: 1413. *Vekt:* 1 gram.

Strukturnr: S1063 Ildsted.

12) **Prøve** (trekullprøve) av trekull.

Foreløpig ikke analysert kullprøve. Etter utgravningen ble kun ett ildsted i et belte av mange ildsteder sentralt på feltet datert. Denne prøven, og T26629-11, ble tatt vare på for siden å eventuelt kunne kontrollere om alle disse ildstedene stammer fra samme periode som T26629-3.

Fnr: 1700. *Vekt:* 3,2 gram.

Strukturnr: S1498 Ildsted

13) **Prøve** (trekullprøve) av trekull.

Foreløpig ikke analysert kullprøve. Prøven er tatt vare på for å kunne kontrollere om kullsjiktet er naturlig tildannet - et lignende sjikt på torget ble datert til 14 000 BP (UBA-26522) - eller har en sammenheng med de andre aktivitetssporene som ble påvist i feltet. For eksempel er det en mulig sammenheng med ildstedene under gravrøysa, som også ble påvist under (20 - 50 cm) tilsynelatende steril sand.

Vekt: 4,8 gram.

Strukturnr: O2229 Prøve tatt fra profilvegg i prøvehull O2229, under 70 cm tilsynelatende steril sand.

14) **Prøve** (makrofossilprøve) av organisk materiale. *Fnr:* 689.

Datering: Eldre Jernalder

Strukturnr: 665. Kullflekk i eldre dyrkningslag L645.

15) **Prøve** (makrofossilprøve) av organisk materiale. *Fnr:* 2486.

Datering: Førromersk Jernalder / Eldre Romertid

Eldre dyrkningslag

16) **Prøve** (makrofossilprøve) av organisk materiale. *Fnr:* 2544.

Strukturnr: 200505. Prøve tatt fra masser i lukket steinrenne K861 i grøft S200505.

17) **Prøve** (makrofossilprøve) av organisk materiale. *Fnr:* 2557.

Datering: Yngre Bronsealder / Førromersk Jernalder

Gammel markhorisont

18) **Prøve** (makrofossilprøve) av organisk materiale. *Fnr:* 2851.

Datering: Yngre Bronsealder / Førromersk Jernalder

Prøve tatt fra gammel markhorisont under sandlag under gravrøys S200444.

19) **Prøve** (pollenprøve) av jord. *Fnr:* 2777.

Datering: Eldre Romertid

Innraste siltmasser, muligens fra oversvømmelse før leireras.

20) **Prøve** (pollenprøve) av jord. *Fnr:* 2778.

Datering: Førromersk Jernalder / Eldre Romertid

Eldre dyrkningslag.

21) **Prøve** (pollenprøve) av jord. *Fnr:* 2779.

Fra undergrunn, under eldre dyrkningslag

22) **Prøve** (pollenprøve) av jord. *Fnr:* 2852.

Datering: Bronsealder / Førromersk Jernalder

Fra gammel markhorisont under sandlag under gravrøys S200444.

T26630/1-56

Grav fra yngre bronsealder/førromersk jernalder fra SCHIRMERS GATE 1, (403/5), TRONDHEIM K., SØR-TRØNDELAGE.

1) **Osteologisk materiale** (brent humanosteologisk) av bein. *Fnr:* 200412. *Vekt:* 206 gram.

Datering: Cal BC 480 - 390

Strukturnr: S200444 Funnet i L200128 i gravrøys S200444. Vasket ut fra bøtter med masser fra laget. Var spredt over hele laget.

2) **Brent leire** av brent leire.

Mange små fragmenter av brent leire

Fnr: 200413.

Mål: Stm: 1,0 cm. *Vekt:* 0,15 gram.

Datering: Cal BC 480 - 390

Strukturnr: S200444 Funnet i L200128 i gravrøys S200444. Vasket ut fra bøtter med masser fra laget. Var spredt over hele laget.

3) **Avslag** (medioavslag) av kvarts. *Fnr:* 2224. *Vekt:* 9,5 gram.

Datering: Cal BC 480 - 390

Strukturnr: S200444 Funnet i L200128 i gravrøys S200444.

4) **Avslag** (medioavslag) av kvarts. *Fnr:* 2250. *Vekt:* 30 gram.

Datering: Cal BC 480 - 390

Strukturnr: S200444 Funnet i L200128 i gravrøys S200444.

5) **Diagnostisk avslag** (flateretusjeringsavslag) av kvarts. *Antall:* 109.

Avslag, muligens flateretusjeringsavslag. Disse er løsfunn som ble samlet opp delvis i felt og delvis i etterarbeidet under utvasking av jordprøver.

Fnr: 200549.

Mål: Stm: 1,5 cm. *Vekt:* 15 gram.

Datering: Cal BC 480 - 390

Strukturnr: S200444 Funnet i L200128 i gravrøys S200444. Løsfunn.

6) **Fragment** av kvarts. *Fnr:* 200541.

Mål: L: 3,0 cm. *Vekt:* 2 gram.

Datering: Cal BC 480 - 390

Strukturnr: S200444 Funnet i L200128 i gravrøys S200444.

7) **Fragment** av kvarts. *Fnr:* 2477.

Mål: L: 5,0 cm. *Vekt:* 5 gram.

Datering: Cal BC 480 - 390

Strukturnr: S200444 Funnet i L200128 i gravrøys S200444.

8) **Fragment** av kvarts. *Fnr:* 200545. *Vekt:* 16 gram.

Datering: Cal BC 480 - 390

Strukturnr: S200444 Funnet i L200128 i gravrøys S200444.

9) **Fragment** av kvarts. *Fnr:* 200547. *Vekt:* 4 gram.

Datering: Cal BC 480 - 390

Strukturnr: S200444 Funnet i L200128 i gravrøys S200444.

10) **Fragment** av kvarts. *Fnr:* 200543. *Vekt:* 4 gram.

Datering: Cal BC 480 - 390

Strukturnr: S200444 Funnet i L200128 i gravrøys S200444.

11) **Fragment** av kvarts. *Antall:* 269.

Disse er løsfunn som ble samlet opp delvis i felt og delvis i etterarbeidet under utvasking av jordprøver.

Fnr: 200551. *Vekt:* 207 gram.

Datering: Cal BC 480 - 390

Strukturnr: S200444 Funnet i L200128 i gravrøys S200444. Løsfunn.

12) **Annet ubearbeidet råstoff** av kvarts.

Kvartsbit med skarpe kanter. Kan være sprukket opp etter slag, varmepåvirkning, eller av naturlig årsak.

Fnr: 2225. *Vekt:* 189 gram.

Datering: Cal BC 480 - 390

Strukturnr: 200444 Gravrøys

13) **Annet ubearbeidet råstoff** av kvarts.

Kvartsbit med skarpe kanter. Kan være sprukket opp etter slag, varmepåvirkning, eller av naturlig årsak.

Fnr: 2226. *Vekt:* 35 gram.

Datering: Cal BC 480 - 390

Strukturnr: 200444 Gravrøys

14) **Annet ubearbeidet råstoff** av kvarts.

Kvartsbit med skarpe kanter. Kan være sprukket opp etter slag, varmepåvirkning, eller av naturlig årsak.

Fnr: 2227. *Vekt:* 45 gram.

Datering: Cal BC 480 - 390

Strukturnr: 200444 Gravrøys

15) **Annet ubearbeidet råstoff** av kvarts.

Kvartsbit med skarpe kanter. Kan være sprukket opp etter slag, varmepåvirkning, eller av naturlig årsak.

Fnr: 2228. *Vekt:* 17 gram.

Datering: Cal BC 480 - 390

Strukturnr: 200444 Gravrøys

16) **Annet ubearbeidet råstoff** av kvarts.

Hadde ingen "ferske" skarpe kanter, i motsetning til de fleste andre kvartsfunnene i laget. Antas dermed å være sikrere naturlig formet enn disse.

Fnr: 2244. *Vekt:* 39 gram.

Datering: Cal BC 480 - 390

Strukturnr: 200444

17) **Annet ubearbeidet råstoff** av kvarts.

Kvartsbit med skarpe kanter. Kan være sprukket opp etter slag, varmepåvirkning, eller av naturlig årsak.

Fnr: 2245. *Vekt:* 43 gram.

Datering: Cal BC 480 - 390

Strukturnr: 200444 Gravrøys

18) **Annet ubearbeidet råstoff** av kvarts. *Antall:* 2.

Kvartsbiter med skarpe kanter. Kan være sprukket opp etter slag, varmepåvirkning, eller av naturlig årsak.

Fnr: 2342. *Vekt:* 18 gram.

Datering: Cal BC 480 - 390

Strukturnr: 200444 Gravrøys

19) **Annet ubearbeidet råstoff** av kvarts.

Kvartsbit med skarpe kanter. Kan være sprukket opp etter slag, varmepåvirkning, eller av naturlig årsak.

Fnr: 2343. *Vekt:* 5 gram.

Datering: Cal BC 480 - 390

Strukturnr: 200444 Gravrøys

20) **Annet ubearbeidet råstoff** av kvarts.

Kvartsbit med skarpe kanter. Kan være sprukket opp etter slag, varmepåvirkning, eller av naturlig årsak.

Fnr: 2344. *Vekt:* 15 gram.

Datering: Cal BC 480 - 390

Strukturnr: 200444 Gravrøys

21) **Annet ubearbeidet råstoff** av kvarts.

Kvartsbit med skarpe kanter. Kan være sprukket opp etter slag, varmepåvirkning, eller av naturlig årsak.

Fnr: 2345. *Vekt:* 36 gram.

Datering: Cal BC 480 - 390

22) **Annet ubearbeidet råstoff** av kvarts.

Kvartsbit med skarpe kanter. Kan være sprukket opp etter slag, varmepåvirkning, eller av naturlig årsak.

Fnr: 2346. *Vekt:* 16 gram.

Datering: Cal BC 480 - 390

Strukturnr: 200444 Gravrøys

23) **Annet ubearbeidet råstoff** av kvarts.

Kvartsbit med skarpe kanter. Kan være sprukket opp etter slag, varmepåvirkning, eller av naturlig årsak.

Fnr: 2476. *Vekt:* 21 gram.

Datering: Cal BC 480 - 390

Strukturnr: 200444 Gravrøys

24) **Annet ubearbeidet råstoff** av kvarts.

Kvartsbit med skarpe kanter. Kan være sprukket opp etter slag, varmepåvirkning, eller av naturlig årsak.

Fnr: 2478. *Vekt:* 5 gram.

Datering: Cal BC 480 - 390

25) **Annet ubearbeidet råstoff** av kvarts.

Kvartsbit med skarpe kanter. Kan være sprukket opp etter slag, varmepåvirkning, eller av naturlig årsak.

Fnr: 2479. *Vekt:* 1,8 gram.

Datering: Cal BC 480 - 390

Strukturnr: 200444 Gravrøys

26) **Annet ubearbeidet råstoff** av kvarts. *Antall: 2.*

Kvartsbiter med skarpe kanter. Kan være sprukket opp etter slag, varmepåvirkning, eller av naturlig årsak.

Fnr: 2480. Vekt: 56 gram.

Datering: Cal BC 480 - 390

Strukturnr: 200444 Gravrøys

27) **Annet ubearbeidet råstoff** av kvarts. *Antall: 2.*

Kvartsbiter med skarpe kanter. Kan være sprukket opp etter slag, varmepåvirkning, eller av naturlig årsak.

Fnr: 2481. Vekt: 37 gram.

Datering: Cal BC 480 - 390

Strukturnr: 200444 Gravrøys

28) **Annet ubearbeidet råstoff** av kvarts.

Kvartsbit med skarpe kanter. Kan være sprukket opp etter slag, varmepåvirkning, eller av naturlig årsak.

Fnr: 2483. Vekt: 17,7 gram.

Datering: Cal BC 480 - 390

Strukturnr: 200444 Gravrøys

29) **Annet ubearbeidet råstoff** av kvarts.

Kvartsbit med skarpe kanter. Kan være sprukket opp etter slag, varmepåvirkning, eller av naturlig årsak.

Fnr: 2484. Vekt: 8,2 gram.

Datering: Cal BC 480 - 390

Strukturnr: 200444 Gravrøys

30) **Annet ubearbeidet råstoff** av kvarts.

Kvartsbit med skarpe kanter. Kan være sprukket opp etter slag, varmepåvirkning, eller av naturlig årsak.

Fnr: 2485. Vekt: 20 gram.

Datering: Cal BC 480 - 390

Strukturnr: 200444 Gravrøys

31) **Annet ubearbeidet råstoff** av kvarts.

Kvartsbit med skarpe kanter. Kan være sprukket opp etter slag, varmepåvirkning, eller av naturlig årsak.

Fnr: 2507. *Vekt:* 105 gram.

Datering: Cal BC 480 - 390

Strukturnr: 200444 Gravrøys

32) **Annet ubearbeidet råstoff** av kvarts. *Antall:* 2.

Kvartsbiter med skarpe kanter. Kan være sprukket opp etter slag, varmepåvirkning, eller av naturlig årsak.

Fnr: 2508. *Vekt:* 10,5 gram.

Datering: Cal BC 480 - 390

Strukturnr: 200444 Gravrøys

33) **Annet ubearbeidet råstoff** av kvarts.

Kvartsbit med skarpe kanter. Kan være sprukket opp etter slag, varmepåvirkning, eller av naturlig årsak.

Fnr: 2509. *Vekt:* 14 gram.

Datering: Cal BC 480 - 390

Strukturnr: 200444 Gravrøys

34) **Annet ubearbeidet råstoff** av kvarts.

Kvartsbit med skarpe kanter. Kan være sprukket opp etter slag, varmepåvirkning, eller av naturlig årsak.

Fnr: 2510. *Vekt:* 21 gram.

Datering: Cal BC 480 - 390

Strukturnr: 200444 Gravrøys

35) **Annet ubearbeidet råstoff** av kvarts. *Antall:* 2.

Kvartsbiter med skarpe kanter. Kan være sprukket opp etter slag, varmepåvirkning, eller av naturlig årsak.

Fnr: 2511. *Vekt:* 14 gram.

Datering: Cal BC 480 - 390

Strukturnr: 200444 Gravrøys

36) **Annet ubearbeidet råstoff** av kvarts. *Antall:* 6.

Kvartsbiter med skarpe kanter. Kan være sprukket opp etter slag, varmepåvirkning, eller av naturlig årsak.

Fnr: 2512. *Vekt:* 83 gram.

Datering: Cal BC 480 - 390

Strukturnr: 200444 Gravrøys

37) **Annet ubearbeidet råstoff** av kvarts.

Kvartsbit med skarpe kanter. Kan være sprukket opp etter slag, varmepåvirkning, eller av naturlig årsak.

Fnr: 2513. *Vekt:* 28 gram.

Datering: Cal BC 480 - 390

Strukturnr: 200444 Gravrøys

38) **Annet ubearbeidet råstoff** av kvarts.

Kvartsbit med skarpe kanter. Kan være sprukket opp etter slag, varmepåvirkning, eller av naturlig årsak.

Fnr: 2514. *Vekt:* 24,4 gram.

Datering: Cal BC 480 - 390

Strukturnr: 200444 Gravrøys

39) **Annet ubearbeidet råstoff** av kvarts.

Kvartsbit med skarpe kanter. Kan være sprukket opp etter slag, varmepåvirkning, eller av naturlig årsak.

Fnr: 2515. *Vekt:* 6,6 gram.

Datering: Cal BC 480 - 390

Strukturnr: 200444 Gravrøys

40) **Annet ubearbeidet råstoff** av kvarts.

Kvartsbit med skarpe kanter. Kan være sprukket opp etter slag, varmepåvirkning, eller av naturlig årsak.

Fnr: 2516. *Vekt:* 14,3 gram.

Datering: Cal BC 480 - 390

Strukturnr: 200444 Gravrøys

41) **Annet ubearbeidet råstoff** av kvarts.

Kvartsbit med skarpe kanter. Kan være sprukket opp etter slag, varmepåvirkning, eller av naturlig årsak.

Fnr: 2547. *Vekt:* 11,8 gram.

Datering: Cal BC 480 - 390

Strukturnr: 200444 Gravrøys

42) **Annet ubearbeidet råstoff** av kvarts.

Kvartsbit med skarpe kanter. Kan være sprukket opp etter slag, varmepåvirkning, eller av naturlig årsak.

Fnr: 2548. *Vekt:* 7,3 gram.

Datering: Cal BC 480 - 390

Strukturnr: 200444 Gravrøys

43) **Annet ubearbeidet råstoff** av kvarts.

Kvartsbit med skarpe kanter. Kan være sprukket opp etter slag, varmepåvirkning, eller av naturlig årsak.

Fnr: 2551. *Vekt:* 19,3 gram.

Datering: Cal BC 480 - 390

Strukturnr: 200444 Gravrøys

44) **Annet ubearbeidet råstoff** av kvarts.

Hadde ingen "ferske" skarpe kanter, i motsetning til de fleste andre kvartsfunnene i laget. Antas dermed å være sikrere naturlig formet enn disse.

Fnr: 2552. *Vekt:* 6,3 gram.

Datering: Cal BC 480 - 390

Strukturnr: 200444 Gravrøys

45) **Annet ubearbeidet råstoff** av kvarts.

Kvartsbit med skarpe kanter. Kan være sprukket opp etter slag, varmepåvirkning, eller av naturlig årsak.

Fnr: 2554. *Vekt:* 12,1 gram.

Datering: Cal BC 480 - 390

Strukturnr: 200444 Gravrøys

46) **Annet ubearbeidet råstoff** av kvarts.

Kvartsbit med skarpe kanter. Kan være sprukket opp etter slag, varmepåvirkning, eller av naturlig årsak.

Fnr: 2555. *Vekt:* 7,7 gram.

Datering: Cal BC 480 - 390

Strukturnr: 200444 Gravrøys

47) **Annet ubearbeidet råstoff** av kvarts.

Kvartsbit med skarpe kanter. Kan være sprukket opp etter slag, varmepåvirkning, eller av naturlig årsak.

Fnr: 2558. *Vekt:* 21,3 gram.

Datering: Cal BC 480 - 390

Strukturnr: 200444 Gravrøys

48) **Annet ubearbeidet råstoff** av kvarts.

Kvartsbit med skarpe kanter. Kan være sprukket opp etter slag, varmepåvirkning, eller av naturlig årsak.

Fnr: 2764. *Vekt:* 29,9 gram.

Datering: Cal BC 480 - 390

Strukturnr: 200444 Gravrøys

49) **Annet ubearbeidet råstoff** av kvarts.

Kvartsbit med skarpe kanter. Kan være sprukket opp etter slag, varmepåvirkning, eller av naturlig årsak.

Fnr: 2765. *Vekt:* 20 gram.

Datering: Cal BC 480 - 390

Strukturnr: 200444 Gravrøys

50) **Annet ubearbeidet råstoff** av kvarts.

Kvartsbit med skarpe kanter. Kan være sprukket opp etter slag, varmepåvirkning, eller av naturlig årsak.

Fnr: 2766. *Vekt:* 53,8 gram.

Datering: Cal BC 480 - 390

Strukturnr: 200444 Gravrøys

51) **Annet ubearbeidet råstoff** av kvarts. *Antall:* 3.

Kvartsbit med skarpe kanter. Kan være sprukket opp etter slag, varmepåvirkning, eller av naturlig årsak.

Fnr: 2776. *Vekt:* 448 gram.

Datering: Cal BC 480 - 390

Strukturnr: 200444 Gravrøys

52) **Annet ubearbeidet råstoff** av kvarts.

Kvartsbit med skarpe kanter. Kan være sprukket opp etter slag, varmepåvirkning, eller av naturlig årsak.

Fnr: 200531. *Vekt:* 6,5 gram.

Datering: Cal BC 480 - 390

Strukturnr: 200444 Gravrøys

53) **Annet ubearbeidet råstoff** av kvarts. *Antall:* 13.

Kvartsbit med skarpe kanter. Kan være sprukket opp etter slag, varmepåvirkning, eller av naturlig årsak. Disse er løsfunn som ble samlet opp delvis i felt og delvis i etterarbeidet under utvasking av jordprøver.

Fnr: 200414. *Vekt:* 319 gram.

Datering: Cal BC 480 - 390

Strukturnr: 200444 Gravrøys

54) **Prøve** av trekull.

Er analysert

Fnr: 2546.

Datering: AD 420 - 575

Strukturnr: S200444

55) **Prøve** av trekull.

Er ikke analysert. Prøven er tatt fra et brannflak. En annen kullprøve fra laget er analysert, men resultatet er vurdert til å måtte være feil.

Fnr: 200570. *Vekt:* 0,3 gram.

Strukturnr: S200444 Brannflak i gravrøys.

56) **Prøve** (makrofossilprøve) av jord.

Foreløpig ikke analysert.

Fnr: 2545.

Strukturnr: S200444

Vedlegg 4 - Kontekstliste		Schirmers gate 1		
KNR	BESKRIVELSE	Fase	Under	Over
200	Moderne lag bestående av torv, omrotede moderne masser og utjevningssand.	Fase 7	246, 290, 397, 620	233, 297, 634, 1929, 1968, 200462
201	Kum i kumgrøft S202	Fase 6	345	202
202	Kutt for kumgrøft S202	Fase 6	201, 987	306
233	Fyll i mulig avfallsgrop S234	Fase 6	200	234
234	Kutt for mulig avfallsgrop S234	Fase 6	233	464
239	Fyll i moderne grøft S240	Fase 6	255	240
240	Kutt for moderne grøft S240	Fase 6	239	464
245	Fyll i nordligste registreringssjakt S246	Fase 8	T	246
246	Kutt for nordliste registreringssjakt S246	Fase 8	245	200
254	Fyll i moderne grøft S255	Fase 6	298	255
255	Kutt for moderne grøft S255	Fase 6	254	239, 270
270	Fyll i moderne grop S271	Fase 6	255	271
271	Kutt for moderne grop S271	Fase 6	270	306, 776, 200428
289	Fyll i midterste registreringssjakt S290	Fase 8	T	290
290	Kutt for midterste registreringssjakt S290	Fase 8	289	200
297	Fyll i moderne grøft S298	Fase 6	200	298
298	Kutt for moderne grøft S298	Fase 6	297	254
306	Fyll i moderne grøft S307	Fase 6	202, 271	307
307	Kutt for moderne grøft S307	Fase 6	306	717, 1256
345	Fyll i kumgrøft S202	Fase 6	1930	201, 987
380	Fyll i moderne grop S381	Fase 6	1930	381
381	Kutt for moderne grop S381	Fase 6	380	464
396	Fyll i sørligste registreringssjakt S397	Fase 8	T	397
397	Kutt for sørligste registreringssjakt S397	Fase 8	396	200
405	Moderne lag med murstein og rødbrent tegl, under redeponert leire. Redeponeringen kan ha skjedd i forbindelse med graving av kloakkgrøft S944 eller grøft for steinrenne, S200446.	Fase 6	944	200448
418	Kutt for moderne grop S418	Fase 6	200428	464
464	Leirelag	Fase 5	234, 240, 381, 418, 635, 718, 777, 1257, 1969, 200446	200049
619	Fyll i kabeltrasé S620	Fase 8	T	620
620	Kutt for kabeltrasé S620. Traseén ble ikke fjernet før strømkabelen var erstattet.	Fase 8	619	200
634	Fyll i avskrevet struktur S635	Fase 6	200	635
635	Kutt for avskrevet struktur S635	Fase 6	634	464
643	Fyll i kullflekk S644	Fase 4	200049	644
644	Kutt for kullflekk S644	Fase 4	643	645

KNR	BESKRIVELSE	Fase	Under	Over
645	Eldre dyrkningslag	Fase 3	644, 665, 1780, 200425	1035, 1062, 1079, 1132, 1161, 1193, 1226, 1276, 1297, 1315, 1414, 1497, 1662, 1734
664	Fyll i kullfleck S665	Fase 4	200049	665
665	Kutt for kullfleck S665	Fase 4	664	645
698	Fyll i kullfleck S200425. Utydelig struktur. En samling steiner i en radius på ca 90 cm.	Fase 4	200049	200425
717	Fyll i moderne grop S718. Jernbeslått og steinfylt fundament. Mange tynne røtter innimellom de runde steinene. Leire i bunn.	Fase 6	307	718
718	Kutt for moderne grop S718. Rundt, tilnærmet flat bunn.	Fase 6	717	464
776	Fyll i moderne grop S777. Jernbeslått og steinfylt fundament. Fyll av steiner og røtter. Tømming avbrutt på grunn av steinharde vegger og fyllmasse.	Fase 6	271	777
777	Kutt for moderne grop S777. Rundt.	Fase 6	776	464
783	Nedre del av kutt 271 for moderne grop S271	Fase 6		
801	Nedre del av kutt 271 for moderne grop S271	Fase 6		
822	Nedre del av kutt 271 for moderne grop S271	Fase 6		
861	Steinrenne - Konstruksjon i steinrennegrøft S200446	Fase 6	200448	200446
900	Bevart markoverflate. Mørkebrunt, humøst sandlag. Veldig tynt, kun ca 0,5 cm. Følger det opprinnelige terrenget. Følger også overflaten ganske høyt på røysa.	Fase 1 - 4	200049	997
943	Fyll i kloakkgrøft S944. Omrotaet blanding av leire, sand og moderne masser.	Fase 6	200462	974
944	Kutt for kloakkgrøft S944. Nesten loddrette vegger	Fase 6	974	405
974	Kloakkrør (konstruksjon) i kloakkgrøft S944	Fase 6	943	944
987	Trerenne (konstruksjon) i kumgrøft S202. Laget av sammenspikrede planker. Firkantet og hult tverrsnitt. Har gått tvers gjennom hele feltet.	Fase 6	345	202
997	Øverste del av steinpakning i gravrøys S200444	Fase 1	900	200128
1035	Fyll i ildsted S1036. Svært kullholdig sand. Veldig mange skjell, konsentrert i midten av strukturen. Skjellene var ganske synlige i toppen av strukturen, men lå også tett pakket gjennom laget. En del skjørbrente steiner.	Fase 2	645	1036
1036	Kutt for ildsted S1036. Amøbeforment i plan. Ujevn, men relativt flat bunn. Noen forsenkninger, men ikke tydelig kutt i sanden. Lå inntil ildsted S1498, noe usikkert skille i forhold til denne.	Fase 2	1035	UG
1062	Fyll i ildsted S1063. Kullblandet sand med noen skjørbrente steiner.	Fase 2?	645	1063
1063	Kutt for ildsted S1063. Dybde fra 0,5 - 5 cm.	Fase 2?	1062	UG
1079	Fyll i ildsted S1080. Kullholdig sand med noen skjørbrente steiner. Ikke veldig tydelig avgrenset mot undergrunnen, men noe mørkere og mer kullholdig.	Fase 2?	645	1080
1080	Kutt for ildsted S1080. Rektangulært, noe uklar avgrensning mot S1133 i sør.	Fase 2?	1079	UG
1132	Fyll i ildsted S1133. Kullblandet sand med noen skjørbrente steiner.	Fase 2?	645	1133
1133	Kutt for ildsted S1133. Ujevn form. Antatt lengde: 107 cm. Dybde: 1 - 6 cm. Uklart avgrenset mot S1080 i nord og S1194 i sør.	Fase 2?	1132	UG
1161	Fyll i ildsted S1162. Tykk svart kullholdig sand, med mange skjørbrente steiner. Kanskje halve strukturen tømt, resten utenfor feltavgrensningen.	Fase 1	645	1162

KNR	BESKRIVELSE	Fase	Under	Over
1162	Kutt for ildsted S1162. Rundaktig halvdel synlig, resten utenfor feltgrense. Flat bunn. Dybde: 5 - 10 cm.	Fase 1	1161	UG
1193	Fyll i ildsted S1194. Kullholdig sand med kullspetter og noen skjørbrente steiner.	Fase 2?	645	1194
1194	Kutt for ildsted S1194. Ujevn form. Antatt lengde: 105 cm. Dybde: 0,5 - 4 cm. Uklart avgrenset mot S1133 i nord.	Fase 2?	1193	UG
1226	Fyll i ildsted S1227. Utydelig. 5-6 skjørbrente steiner og spredte kullbiter.	Fase 2?	645	1227
1227	Kutt for ildsted S1227	Fase 2?	1226	UG
1256	Fyll i moderne grop S1257	Fase 6	307	1257
1257	Kutt for moderne grop S1257	Fase 6	1256	464
1276	Fyll i avskrevet struktur S1277	Fase 2?	645	1277
1277	Kutt for avskrevet struktur S1277	Fase 2?	1276	UG
1297	Fyll i ildsted S1298	Fase 2?	645	1298
1298	Kutt for ildsted S1298	Fase 2?	1297	UG
1315	Fyll i ildsted S1316. Fet humøs sand med mye kull i. Også en del skjell og skjørbrente steiner.	Fase 2?	645	1316
1316	Kutt for ildsted S1316. Jevnt flat bunn, grunt men noe dypere til høyre i snittet. Noe uklar avgrensning mot S1415 i nord.	Fase 2?	1315	UG
1350	Redeponert undergrunnsand i gravrøys S200444.	Fase 1	2559	2853, 2942, 200473
1414	Fyll i ildsted S1415. Kullblandet sand med mange skjørbrente steiner i. Tykt kullag mellom steinene. Noen skjellrester.	Fase 2?	645	1415
1415	Kutt for ildsted S1415. Avlangt i plan. flatt, uklart avgrenset i forhold til andre strukturer. Tydelige ardspor i undergrunnen under ildstedet. Noe uklar avgrensning mot S1316 i sør.	Fase 2?	1414	UG
1497	Fyll i ildsted S1498	Fase 2?	645	1498
1498	Kutt for ildsted S1498	Fase 2?	1497	UG
1662	Fyll i kokegrop S1663. Gråsvart, kullholdig sand. En del skjørbrente steiner. Tydelig kullag i bunnen. Gropa ble ikke tømt, da den delen av strukturen som var bevart etter avdekking forsvant utenfor feltkanten.	Fase 1	645	1663
1663	Kutt for kokegrop S1663. Ujevn form. Mesteparten av strukturen utenfor feltkant. Antatt diameter: ca 70 cm.	Fase 1	1662	UG
1734	Fyll i kokegrop 1735. Tettpakket med runde steiner, og et tykt kullag rundt steinene og i bunn. De fleste steinene er ganske store, 15 - 20 cm. Først nesten usynlig i plan, kun noe kull og store steiner synlig. Under ca 10 cm eldre dyrkningslag (som ikke var helt bortrenset) ble strukturen til en mye større og tydelig kokegrop.	Fase 2	645	1735
1735	Kutt for kokegrop S1735. Rundoval i plan. Halvkuleformet i profil. Skrånende til buede sider. Dybde: Ca 20 cm. Størrelse: Ca 65 x 75 cm.	Fase 2	1734	UG
1779	Fyll i ildsted S1780. Kompakt kullag med en samling skjørbrente stein i midten. Noe gul silt på og rundt steinene.	Fase 4	200049	1780
1780	Kutt for ildsted S1780. Utydelig form i plan. Relativt flat og grunn. På det meste 5 cm dyp. Ikke nedgravd.	Fase 4	1779	L645?
1929	Fyll i stor moderne grøft S1930	Fase 6	200	1930
1930	Kutt for stor moderne grøft S1930	Fase 6	1929	345, 380
1968	Fyll i moderne grøft S1969. Omrotede moderne masser.	Fase 6	200	1969
1969	Kutt for moderne grøft S1969.	Fase 6	1668	464
2029	Nedre del av kutt 381 for stor moderne grop S381	Fase 6		
2559	Rest av steinring (konstruksjon) i gravrøys S200444. 9 - 13 større steiner tolket som rest av en indre hellelagt sirkel i røysa. De som mangler for å fullføre sirkelen på sørsiden kan være rast ned skråningen på et tidspunkt.	Fase 1	200465	1350
2794	Gammelt overflatelag, under ildsted under røysa. Noe humøs sand, med spredte kullbiter i.	Fase 1	200125, 200127, 200471	UG

KNR	BESKRIVELSE	Fase	Under	Over

Vedlegg 5 - Struktur- og lagliste

Schirmers gate 1

NR	Fase	Tolkning	Beskrivelse	Består av	Under	Over	Lengde	Bredde	Dybde
L 200	7	Lag	Lag bestående av torv, omrotede moderne fyllmasser og utjevningssand. Ca en halv meter tykt.	K200	S246, S290, S397, S620	S234, S298, S635, S1930, S1969, L200462	5509	1555	50
S 202	6	Grøft	Grøft for kum, med tilhørende steinfylte grøfter for lufting, og trerenner. Kummen var også bevart. Ble ikke nærmere undersøkt.	KE201, K202, K345, K987, K200459	S1930	S307	1146	260	
S 234	6	Mulig avfallsgrop	Rektangulær grop med tegl og ubrente bein i toppen. Antatt avfallsgrop fra 1800-tallet. Ble ikke nærmere undersøkt.	K233, K234	L200	L464	121	61	
S 240	6	Grøft	Grøft med moderne fyllmasser. Ble ikke undersøkt nærmere.	K239, K240	S255	L464	399	42	
S 246	8	Grøft	Den nordligste av de tre registreringsjaktene fra 2013.	K245, K246	T	L200	971	396	
S 255	6	Grøft	Grøft med moderne fyllmasser. Ble ikke undersøkt nærmere.	K254, K255	S298	S240, S271	2807	99	
S 271	6	Grop	Stor grop med moderne fyllmasser. Ble ikke undersøkt nærmere.	K270, K271, K783, K801, K822	S255	S307, S418, S777	2120	686	
S 290	8	Grøft	Den midterste av de tre registreringsjaktene fra 2013. Var gravd ned til og gjennom undergrunnen.	K289, K290, K200042	T	L200	412	302	
S 298	6	Grøft	Grøft med moderne fyllmasser. Ble ikke undersøkt nærmere.	K297, K298	L200	S255	1560	40	
S 307	6	Grøft	Grøft med moderne fyllmasser. Ble ikke undersøkt nærmere.	K306, K307	S202, S271	S718, S1256	4134	240	
S 381	6	Grop	Stor grop med moderne fyllmasser. Ble ikke undersøkt nærmere.	K380, K381, K2029	S1930	L464	479	422	
S 397	8	Grøft	Den sørligste av de tre registreringsjaktene. Har kuttet noe av gravrøysa.	K396, K397	T	L200	1247	302	
L 405	6	Lag	Spredning med brent tegl og murstein, under redeponert leire. Redeponeringen kan ha skjedd i forbindelse med graving av S944 og/eller S200446.	K405	S944	S200446	756	321	
S 418	6	Grop	Stor grop med moderne fyllmasser. Ble ikke undersøkt nærmere.	K418, K200428	S271	L464	1007	458	
L 464	5	Lag	Gråblå leire. Deponert over store deler av Nidarneset etter et ras som skal ha gått i Eldre Romertid. Laget var stort sett 1 - 1, 5 meter tykt på feltet, men var opp til 3, 5 meter tykt i sørenden av feltet.	K464	S202, S234, S240, S307, S381, S418, S635, S718, S777, S1257, S1969, S200446	L200049	5496	1397	350
S 620	8	Grøft	Moderne kabeltrasé for strøm. Var i bruk til halvveis ut i utgravningen.	K619, K620	T	L200	1047	50	
S 635	6	Avskrevet	Noe ujevnt rund grop med svært humøst sandfyll. Antagelig spor av en rot.	K634, K635	L200	L464	92	71	
S 644	4	Kullflekk	Veldig tynt kullag, trolig rest av overpløyd ildsted eller kokegrop. Uklart definert i plan, og ingen klar nedgravning. En håndfull spredte skjørbrente steiner.	K643, K644	L200049	L645	80	80	3

NR	Fase	Tolkning	Beskrivelse	Består av	Under	Over	Lengde	Bredde	Dybde
L 645	3	Eldre dyrkningslag	Mørkt til lysebrunt humøst sandlag, mellom 5 og 10 cm tykt. En kullprøve fra dette laget, tatt under registreringen, er datert til Cal BC 110 - AD 30, og Cal AD 40 - 50 (Beta-359681).	K645	S644, S665, S1780, S200425	S1036, S1080, S1133, S1162, S1194, S1227, S1277, S1298, S1316, S1415, S1498, S1663, S1735	4000	1134	10
S 665	4	Kullflekk	Veldig tynt kullag, trolig rest av overpløyd ildsted eller kokegrop. Uklart definert i plan, og ingen klar nedgravning. Noen få skjørbrente steiner. Kullprøve er datert til Cal BC 45 - AD 75 (Beta-401530).	K664, K665	L200049	L645	172	130	3
S 718	6	Grop	Rundt jernbeskodd og steinfylt fundament. Helt lik S777 og S1256, og helt sikkert samtidig med disse.	K717, K718	S307	L464	33	33	30
S 777	6	Grop	Rundt jernbeskodd og steinfylt fundament. Helt lik S718 og S1256, og helt sikkert samtidig med disse.	K776, K777	S271	L464	26	26	27
L 900	1	Lag	Mørkebrunt, humøst sandlag. Tolket som gammel markoverflate. Ca 0,5 cm tykt. Fulgte det opprinnelige terrenget, og ganske høyt opp på siden av røysa. Grøft med kloakkrør, fylt av omrotede masser og redeponert	K900	L200049	S200444	1156	1059	0,5
S 944	6	Grøft	undergrunnsmasser. Delvis tømt. Usikker avslutning mot nord. Ikke synlig etter avdekking av leirelaget, på grunn av L200462.	K943, K944, K974	L200462	L405	577	107	
S 1036	2	Ildsted	Uformelig i plan. Ujevn, men relativt flat bunn. Noen forsenkninger, men ser ikke ut til å ha vært skjært ned i undergrunn. Fyllmassen besto av svært kullholdig sand, med mange hjerteskjell og noen skjørbrente steiner i. Skjellene var konsentrert i midten av strukturen. Kullprøve er datert til Cal BC 355 - 275, 255 - 165, 125 - 120 (Beta-401521).	K1035, K1036	L645	UG	173	111	15
S 1063	2*	Ildsted	Rest av ildsted. Kullblandet sand med noen få skjørbrente steiner. Dybde: 0,5 - 5 cm. Plassert i Fase 2 på grunn av nærhet til strukturer datert til denne tiden.	K1062, K1063	L645	UG	97	75	5
S 1080	2*	Ildsted	Nesten rektangulær form i plan, med uklar avgrensning mot S1133 i sør. Fyllmassen besto av kullholdig sand med en del skjørbrente små steiner. Grunn, ser ikke ut til å være nedgravd i undergrunn. Plassert i Fase 2 på grunn av nærhet til strukturer datert til denne tiden.	K1079, K1080	L645	UG	167	73	4
S 1133	2*	Ildsted	Ujevn form, og noe uklar avgrensning mot S1080 i nord og S1194 i sør. Besto av kullblandet sand med en del skjørbrente steiner. Grunn, ser ikke ut til å være nedgravd i undergrunn. Lengde: Ca 107 cm. Dybde: 1 - 6 cm. Plassert i Fase 2 på grunn av nærhet til strukturer datert til denne tiden.	K1132, K1133	L645	UG	107	69	6

NR	Fase	Tolkning	Beskrivelse	Består av	Under	Over	Lengde	Bredde	Dybde
S 1162	1	Ildsted	Rest av overpløyd ildsted. Rundaktig halvdel synlig i plan, resten utenfor feltavgrensning. Fylt av tykk svart kullholdig sand med mange skjørbrente steiner i. Relativt flat, svakt avrundet bunn. Dybde: 5 - 10 cm. Kan eventuelt ha vært en kokegrop. Kullprøve datert til Cal BC 745 - 685, 665 - 645, 550 - 400 (Beta-401522). Ujevn form i plan. Flat bunn, ser ikke ut til å ha vært gravd ned i undergrunnen. Grunn. Fyllmassen besto av kullholdig sand med kullspetter og noen skjørbrente steiner. Uklart avgrenset mot S1133 i nord. Lengde: Ca 105 cm. Dybde: 4 cm. Plassert i Fase 2 på grunn av nærhet til strukturer datert til denne tiden.	K1161, K1162	L645	UG	126	120	10
S 1194	2*	Ildsted	Rest av overpløyd ildsted. Utydelig utbredelse. En håndfull mellomstore skjørbrente steiner og spredte kullbiter. Plassert i Fase 2 på grunn av nærhet til strukturer datert til denne tiden.	K1226, K1227	L645	UG	94	80	5
S 1227	2*	Ildsted	Rundt jernbeskodd og steinfylt fundament. Helt lik S718 og S777, og helt sikkert samtidig med disse.	K1256, K1257	S307	L464	26	26	
S 1257	6	Grop	Tilsynelatende rund grop i plan, men var bare 1 cm dyp og ble avskrevet. Plassert i Fase 2 på grunn av nærhet til strukturer datert til denne tiden.	K1276, K1277	L645	UG	55	47	1
S 1277	2*	Avskrevet	Rest av overpløyd ildsted. Rundaktig i plan. Fyllmassen besto av svært kullholdig sand og noen få skjørbrente steiner. Plassert i Fase 2 på grunn av nærhet til strukturer datert til denne tiden.	K1297, K1298	L645	UG	43	35	5
S 1298	2*	Ildsted	Relativt rund i plan, noe overlapping med S1415 i nord. Jevnt flat bunn. Relativt grunn, men noe dypere på nordsiden. Besto av fet humøs sand med mye kull og en del skjørbrente steiner. Også en del skjell sentralt og i toppen av det som er bevart av strukturen. Plassert i Fase 2 på grunn av nærhet til strukturer datert til denne tiden.	K1315, K1316	L645	UG	80	80	10
S 1316	2*	Ildsted	Relativt rund i plan. Noe overlapping med S1316 i sør. Ganske flat bunn. Tydelig gjennompløyd, med kullholdige ardspar synlig under ildstedet. Fyllmassen besto av kullblandet sand med mager skjørbrente steiner i. Tykt kullag mellom steinene. Noen skjellrester i massene. Plassert i Fase 2 på grunn av nærhet til strukturer datert til denne tiden.	K1414, K1415	L645	UG	180	169	10
S 1415	2*	Ildsted	Rektangulæroval i plan. Noe usikker avgrensning mot S1036 i øst. Fyllmassen besto av kullblandet sand med en del skjørbrente steiner i. Ganske flat bunn. Plassert i Fase 2 på grunn av nærhet til strukturer datert til denne tiden.	K1497, K1498	L645	UG	89	55	5
S 1498	2*	Ildsted	Antatt overpløyd kokegrop. Ble ganske skadet under avdekkingen, var mest synlig i feltets profilvegg. Gråsvart kullholdig sand med skjørbrente steiner i. Tydelig kullag i bunnen. Kullprøve datert til Cal BC 750 - 685, 665 - 640, 590 - 405 (Beta-401523).	K1662, K1663	645	UG	63	63	10
S 1663	1	Kokegrop							

NR	Fase	Tolkning	Beskrivelse	Består av	Under	Over	Lengde	Bredde	Dybde
S 1735	2	Kokegrop	Tydelig kokegrop. Rund i plan, halvkuleformet i profil med skrånende til buede sider. Fylt av ganske store runde steiner (15 - 20 cm) og et tykt kullag rundt steinene og i bunn. Overpløyd, lå under ca 10 cm eldre dyrkningslag. Ca 20 cm dyp. Mål: Ca 75 x 65 cm. Kullprøve er datert til Cal BC 345 - 320, 205 - 85, 75 - 55 (Beta-401524).	K1734, K1735	L645	UG	76	65	20
S 1780	4	Ildsted	Utydelig form i plan. Relativt flat og grunn, på det meste ca 5 cm dyp. Svart, sandblandet kullag med en god del skjørbrente steiner - særlig i midten av strukturen i plan. Lå umiddelbart under L200049. Kullprøve er datert til Cal BC 40 - AD 85 (Beta-401525), og strukturen er dermed plassert i denne fasen. Var antagelig anlagt i toppen av dyrkningslaget, men dette området ble ikke avdekket før helt sist og da var det vanskelig å se utstrekningen av dette. Stor moderne grøft som har kuttet inn i røysa vestfra. Uvisst hvilken funksjon grøfta har hatt. Sammenheng med kloakkgrøfta og/eller S1969? Ble tømt ned til ca 1 meter under graving av prøvehull 2229. Snittet viste da en skarpt v-formet profil, men ble muligens ikke tømt helt til bunns. Fylt av omrotede moderne masser. Ble ikke oppdaget før fjerning av leirelaget og S620.	K1779, K1780	L200049	L645?	191	156	5
S 1930	6	Grøft	Moderne grøft som har kuttet inn i røysa østfra. Sammenheng med kloakkgrøfta og/eller S1930? Ble helt tømt, uten funn av rør eller lignende. Fylt av omrotede moderne masser. Ble ikke avdekket før fjerning av S620 og feltet ble utvidet mot øst under avdekking av røys.	K1929, K1930	L200	S202, S381	831	236	
S 1969	6	Grøft	Gammelt overflatelag. Noe humøst sandlag, med spredte kullbiter i. Partiene med mye kull og skjørbrente steiner er tolket som ildsted nedgravd i dette laget. Etter tømning kan det se ut som det har vært pløyd her, men dette er usikkert. Lysegult siltlag. Ca 2 - 7 cm tykt. Trolig resultat av oversvømmelse forut for leireraset. Hadde samme utstrekning som L464.	K1968, K1969	L200	L464	223	87	
L 2794	1	Lag	Uklart definert i plan. Ut i fra et veldig grunt parti på midten besto strukturen muligens av to ildsteder. Dersom det er snakk om to strukturer målte den østlige delen 109 cm og den vestlige 181 cm midt på. Kullblandet sand med ganske mange steiner i, en del av dem tydelig skjørbrente. Den vestlige delen var mer kullholdig enn den østlige. Etter tømning var flere ardsportlignende spor fylt med den samme massen synlig i undergrunnen. Kullprøve datert til Cal BC 730 - 690, 660 - 650, 540 - 400 (Beta-401528).	K2794	S200125, S200127, S200471	UG	748	444	1
L 200049	5	Lag		K200049	L464	S644, S665, S1780, S200444	4000	1134	7
S 200125	1	Ildsted		K2853, K200125	S200444	L2794	241	216	5

NR	Fase	Tolkning	Beskrivelse	Består av	Under	Over	Lengde	Bredde	Dybde
S 200127	1	Ildsted	Uklart definert i plan. Fortsatte mot sør utenfor feltavgrensningen. Besto av spredte kullflekker og steiner, en del av dem tydelig skjørbrente. Kullprøve datert til Cal BC 510 - 395 (Beta-401527).	K2942, K200127	S200444	L2794	134	105	7
S 200425	4	Kullflekk	Utydelig struktur, trolig rest av overpløyd ildsted eller kokegrop. En samling steiner og spredte kullbiter i en radius på ca 90 cm.	K698, K200425	L200049	L645	93	62	3
S 200444	1	Gravrøys	Lav røys. Plassert i overgang til skråning, og har dermed fått en noe oval form. Sterkt skadet i nyere tid, men ser ut til å ha vært ca fem x seks meter i diameter og opp til ca 0,5 meter høy. Kjernen i røysa var en halvsirkelformet brolegning av store steiner, med mindre steiner i og rundt. Dette nivået var delvis dekket av sand, og et brannflak var strødd ut over sanden. Brennte beinfragmenter fra dette laget er datert til Cal BC 730 - 690, 660 - 650, 540 - 400 (Beta-401529), mens en kullprøve fra samme lag er datert til Cal AD 420 - 575 (Beta-401526). Røysa hadde et lite 0,5 x 0,5 cm stort søkk i toppen, men bar ikke preg av å ha vært plyndret.	K997, K1350, K2559, K200128, K200465	L900	S200125, S200127, S2001471	600	500	50
S 200446	6	Grøft	Grøft for steinrenne. Ble ikke oppdaget i plan, da fyllmasse var helt lik L464. Antas å ha vært skjult av L405 og L200462. Innmåling er gjetning. Selve steinrenna var en hul konstruksjon med flate heller under og over, samt små steiner stablet oppå hverandre på sidene. Selve steinrenna var 47 cm bred, og den avdekkede delen var ca 3,3 meter lang. Høyden var 25 cm.	K861, K200446, K200448	L405	L464	330	47	25
L 200462	6	Lag	Leirelag, som dekket L405, S200446 og S944. Skilte seg ikke fra leirelag L464 i plan, utstrekning er estimert ut i fra kontekstene laget dekket over. Må være redeponert i forbindelse med graving eller utjevning.	K200462	L200	S944	901	390	
S 200471	1*	Ildsted	Uklart definert i plan, usikkert skille mot S200125. Grå kullholdig sand, med en god del steiner i - enkelte tydelig skjørbrente. Dybden varierte mellom 1 og 5 cm. Lengde øst - vest: 109 cm. Er plassert i Fase 1 på grunn av nærhet til strukturer datert til denne fasen, samt stratigrafiske observasjoner.	K200471, K200473	S200444	L2794	116	109	5
L 200528	3	Lag	Mørkebrunt humøst sandlag, bare ca 1 cm tykt. Gammel markoverflate grodd over ytterkanten av røys 200444.	K200528	L200049	S200444	599	538	1

N

0 25 50

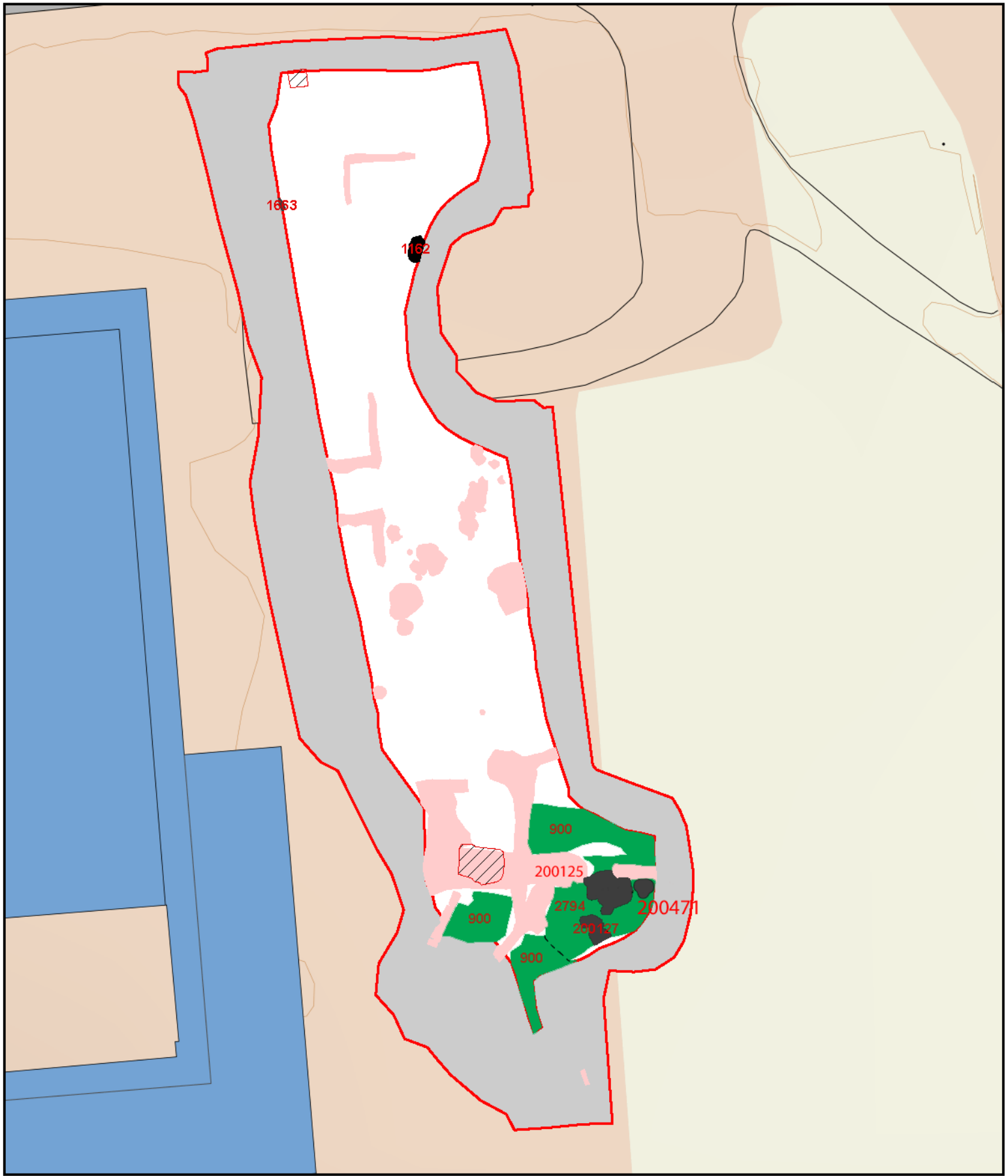
Meter

24.04.2015

 NTNU

Vitenskapsmuseet

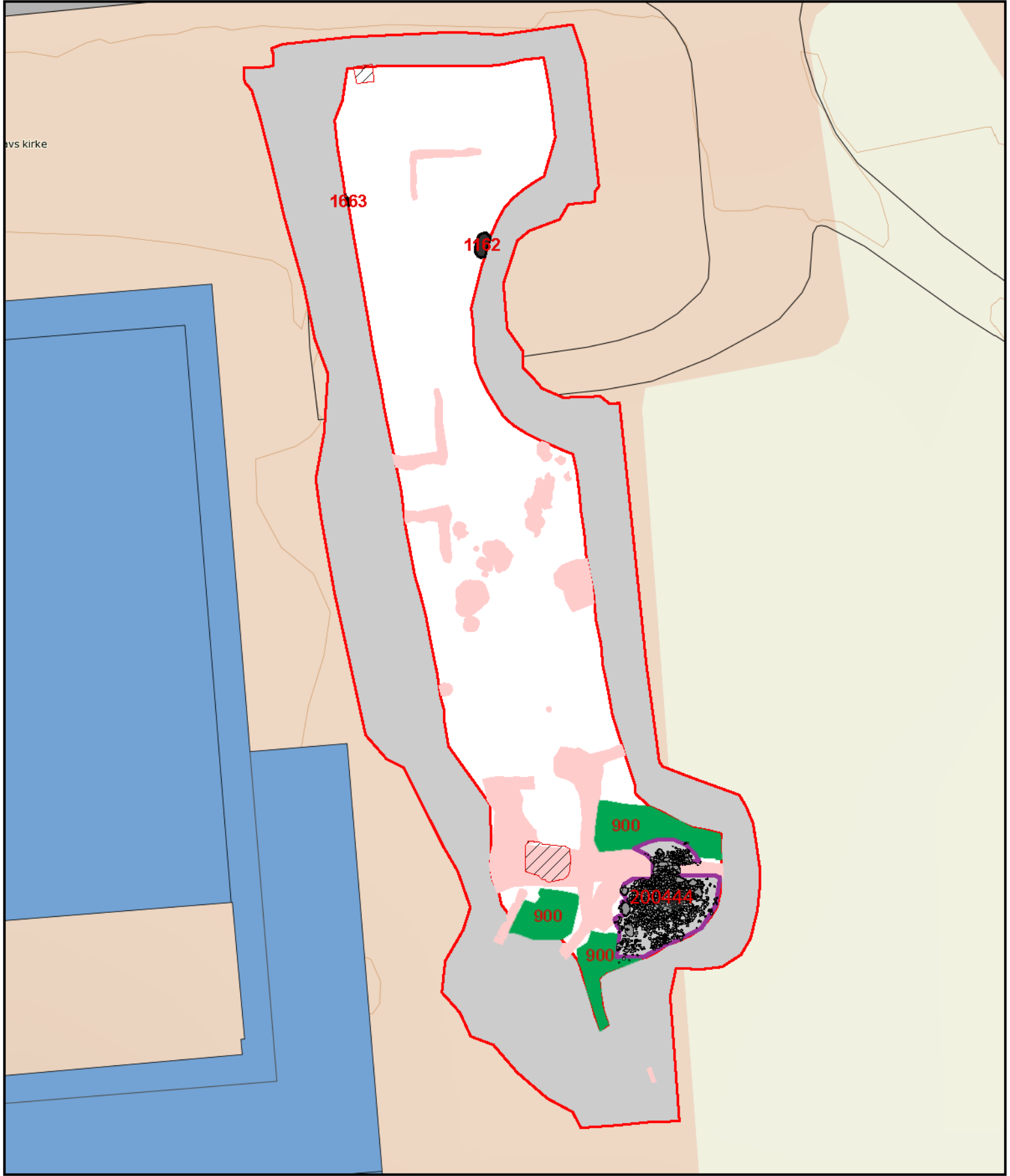
Seksjon for arkeologi og kulturhistorie

Fase 1a

	Prøvehull		Eldre markoverflate
	Ildsted		Flateavdekket
	Kokegrop		Feltavgrensning
	Senere faser/yngre		

svs kirke

1063

1162

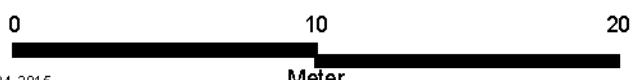
900

900

900

200444

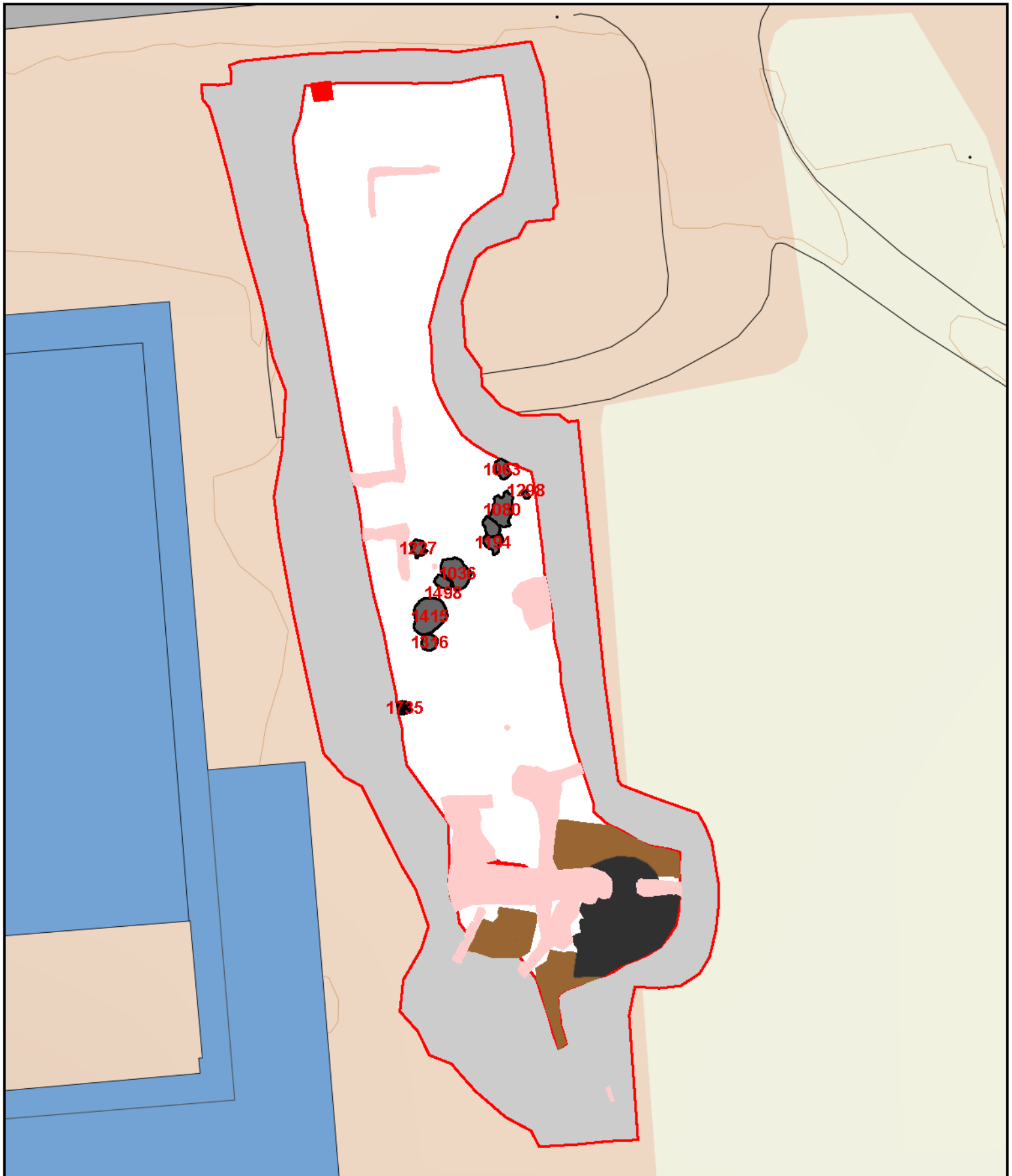
Fase 1b

23.04.2015

Meter

- Gravrøys
- Gravrøy avgrensning
- Prøvehull
- Ildsted
- Kokegrop
- Senere fase/ynge
- Eldre markoverflate
- Flateavdekket
- Feltavgrensning

Fase 2

N

0

10

20

Meter

23.04.2015

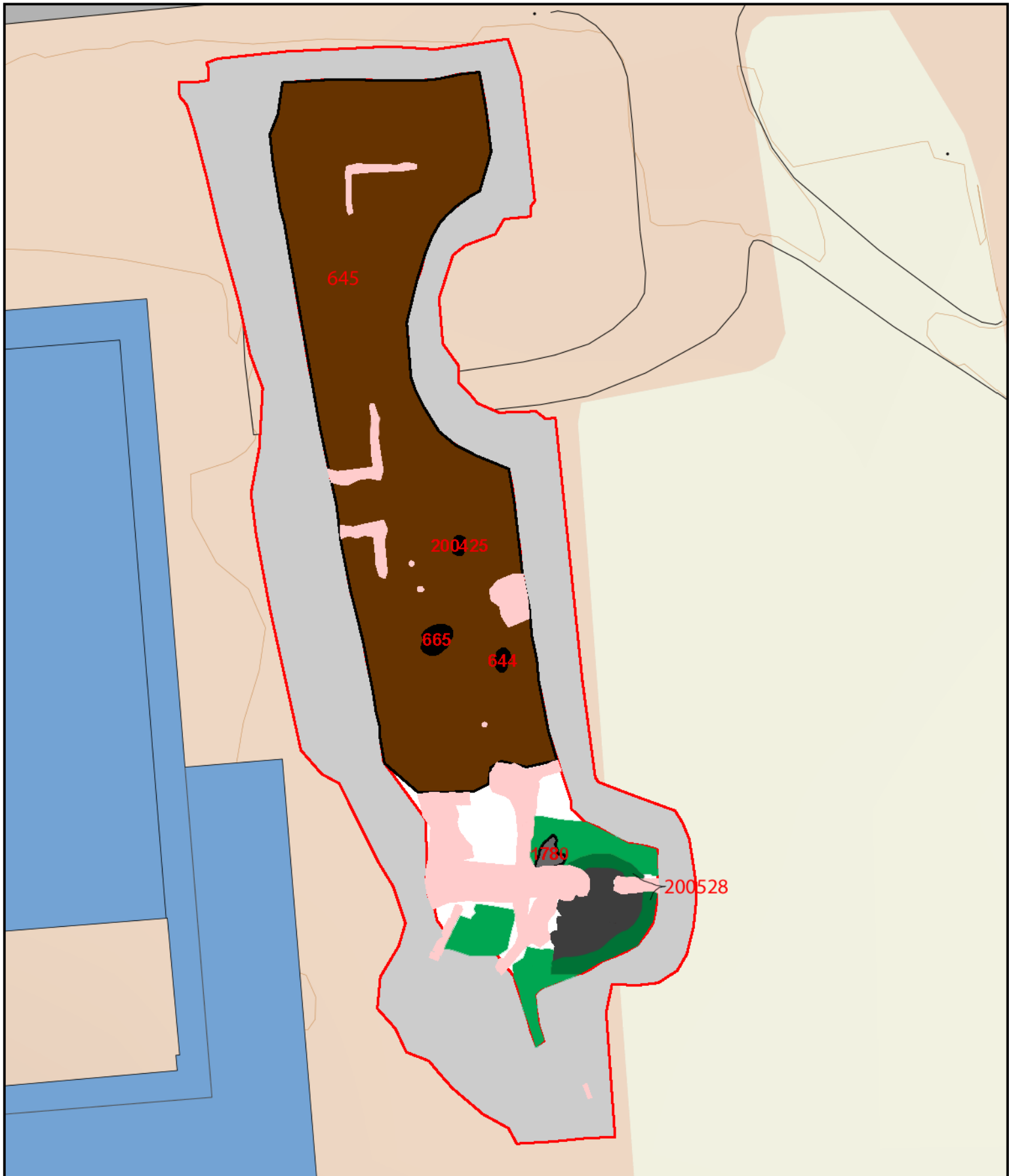
	Senere fase/yngre		Gravrøys
	Prøvehull		Eldre markoverflate
	Ildsted		Flateavdekket
	Kokegrop		Feltavgrensning

 NTNU

Vitenskapsmuseet

Seksjon for arkeologi og kulturhistorie

Fase 3&4

N

0

10

20

Meter

23.04.2015

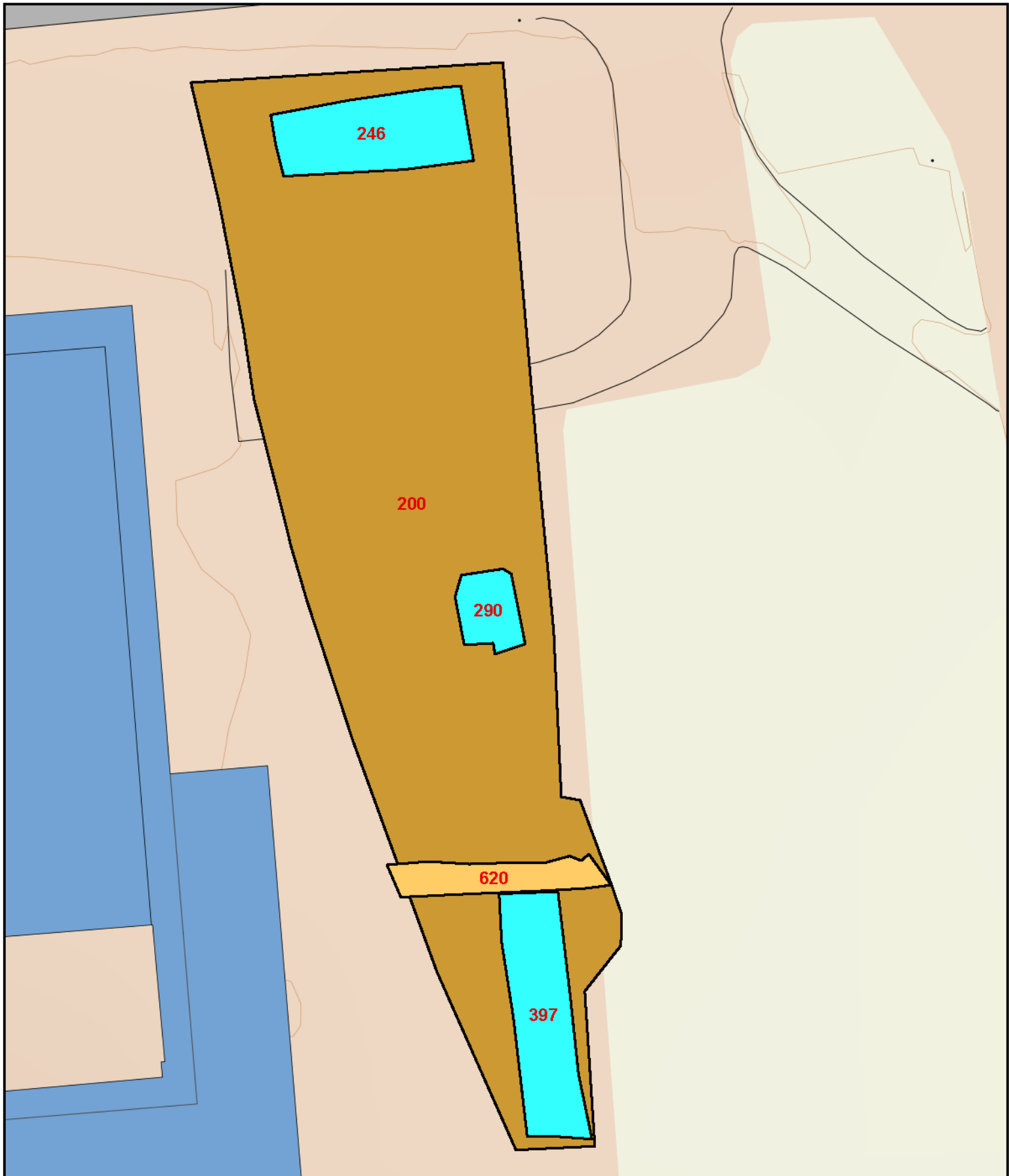
	Senere fase/yngre		eldre markoverflate
	Gravrøys		Eldre dyrkningslag
	ildsted		Flateavdekket
	Kullflekk		Feltavgrensning

 NTNU

Vitenskapsmuseet

Seksjon for arkeologi og kulturhistorie

Fase 7&8

N

0

10

20

Meter

23.04.2015

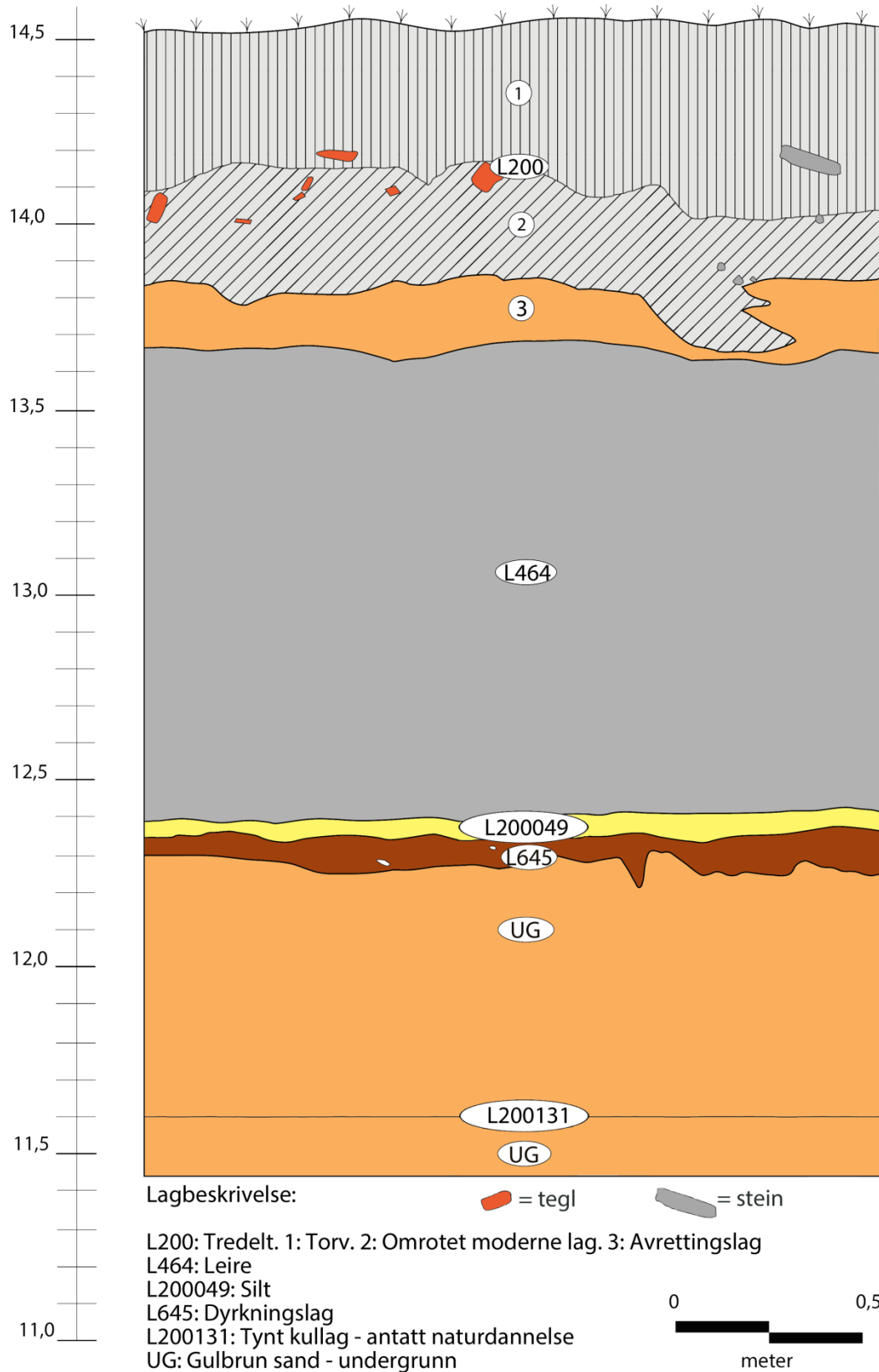
- Registreringssjakt
- Kabeltrasé
- Omrotet lag

 NTNU

Vitenskapsmuseet

Seksjon for arkeologi og kulturhistorie

Vedlegg 7.1. Rentegning av profilvegg. Rentegnet av Raymond Sauvage 2015, NTNU Vitenskapsmuseet.

Vedlegg 7.2. Gravrøys S200444, nivå 1. Rentegnet av Dag-Øyvind Engtrø 2015, NTNU Vitenskapsmuseet.

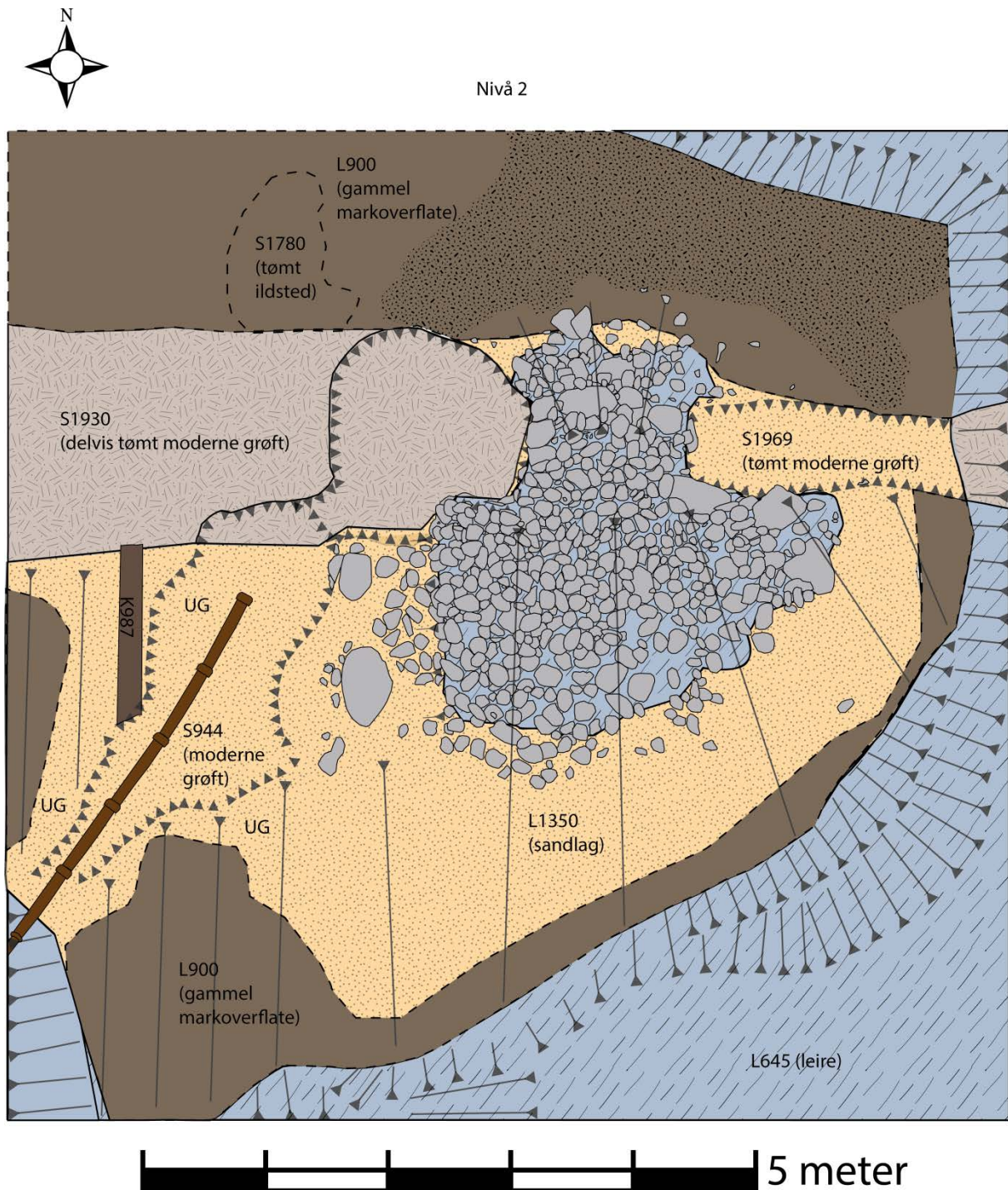

Nivå 1

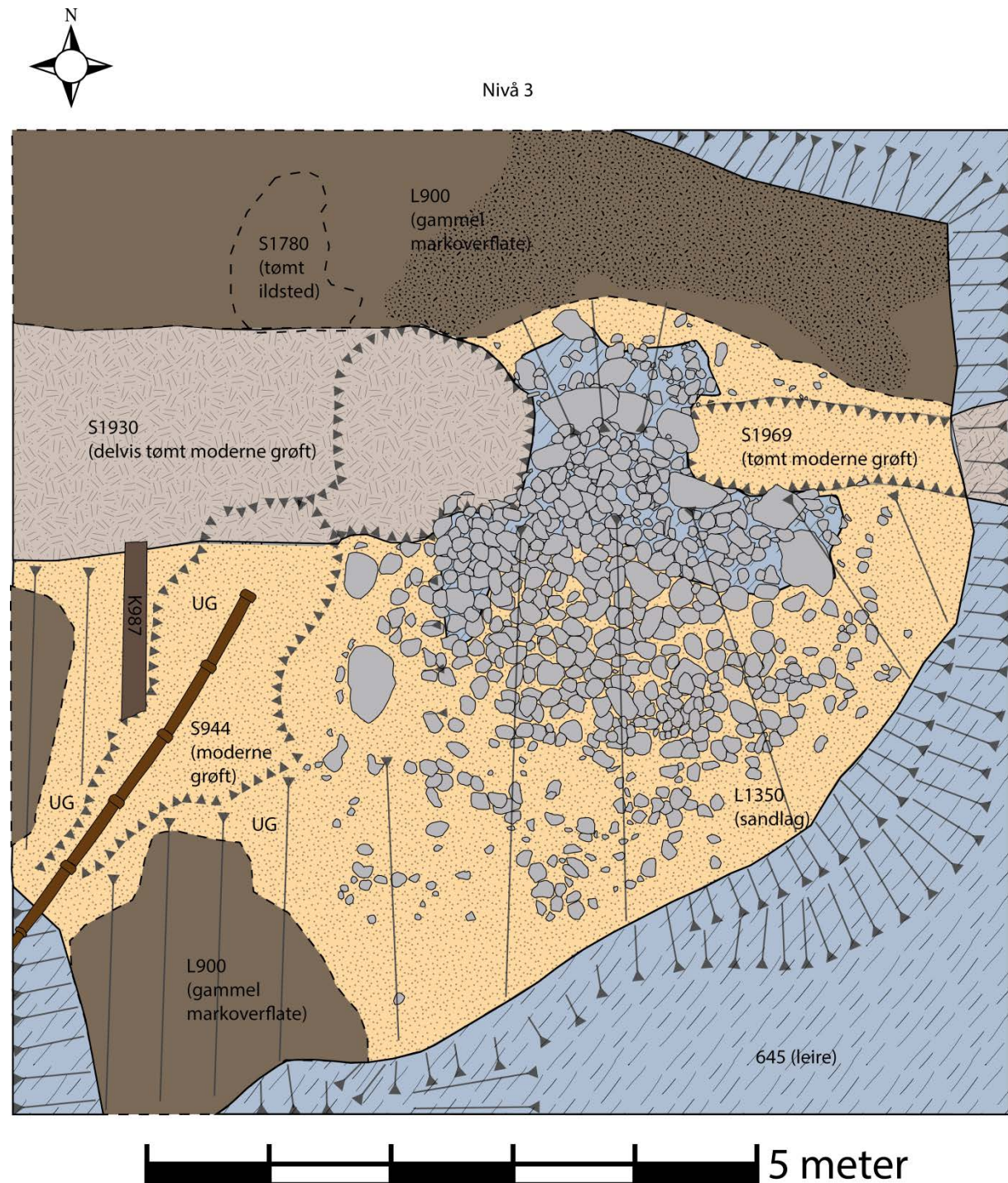

Vedlegg 7.3. Gravrøys S200444, nivå 2. Rentegnet av Dag-Øyvind Engtrø 2015, NTNU Vitenskapsmuseet.

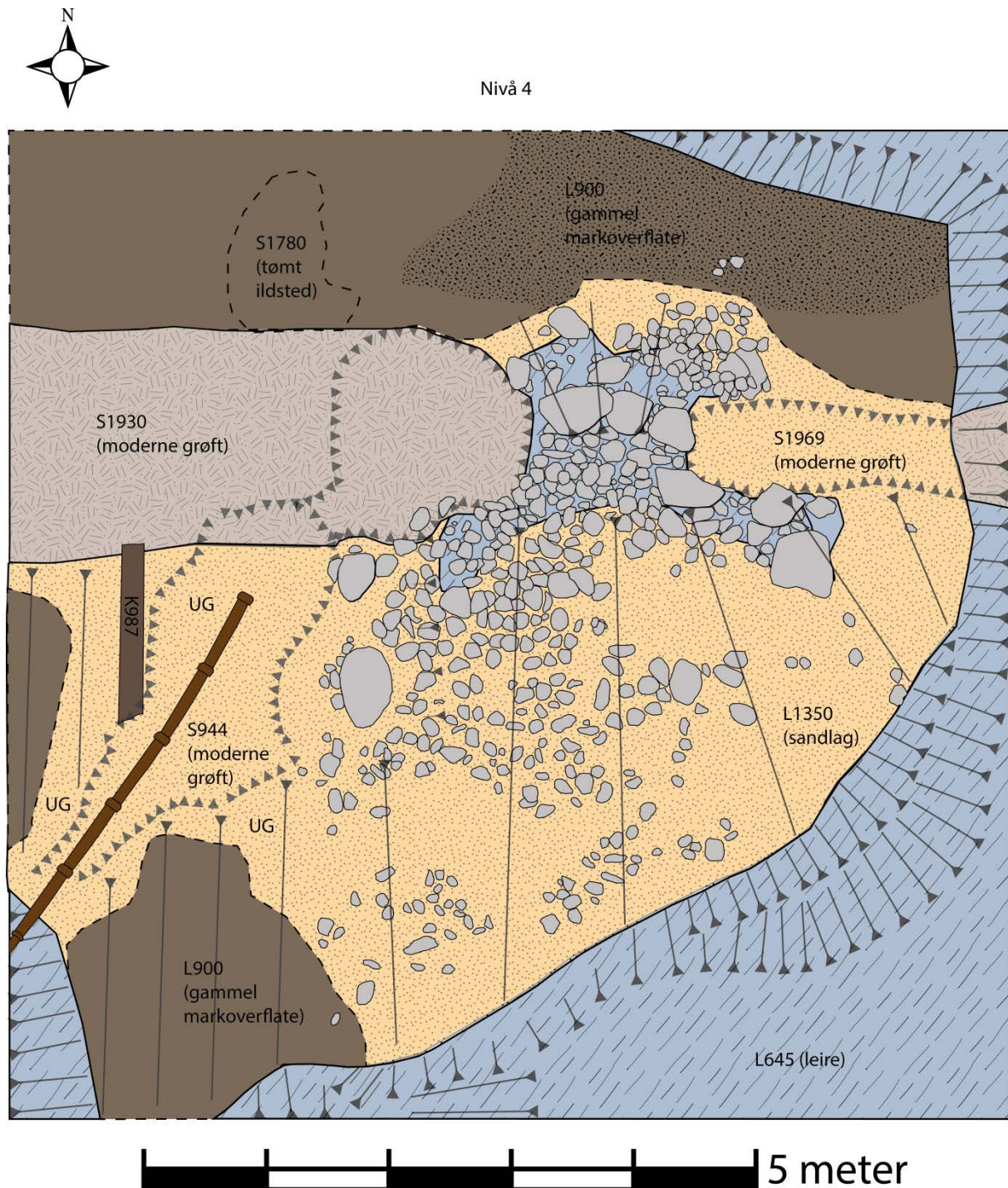

Vedlegg 7.4. Gravrøys S200444, nivå 3. Rentegnet av Dag-Øyvind Engtrø 2015, NTNU Vitenskapsmuseet.

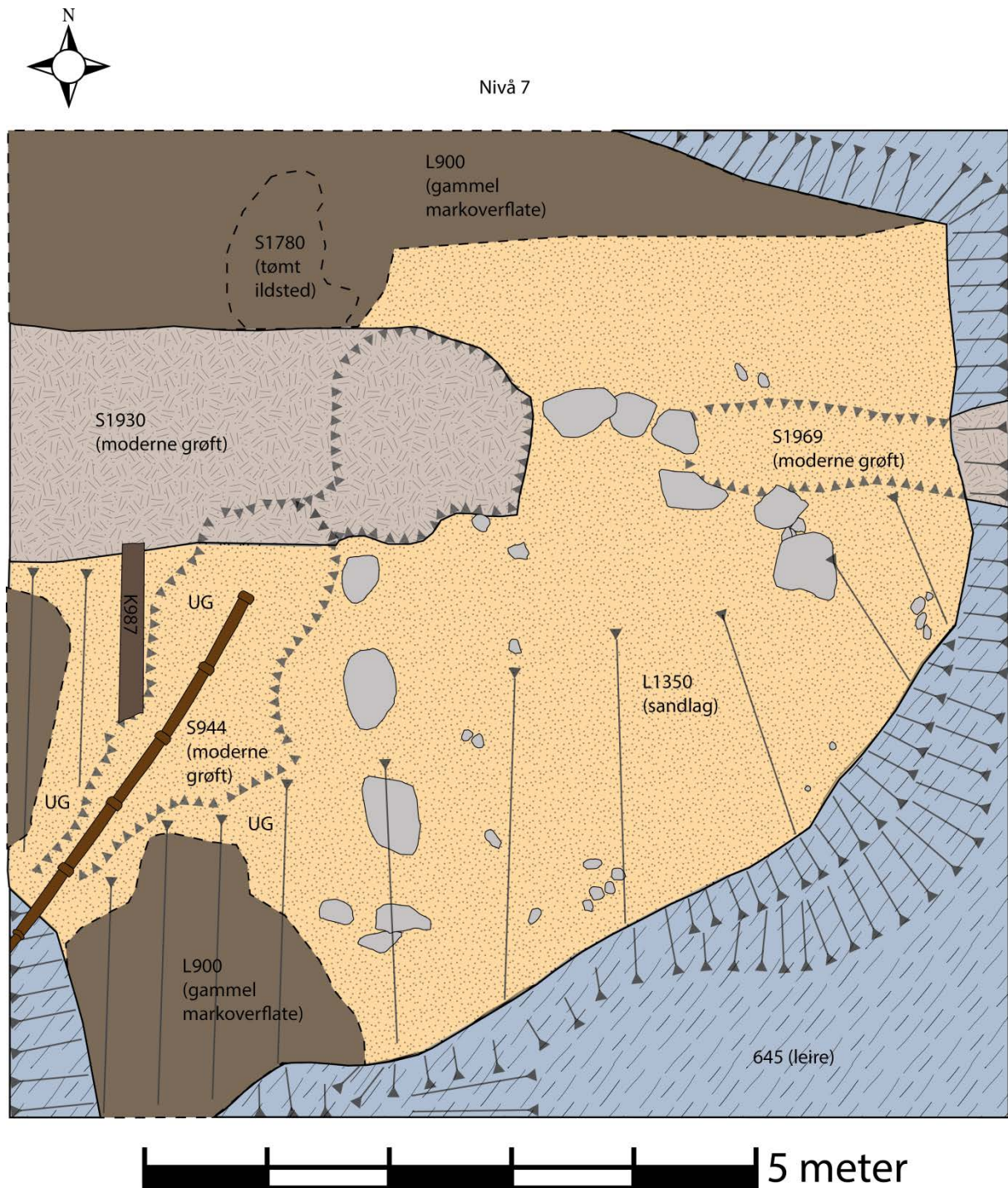

Vedlegg 7.5. Gravrøys S200444, nivå 4. Rentegnet av Dag-Øyvind Engtrø 2015, NTNU Vitenskapsmuseet.

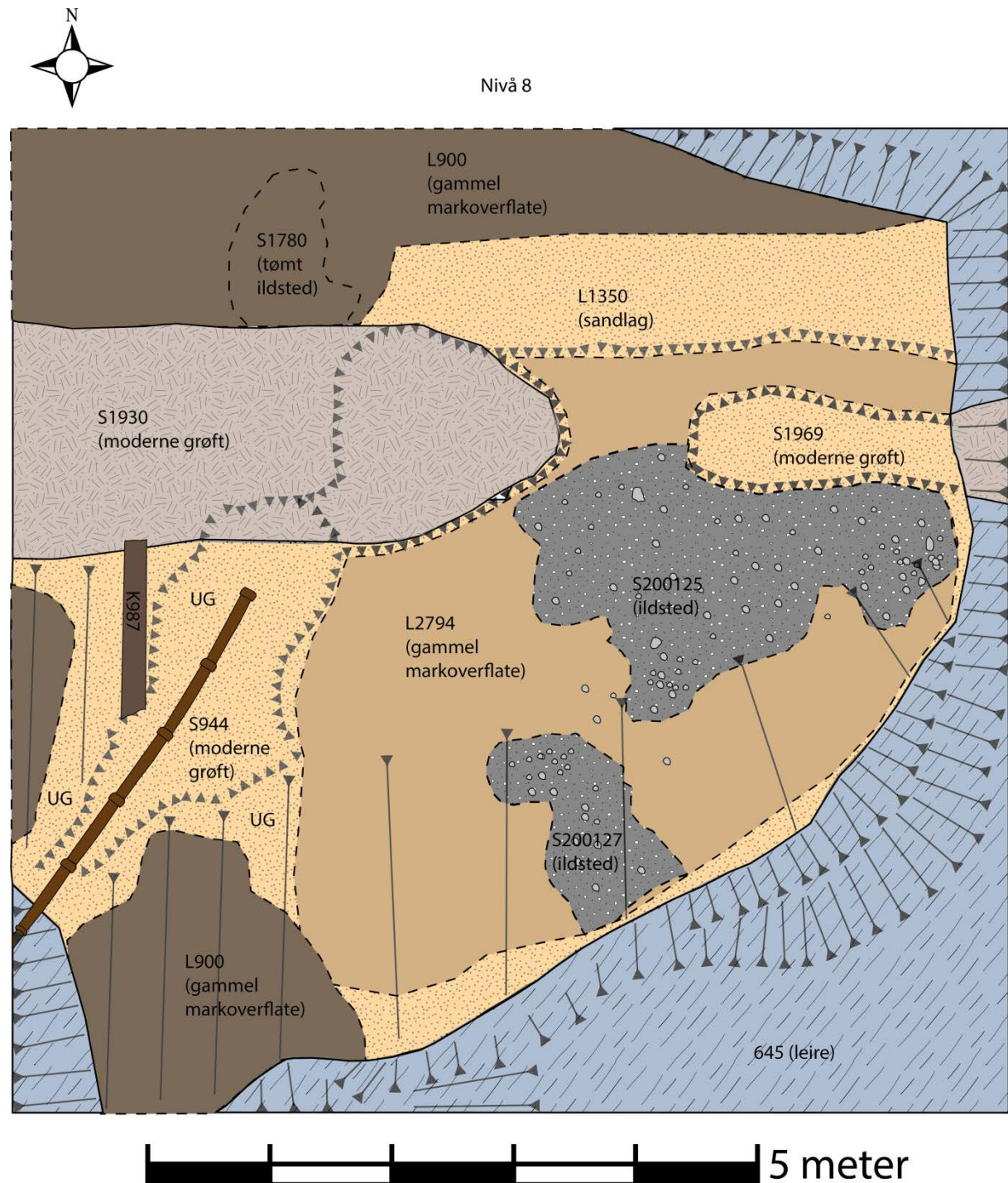

Vedlegg 7.6. Gravrøys S200444, nivå 7. Rentegnet av Dag-Øyvind Engtrø 2015, NTNU Vitenskapsmuseet.

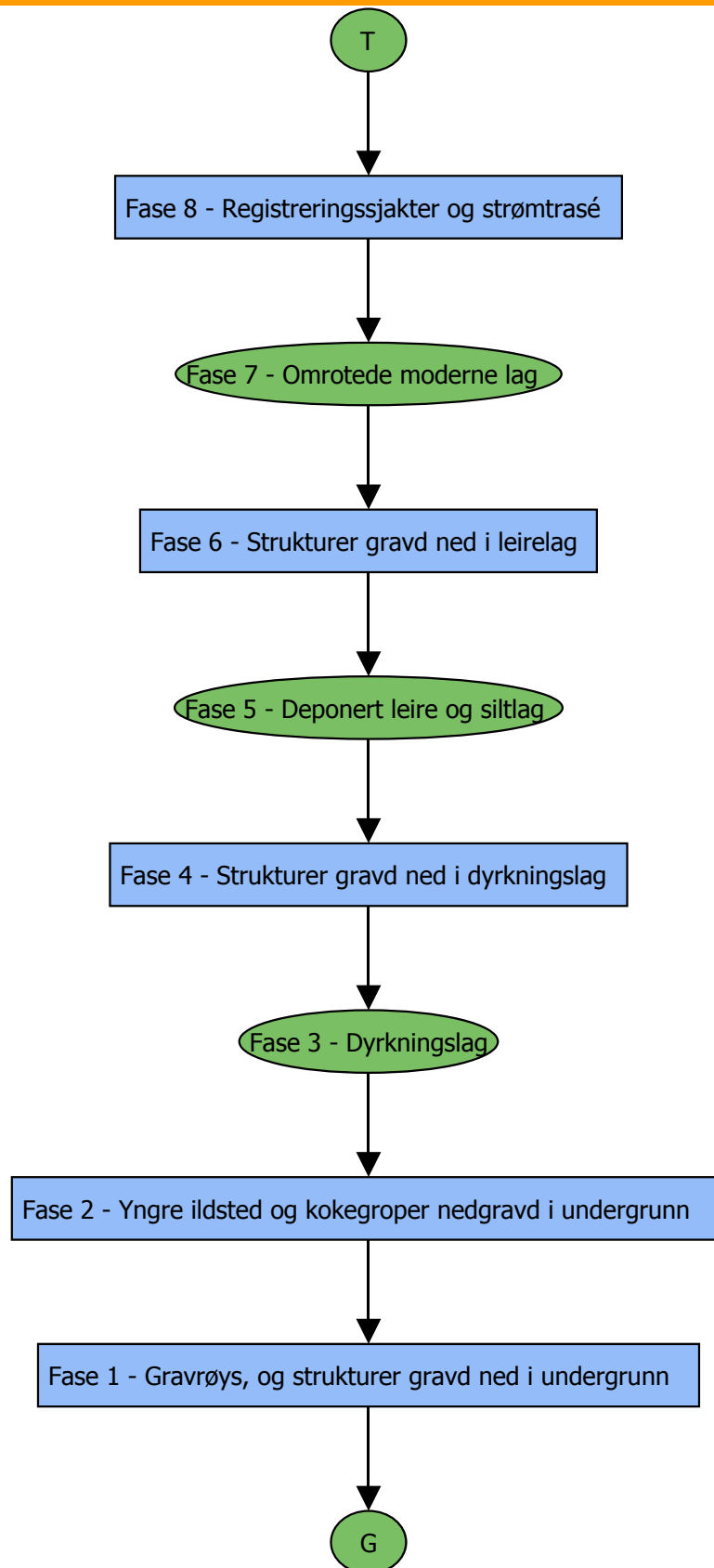

Vedlegg 7.7. Under sandlag under gravrøys S200444. Rentegnet av Dag-Øyvind Engtrø 2015, NTNU Vitenskapsmuseet.

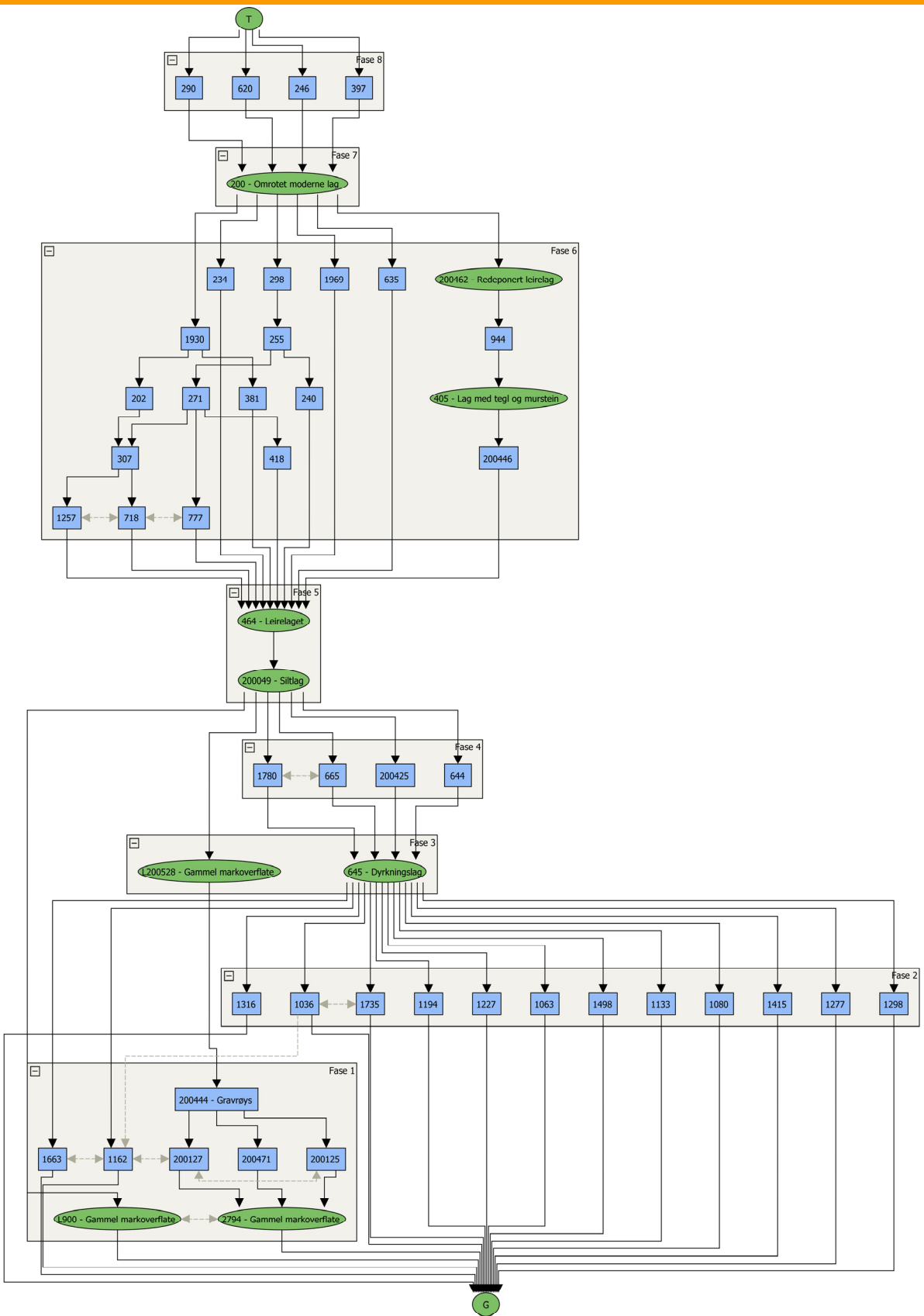

Vedlegg 8.1. Fasematrixe

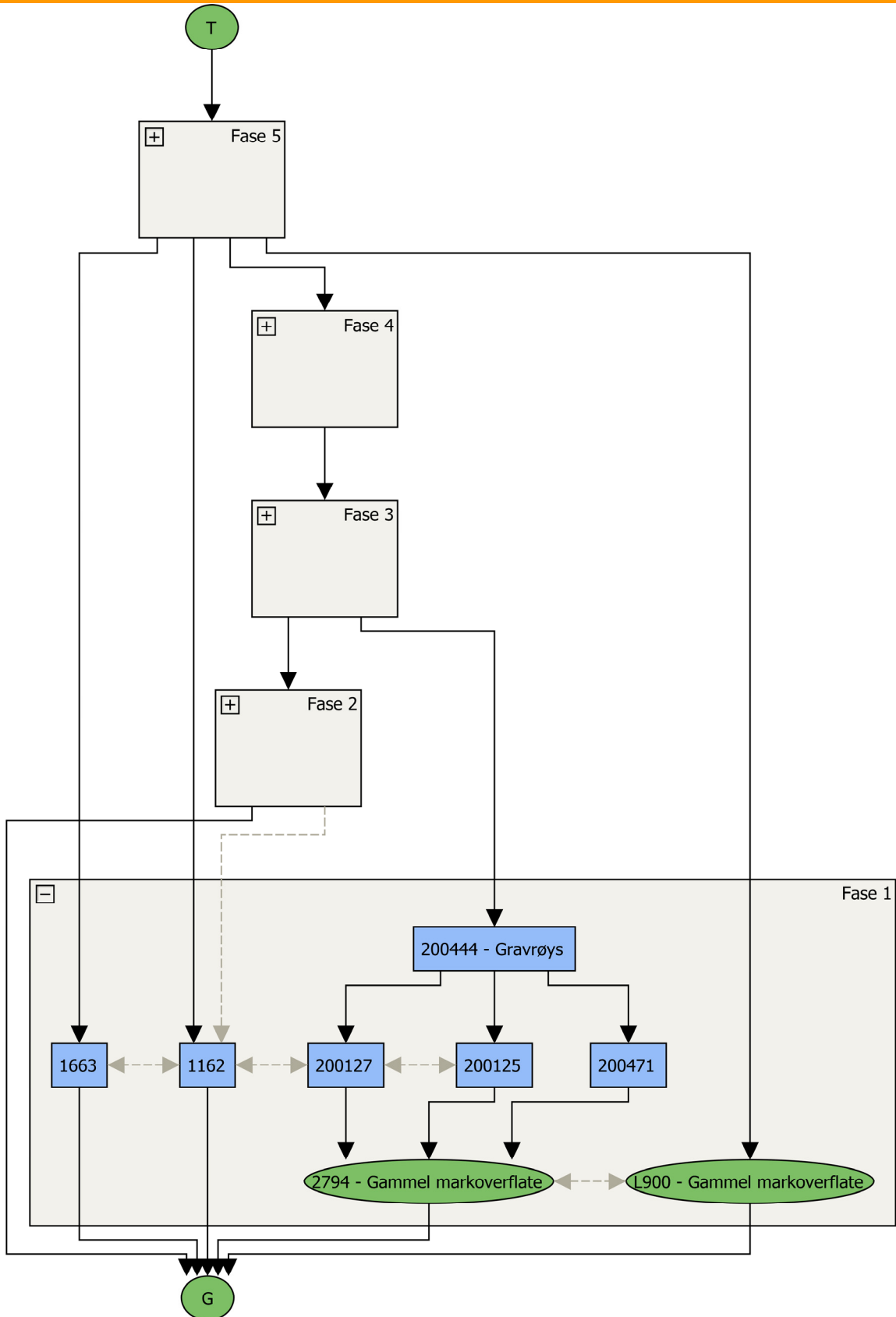

Vedlegg 8.2. Strukturell matrise

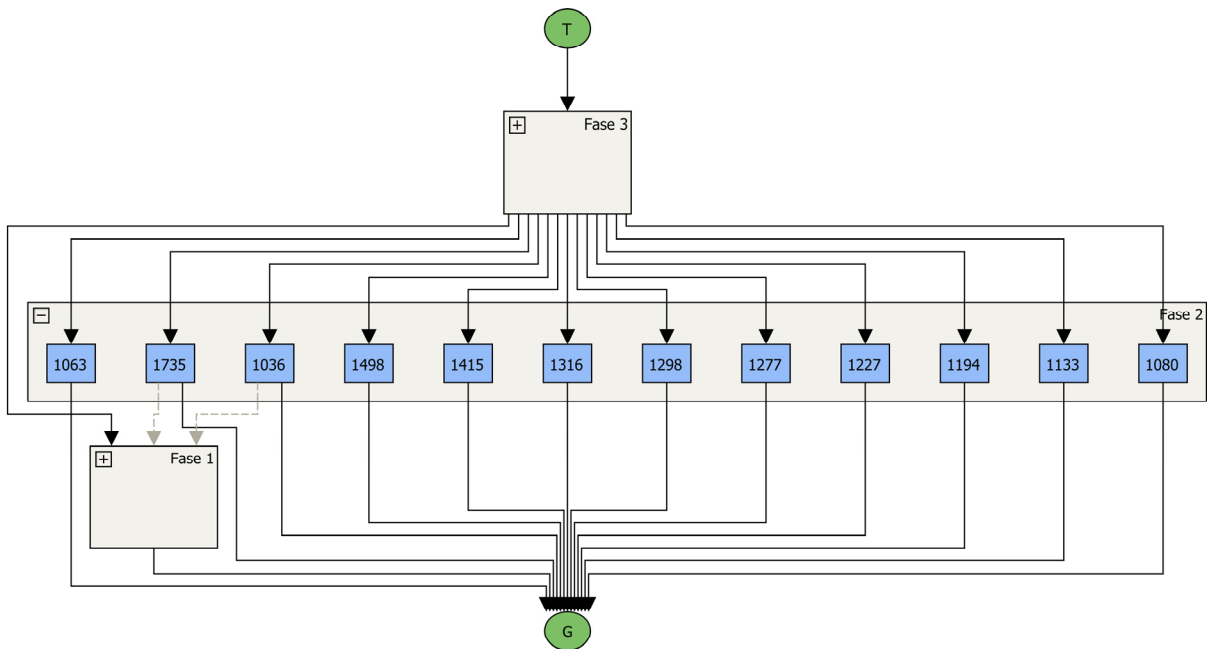

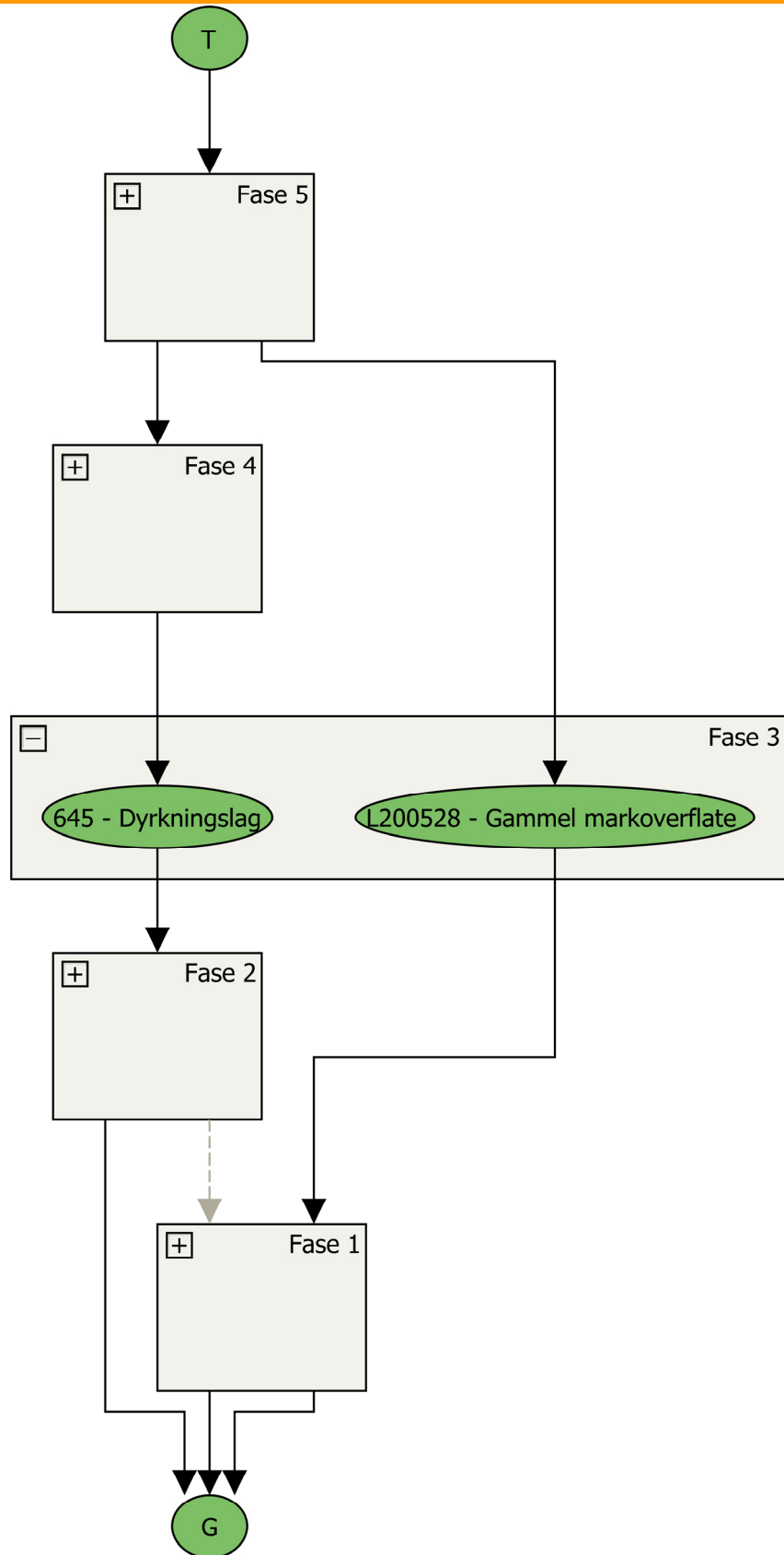
Vedlegg 8.3. Fase 1

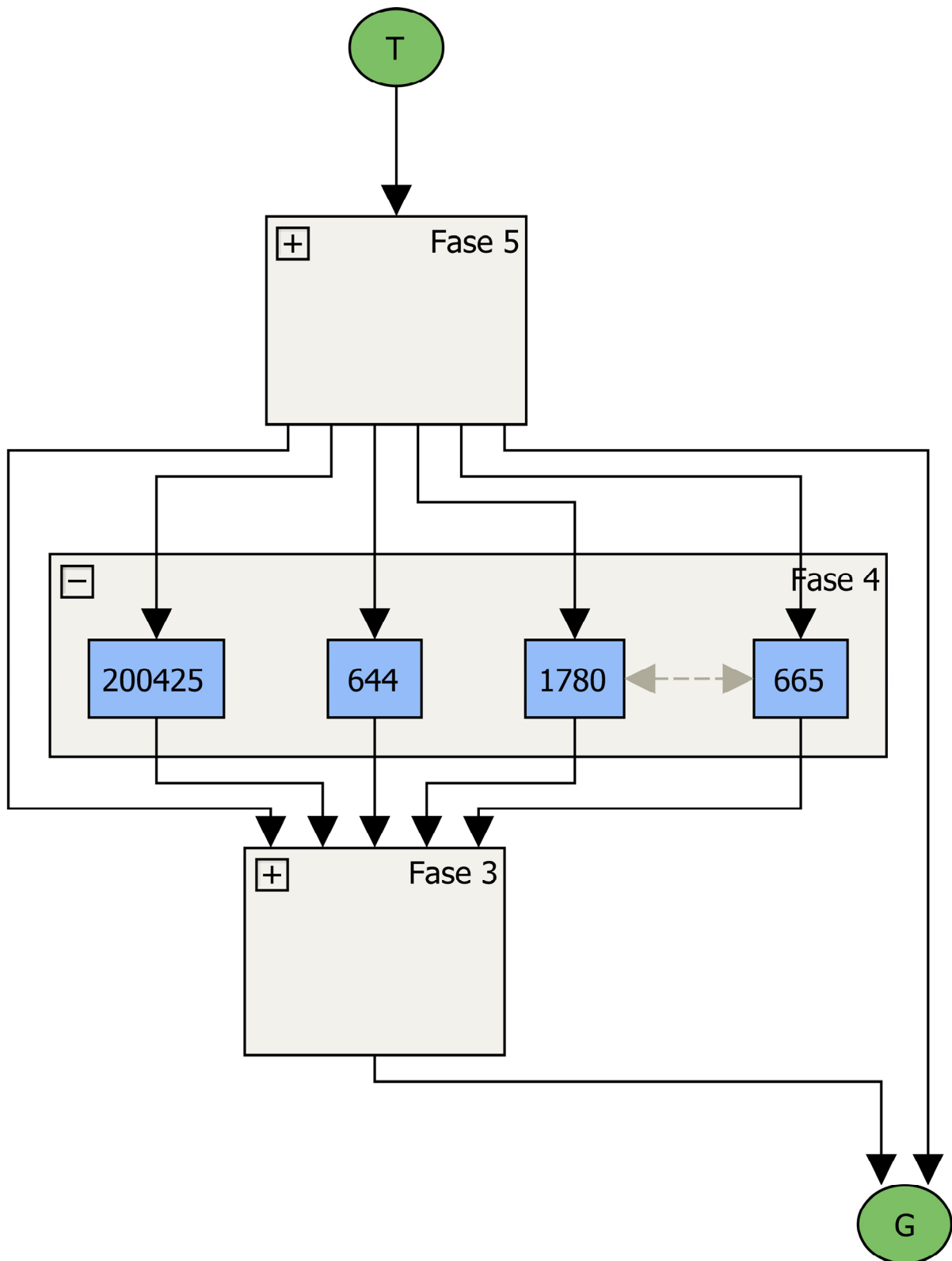
Vedlegg 8.4. Fase 2

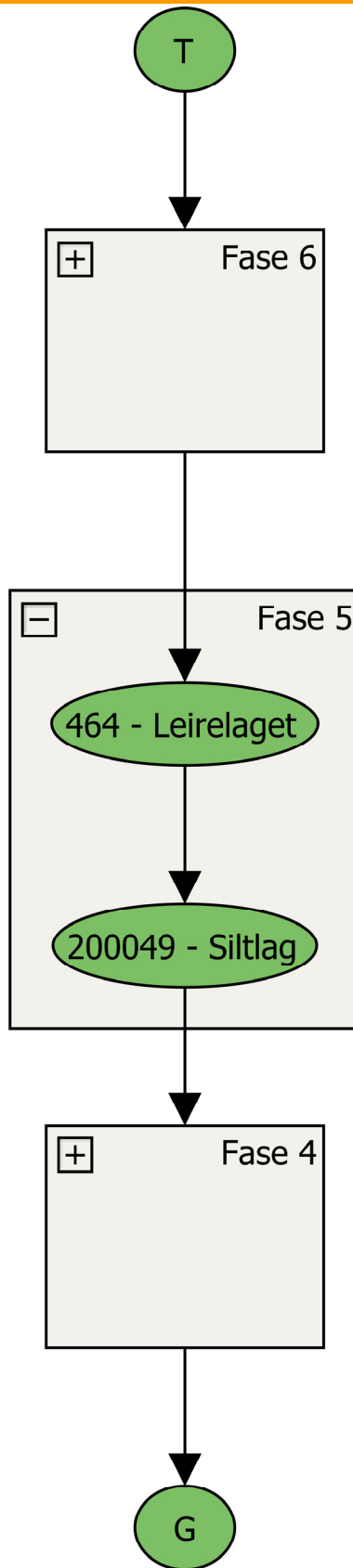
Vedlegg 8.5. Fase 3

Vedlegg 8.6. Fase 4

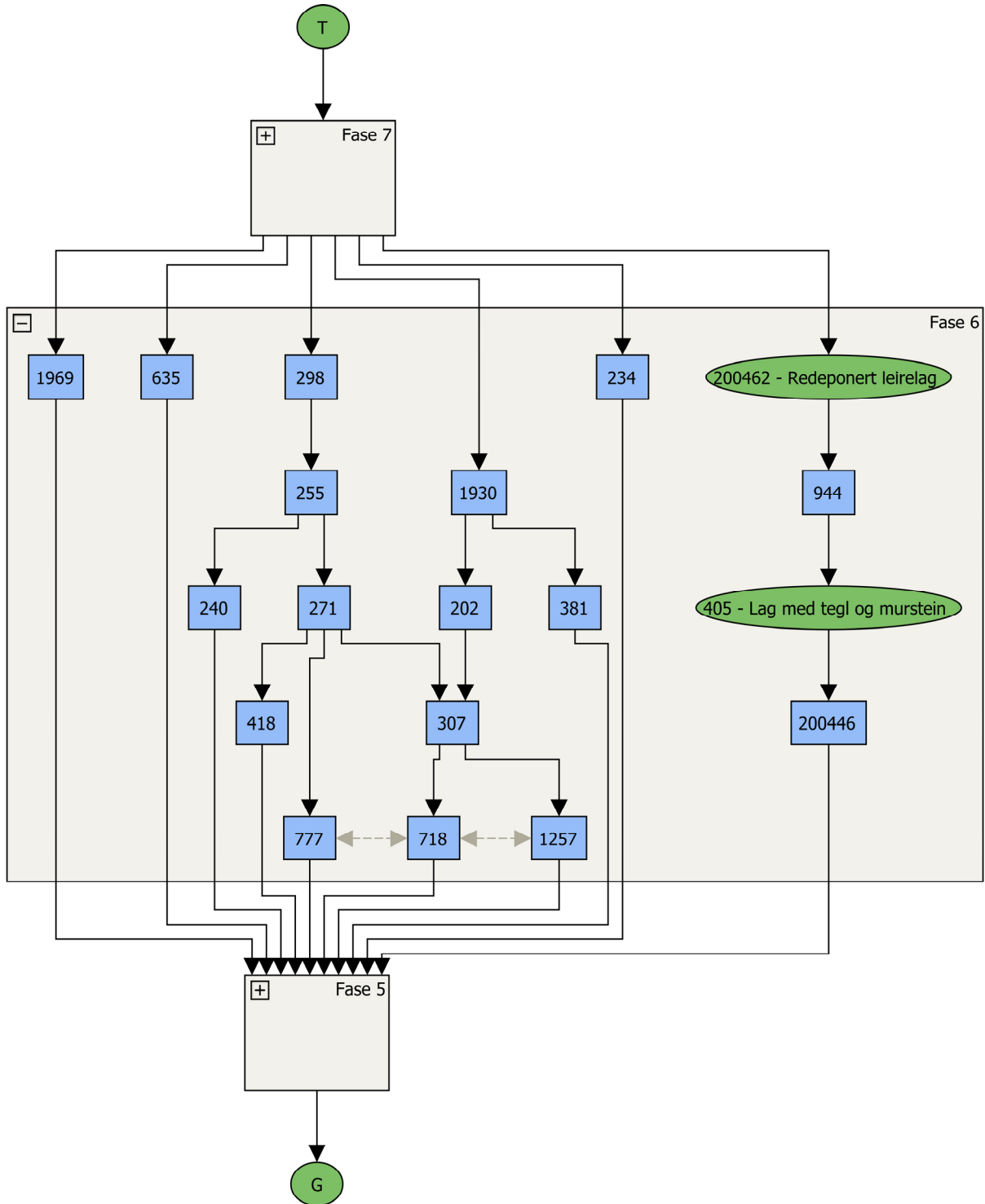
Vedlegg 8.7. Fase 5

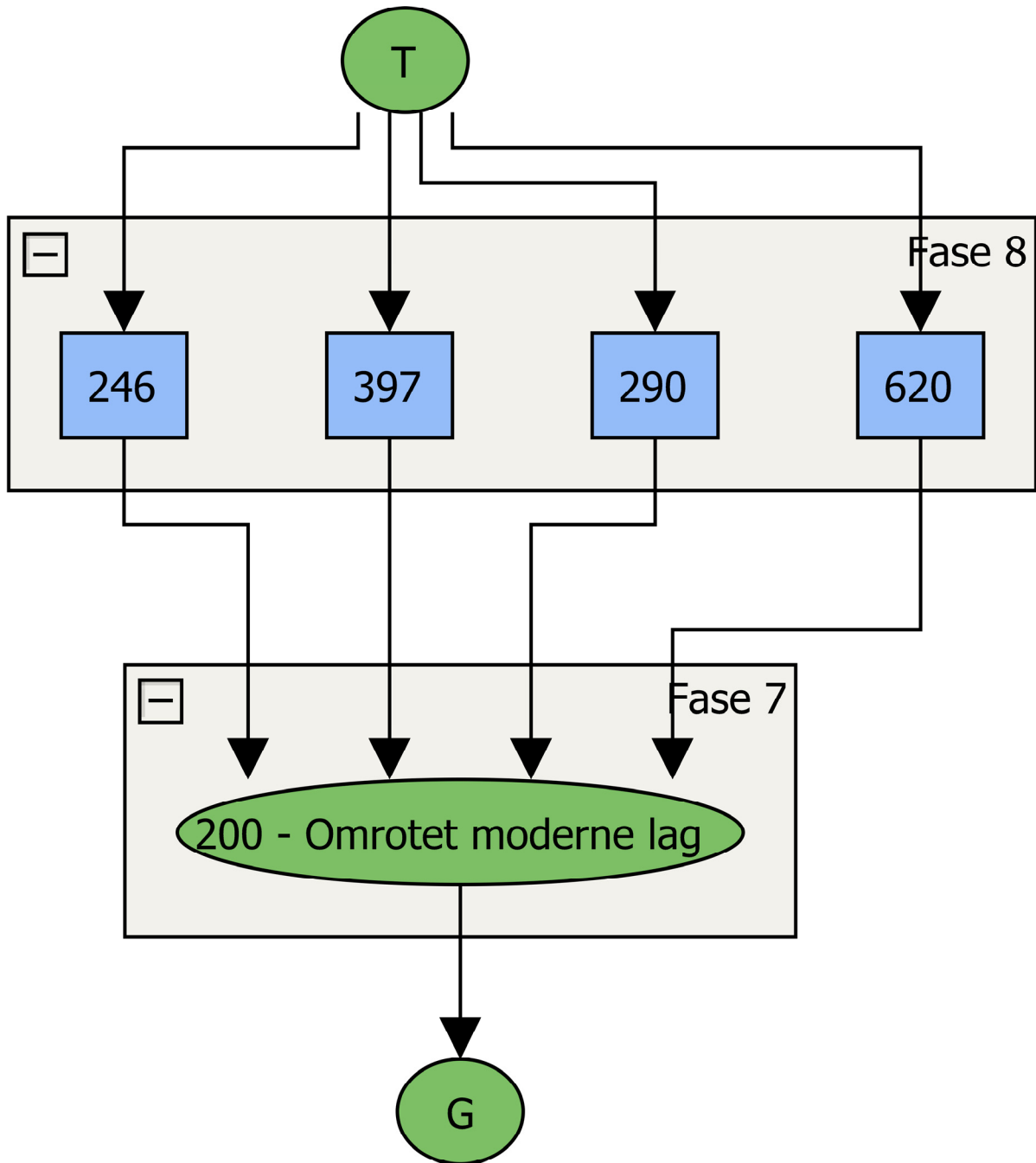
Schirmers gate 1

Vedlegg 8.8. Fase 6

Vedlegg 8.9. Fase 7 og 8

NTNU Vitenskapsmuseet er en enhet ved Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet, NTNU.

NTNU Vitenskapsmuseet skal utvikle og formidle kunnskap om natur, kultur og vitenskap. Museet skal sikre og forvalte de vitenskapelige samlingene og aktivisere dem gjennom forskning, formidling og undervisning.

Seksjon for arkeologi og kulturhistorie har forvaltningsansvar for automatisk fredete kulturminner og skipsfunn i Nordmøre, Sør-Trøndelag, Nord-Trøndelag, nordlige Romsdal og Nordland til og med Rana. Seksjonen foretar arkeologiske undersøkelser på kulturminner over og under vann, i henhold til kulturminneloven.

ISBN 978-82-8322-036-0
ISSN 2387-3965

© NTNU Vitenskapsmuseet
Publikasjonen kan siteres fritt med kildeangivelse

www.ntnu.no/vitenskapsmuseet